

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1

מספר בקשה: 13:

לפני כבוד השופטת לימור ביבי

מבקשים

1. אמיר שגב
  2. יהודה שבח
  3. רחל (רשל) לוי
  4. יהודה אליעזר ברק
  5. בצלאל לינציץ
- ע"י ב"כ עוה"ד עדי ליבוביץ ו/או ירון שריזלי

נגד

משיבות

1. מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
2. קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ
3. קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ ע"י ב"כ עו"ד
4. נתיב - קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעל משק ההסתדרות בע"מ ע"י ב"כ עו"ד
- ע"י ב"כ עוה"ד אלישע שור, שרי אמרוסי ישי ובר ימין

נגד

הצד השלישי

מדינת ישראל – רשות המיסים
ע"י פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי), עו"ד יפעת גול

החלטה

2

- 3 לפני בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), אשר הוגשה על ידי מר אמיר שגב (להלן: "שגב"), מר יהודה שבח (להלן: "שבח"), גבי רחל (רשל) לוי (להלן: "לוי"), מר אליעזר ברק (להלן: "ברק"), מר בצלאל לינציץ (להלן: "לינציץ") ומר עופר שיפריס (להלן: "שיפריס") (המבקשים ביחד להלן: "המבקשים"), כנגד
- 7 ארבע קרנות המנהלות קרן פנסיה מקיפה לעמיתים ותיקים, שהיא "קופת גמל לקצבה" כמשמעותה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964 (להלן: "תקנות מס
2 הכנסה קופות גמל") ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005
3 (להלן: "חוק קופות גמל") (כל המשיבות בבקשת האישור ביחד: "הקרנות"). הקרנות מבטחות
4 עמיתים ומשלמות לעמיתיהן קצבאות ושאר זכויות לפי תקנות הפנסיה שלהן – "התקנון האחיד".
5 כמו כן, הקרנות מנהלות כולן על ידי "עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות" (להלן: "עמיתים").
6 הקרנות מצידן הגישו במסגרת בקשת האישור הודעה לצד שלישי – מדינת ישראל, רשות המיסים
7 (להלן: "רשות המיסים" או "הרשות")

8
9 בתמצית נטען במסגרת בקשת האישור כי הקרנות, נהגו ברשלנות והפרו את חובות האמון והזהירות
10 שלהן כלפי חברי הקבוצה בכל הנוגע ליישום הוראות תיקון 190 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש)
11 (להלן: "פקודת מס הכנסה"), אשר חוקק בשנת 2012 ובכך גרמו נזקים רחבי היקף לחברי הקבוצה.
12 זאת הואיל ולטענת המבקשים, הגם שבמסגרת תיקון זה הורחבו הטבות המס הניתנות מכוח סעיף
13 9א' לפקודת מס הכנסה והוגדל שיעור הפטור על מענקים ותשלומי קצבאות באופן הדרגתי, הרי
14 שבמשך 9 השנים ממועד התיקון ועד לשנת 2020, בה פורסמו על ידי רשות המיסים הנחיות חדשות,
15 לא יזמו הקרנות את זיכויים של חברי הקבוצה בגין הפטור הנוסף, במסגרת תשלומי הקצבאות
16 החודשיות המשולמים להם על ידן, או לחילופין במסגרת זיכוי כללי בסוף שנת המס בתלוש הפנסיה
17 של אותה השנה וכן, לא טרחו הקרנות לפנות לחברי הקבוצה על מנת ליידע אותם בדבר הפטור
18 הנוסף.

19 אציין כי ביום 16/10/22, הוגשה בקשת אישור מתוקנת, במסגרתה – בין היתר - נמחקה עמיתים
20 כמשיבה ובהתאמה לכך גם שונו מספרי המשיבות בהליך. (בקשת האישור המתוקנת להלן: "בקשת
21 האישור"). כמו כן ביום 14/4/23 נמחקה תביעתו האישית של המבקש 6 (שיפריס).
22 אשר להגדרת הקבוצה, נטען בבקשת האישור כי הגדרתה תהא כדלקמן:
23 "כל יחיד אשר הגיע לגיל הזכאות, המקבל ו/או קיבל קצבה יחידה מאת אחת מקרנות הפנסיה
24 שבהסדר ואשר לא היוו את קצבתו, משלמת הקצבה שלו לא זיכתה את קצבתו ביתרת הפטור
25 (כהגדרתה לעיל) המגיעה לו על פי סעיף 9א' לפקודה ובהתאם להוראת תקנה 9(ג) לתקנות
26 מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), תשנ"ג – 1993, כולה או חלקה וזאת החל מיום
27 1.1.2012 ואילך."

מבוא – הצדדים, ההוראות והעובדות אשר אינן שנויות במחלוקת;

28
29 1. המבקשים בהליך הם גמלאים המקבלים קצבה מהקרנות ועל פניו נכללים בקבוצה
30 כהגדרתה בבקשת האישור, הואיל וזו כוללת יחידים שיצאו לפנסיה, המקבלים קצבה
31 יחידה מהקרנות ואשר לא ביקשו להוון את קצבתם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 כך, המבקש 1- שגב, הוא גמלאי המקבל קצבה יחידה המשולמת לו על ידי "נתיב – קרן
2 הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ" – המשיבה 4 (להלן: "נתיב").
3 המבקש 2 – שגב – הוא גמלאי המקבל קצבה יחידה המשולמת לו על ידי "מבטחים מוסד
4 לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ" – המשיבה 1 (להלן: "מבטחים").
5 המבקשים 3 ו- 4 – לוי וברק הם גמלאים המקבלים קצבה יחידה המשולמת להם על ידי
6 קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ – המשיבה 3 (להלן: "קנמ").
7 המבקש 5 – לינציץ הוא גמלאי המקבל קצבה יחידה המשולמת לו על ידי קרן מקפת מרכז
8 לפנסיה ותגמולים א.ש. בע"מ – המשיבה 2 (להלן: "קרן מקפת").
9
- 10 2. בכל הנוגע למהותן של הקרנות - נטען במסגרת התשובה לבקשת האישור, לא נסתר
11 והאמור אף נתמך בהוראות הדין כפי שתפורטנה להלן וכן, בקביעות בג"ץ 5934/09 אדרגון
12 גמלאי מבטחים נ' ראש ממשלת ישראל (31.3.2011) (להלן: "בג"ץ ארגון גמלאי
13 הביטוח"), בפסקאות 1, 6, 12 ו- 13 - כי הקרנות הן ארבע (מבין שמונה) קרנות פנסיה
14 ותיקות שבהסדר מונה להן מנהל מיוחד בהתאם להוראות פרק ז' 1 לחוק הפיקוח על
15 שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 (להלן: "חוק הפיקוח"). הקרנות הן גופים
16 ללא כוונת רווח, המנהלות קרן פנסיה מקיפה לעמיתים ותיקים שהיא "קופת גמל לקצבה",
17 כמשמעותה בתקנות מס הכנסה – קופות גמל ובחוק קופות הגמל.
18 בשנת 1995 החליטה הממשלה על סגירתן של קרנות הפנסיה הוותיקות ובכללן הקרנות
19 בפני קבלת עמיתים חדשים, בין היתר בשל גירעונות עצומים שהצטברו בהן.
20 בשנת 2003 חוקקה הכנסת תיקון לחוק הפיקוח, במסגרתו הוסף לחוק פרק ז' 1 אשר קבע
21 תכנית הבראה לקרנות שבהסדר, הכוללת העברת סיוע ממשלתי בהיקף ניכר והנהגת
22 רפורמה מקיפה באופן התנהלותן של הקרנות. בהתאם להוראות פרק זה, מינה המפקח
23 על הביטוח כמנהלת מיוחדת לקרנות הוותיקות (סעיף 78ז' לחוק הפיקוח) – את עמיתים.
24 כן, קבע המפקח על הביטוח לקרנות, תקנון פנסיה חדש "התקנון האחיד" (סעיף 78ט' לחוק
25 הפיקוח), אשר הוראותיו החליפו את תקנוני הפנסיה של הקרנות ביום 1/10/2003.
26 בהתאם להוראת סעיף 78ט'(ב)(6) לחוק הפיקוח, מנכות הקרנות לעמיתיהן דמי ניהול
27 בשיעור של 1.75% מהתשלומים שהן משלמות על פי התקנון האחיד. אשר לדמי ניהול אלו,
28 נקבע בבג"ץ אדרגון גמלאי הביטוח, כי שיעור דמי הניהול אינו בהלימה להוצאות הניהול
29 של הקרנות (הנמוכות באופן ניכר משיעור דמי הניהול), זאת הואיל ומטרתם של דמי
30 הניהול בשיעור כפי שנקבע בחוק, היא לחלק את ההשתתפות בכיסוי הגירעון האקטוארי
31 של הקרנות בין המדינה לבין העמיתים, קרי יש בהם כדי להוות דמי השתתפות של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הגמלאים ברפורמה, במקביל להעברת סיוע של המדינה בסך עשרות מיליארדי שקלים
 2 לקרנות הפנסיה הוותיקות. (שם. בסעיפים 12 ו- 13 לפסק הדין).
 3 עוד צויין על ידי הקרנות בסעיף 39 לתשובתן לבקשת האישור, בכל הנוגע לכך שלקרנות
 4 רישיון "חברה מנהלת" – ואף טענות אלו נתמכו בהוראות הדין ולא נסתרו – כי במסגרת
 5 חוק קופות הגמל, נקבע כהוראת מעבר כי קופת גמל שערב יום התחילה הייתה מבטח
 6 שמונה לו מנהל מיוחד לפי סעיף 78ד' לחוק הפיקוח, אינה צריכה להקים חברה מנהלת
 7 ויראו אותה לענין כל דין כחברה מנהלת (הוראות סעיף 86ח) לחוק קופות הגמל). נטען כי
 8 הואיל והקרנות עונות אחר תנאים אלו, הן נחשבות כחברות מנהלות, אין להן בפועל חברה
 9 מנהלת וכל נכסיהן הם כספי קופתם המשותפת של העמיתים, שנועדו לתשלום הקצבאות
 10 לעמיתים בהתאם להוראות התקנון האחיד ולהוצאות התפעול. בהקשר זה אציין כבר עתה
 11 כי לטענת המשיבות – אשר אף היא לא נסתרה - אין להן הון עצמי ומשכך, כל פיצוי אשר
 12 יקבע כי עליהן לשלם יבוא (ככל שלא תשתפנה הקרנות בגין כך) מקופתם המשותפת של
 13 גמלאי כל קרן נתבעת.

14
15 **3. רקע נורמטיבי – על ניכוי מס הכנסה במקור;**

16 כבר בשלב זה ועל מנת שיקל להבין את טענות הצדדים להלן, הנני מוצאת להוסיף מספר
 17 מילים על נושא ניכוי המס במקור. הדברים כפי שיובאו להלן, מבוססים בעיקרם על
 18 הוראות פקודת מס הכנסה וכן על קביעות בית המשפט העליון בעע"מ 130/21 פ"ו ד"ר ג'קרי
 19 נ' מדינת ישראל רשות המיסים (23.1.2023) (להלן: "עניין ג'קרי"), מפי כבוד השופט
 20 שטיין (שם. בעיקר בסעיפים 53-43 לפסק דינו).

21 ככלל יחיד תושב ישראל שמלאו לו 18 חייב בהגשת דוח שנתי לפקיד השומה במסגרתו
 22 יצהיר על הכנסותיו וכן על הפרטים הדרושים לגבי אותה הכנסה לרבות זכאות לפטורים
 23 ממס או זיכויים. הדוח המוגש הוא שומה עצמית שעל פיו נקבעת חבות המס של הנישום
 24 ולפקיד השומה הסמכות לקבל את השומה העצמית או להוציא לנישום שומה (סעיפים 131,
 25 145 לפקודת מס הכנסה. בצד זאת נקבע כי יחיד תושב ישראל שכל הכנסתו בשנת מס היא
 26 ממשכורת או מקצבה, פטור מהגשת דוח שנתי לפקיד השומה ועל הכנסתו מנוכה מס
 27 במקור על ידי משלם המשכורת או הקצבה.

28 הוראת סעיף 164 לפקודת מס הכנסה מורה כי מס הכנסה יגבה בדרך של ניכוי במקור על
 29 ידי המעסיק. אין חולק כי הקרנות משלמות למבקשים וליתר חברי הקבוצה, קצבה
 30 חודשית כ"מעביד" ומשכך, בהתאם לסעיף 164 לפקודת מס הכנסה חלה עליהן חובה לערוך
 31 ניכוי מס במקור. עוד מוסיפה הוראת סעיף 165 (א) לפקודת מס הכנסה וקובעת כי הכספים
 32 אשר מנוכים במקור על ידי המעסיק, יקוזזו כנגד סכום המס הסופי המוטל על הנישום בגין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 מלוא הכנסתו החייבת במס. מתוך כך, קיימים למעשה שני שלבים בכל הנוגע למיסוי
2 היחיד: האחד – שלב גביית המס, המבוצע ככלל כניכוי על ידי המעסיק; והשני – שלב
3 קביעת חבות המס שהיא חבות שנתית, הנקבעת על ידי רשות המיסים רק עם עריכת שומה
4 בסוף שנת מס נתונה או עם הגשת דוח על ידי הנישום. בשלב ניכוי המס במקור מבוצע
5 חישוב המס על ידי המעביד, מבלי שהמדינה בוחנת או מאשרת את אופן ניכוי המס.
6 בפסיקה נקבע כי בשלב זה משמש המעביד כ"מתווך בכפיה" בין העובד לבין האוצר בגביית
7 המס ותפקידו אינו אלא תפקיד של גובה מס. עוד נקבע כי ניכוי המס אין עניינו במהותה
8 של החבות במס או ביצירת חבויות במס אלא בדרכי גביית המס. קרי העובדה שמשכרו של
9 נישום נוכה מס במקור אין משמעה כי ניכוי המס נעשה במקור בהתאם לדיני החבות במס,
10 אלא שהצדקת המיסוי מבחינת החבות במס מתבררת בסופה של שנת מס. אשר לכך, הודגש
11 בעניין ג'קרי כי: "מטבע הדברים, שיטת הגבייה באמצעות ניכוי במקור עשויה ליצור
12 מצבים בהם ייגבה מהנישום מס יתר – למשל, בעקבות טעות ביחס לדין מצד המנכה
13 במקור או בשל חישוב מס אשר אינו מתחשב בנתוניו האישיים הרלבנטיים של העובד"
14 וכי בדיוק לשם כך נקבעו בפקודת מס הכנסה מנגנוני קיזוז והשבה, הכוללים – בין היתר
15 – את הוראת סעיף 160 לפקודת מס הכנסה. הוראה זו האחרונה קובעת כי ככל שנישום
16 סבור שנוכה לו מס ביתר על הסכום שהוא חייב בו, יהא אותו נישום זכאי שיוחזר לו תשלום
17 היתר, בכפוף למילוי דוח בהתאם להוראות אותו סעיף (טופס דין וחשבון שנתי מקוצר לפי
18 טופס 135) הכולל מידע אודות הכנסותיו ונתוניו האישיים של מבקש החזר, כמו גם
19 הצהרתו כי לא היו לו כל הכנסות אחרות החייבות במס אשר אינן מוזכרות בדוח וכן
20 הצהרתו כי הפרטים שמסר בדוח נכונים ומדויקים. אשר להצהרה זו, הרי שבהתאם
21 להוראת סעיף 144 לפקודת מס הכנסה, חתימת הנישום על דוח או טופס כאמור מלמדת
22 חזקה על כך שהוא יודע על כל ענין בהם. עוד נקבע בפסיקה באשר להצהרה זו (וכן על
23 הצהרה בדוח השנתי שמגיש הנישום), כי הצהרה כזו נדרשת הואיל והדוח המוגש על ידי
24 הנישום: "הוא הקובע מהי ההכנסה החייבת במס, וכנגזרת מכך, הלכה למעשה, הוא
25 זה שמציע מהו גובה המס בו הוא חב" (ע"א 8244/98 פקיד שומה חדרה נ' מיכאל שבי,
26 נז(4) 241, 245). עוד יצויין כי דוח לפי סעיף 160 לפקודה ניתן להגיש לא יאוחר מתום שש
27 שנים אחורה.
28 בהקשר לחובה להגשת דוח לפי סעיף 160 לפקודה כתנאי להשבת מס שנוכה במקור ביתר,
29 הוסיף בית המשפט העליון וקבע בעניין ג'קרי כי: "כל אימת שהעובד לא הגיש דוח
30 לפי סעיף 160(א) לפקודה – לא ניתן לקבוע האם המס שנגבה ממנו, באמצעות ניכוי
31 במקור, נעשה בהתאם לדין. רק לאחר הגשת דוח כאמור והחלטת פקיד השומה בעניין
32 ההחזר מתגבשת החבות הסופית במס, ואז – ורק אז – יהא העובד רשאי לתקוף את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הגבייה ולטעון כי זו נעשתה שלא כדין (ראו: סעיף 160(ג) לפקודה). " (שם. בסעיף 48
2 לפסק הדין). לאור זאת, באותו עניין נקבע כי מקום בו הנתבעת היא רשות המיסים, לא
3 ניתן להגיש כנגדה תובענה ייצוגית בגין גביה שלא כדין, בלא שהתובע הייצוגי פנה קודם
4 לכן והגיש דוח כאמור. יצוין כי במקרים בהם נמצא כי אמנם שולם על ידי הנישום מס
5 ביתר, יוחזר לו המס העודף בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.

6
7 הוראות משלימות בכל הנוגע לניכוי המס ואשר הוזכרו על ידי הצדדים בטיעוניהם, מצויות
8 בתקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), תשנ"ג – 1993 (להלן: "**תקנות**
9 **הניכוי**"). לענייננו, רלוונטית תקנה 9 (ג) לתקנות הניכוי הקובעת, כי "מעביד המשלם
10 לעובד קיצבה אשר חלק ממנה פטור ממס, לפי סעיפים 9א או 9ב לפקודה, לא ינכה
11 מס מהחלק הפטור מהקיצבה שהוא משלם." כבר עתה אציין כי לעניין זה נקבע בעניין
12 שביט (אשר אזכורו להלן), בסעיף 12 לפסק הדין כי: "הוראה זו של המחוקק יוצאת
13 מנקודת הנחה כי בהחלט ייתכן כי חלק מהקצבה שמקבל עובד פטורה ממס וחלק לא.
14 לאור מצב דברים אפשרי ושכיח זה, הבהיר המחוקק כי אין לנכות מס במקור מהחלק
15 הפטור ולשלוח את העובד לבקש את הפטור המגיע לו מאת המשיבה, אלא חובה
16 להימנע מניכוי מס מהחלק הפטור ולנכות את המס במקור מהחלק החייב בלבד. "
17 עוד רלוונטית הוראת תקנה 10 לתקנות הניכוי הקובעת:

18 "פקיד השומה ראשי להורות שניכוי המס לפי תקנות אלה יוקטן או יוגדל, הכל לפי
19 הענין, אם מסיבה כלשהי נוצר או עלול להיווצר עודף בתשלום המס או גרעון
20 בתשלום עקב ניכוי המס, בין כתוצאה מתשלום משכורת או שכר עבודה מאת מעביד
21 אחד, בין כתוצאה מתשלום משכורת או שכר עבודה מאת יותר ממעביד אחד ובין
22 כתוצאה מכך שלעובד יש הכנסה חייבת אחרת, או מכל סיבה אחרת, והמעביד חייב
23 לקיים כל הוראה כאמור." [ההדגשה שלי ל.ב.].

4. תיקון 190 לפקודת מס הכנסה;

26 סעיף 9א' לפקודת מס הכנסה (אליו מפנה תקנה 9(ג)) – ואשר עומד במרכזה של בקשת
27 האישור - נסב על "פטור לקיצבה המשתלמת מאת מעביד או קופת גמל ולקיצבה
28 המשתלמת על פי ביטוח מפני אבדן כושר עבודה". בסעיף 9א(ב) לפקודת מס הכנסה נקבע
29 כי הכנסה מקצבה מזכה שמקבל יחיד שהגיע לגיל פרישה תהיה פטורה ממס עד לסכום –
30 אשר עד לשנת 2012 עמד על 35% מתקרת הקצבה המזכה (להלן: "**פטור הבסיסי**"). אציין
31 כי תקרת הקצבה המזכה לפי ההגדרה הקבועה ברישא לסעיף 9א' היא – 8,190 שקלים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 חדשים. סכום עדכני של התקרה המזכה מתפרסם על ידי רשות המסיים במסגרת לוח עזר
2 לחישוב מס הכנסה ממשכורת ושכר עבודה (להלן: "לוח העזר").
3 אשר ליישום פטור באשר לקצבה, טענה רשות המיסים וטענתה זו עולה בקנה אחד עם
4 הוראות הדין (ואף לא נשללה על ידי הצדדים) כי המחוקק ביקש לתמרץ חסכון פנסיוני
5 באמצעות הטבות מס לרבות על משיכת כספי החיסכון. יחד עם זאת, סל הטבות המס החל
6 על האפשרויות השונות למשיכת כספי החיסכון מוגבל, באופן שניצול הטבת מס באחת
7 החלופות שנבחרו מפחית את האפשרות לניצול הטבת מס ביתר החלופות, כך לדוגמה
8 משיכת סכום מהוון על חשבון הקצבאות העתידיות בפטור ממס תבוא על חשבון הפטור
9 שחל על משיכת הקצבה השוטפת (סעיף 9(ה)(2) לפקודת מס הכנסה).

10
11 בשנת 2012 במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 190 והוראת שעה),
12 התשע"ב – 2012 אשר נכנס לתוקפו ביום 1.1.2012, הוגדל באחוזים ניכרים שיעור הפטור
13 הכולל ממס החל על הקצבה המזכה המחושב מתקרת הקצבה המזכה, בהתאם להוראת
14 סעיף 9א(ב), באופן ששיעור הפטור הבסיסי (35%) הוגדל באופן הדרגתי לאורך השנים, עד
15 לשיעור של 67% בשנים 2025 ואילך ולפי פירוט כדלקמן:

16 בשנים 2012-2015 - שיעור הפטור הנוסף עמד על 8.5% והשיעור הכולל (פטור בסיסי ופטור
17 נוסף) עמד על 43.5%.

18 בשנים 2016-2019 - שיעור הפטור הנוסף עמד על 14% והשיעור הכולל (פטור בסיסי ופטור
19 נוסף) עמד על 49%.

20 בשנים 2020-2024 - שיעור הפטור הנוסף עמד על 17% והשיעור הכולל (פטור בסיסי ופטור
21 נוסף) עמד על 52%.

22 החל משנת 2025 - שיעור הפטור הנוסף יעמוד על 32% והשיעור הכולל (פטור בסיסי ופטור
23 נוסף) יעמוד על 67%.

24 עוד יצויין כי טבלה מפורטת של סכומי התקרה המזכה ואחוזי הפטור הנוסף לפי השנים,
25 החל משנת 2012 ואילך צורפה לתצהירה של רו"ח רחלה אקוקה שהוגש מטעם רשות
26 המיסים (הצד השלישי) (להלן: "רו"ח אקוקה")

27
28 ביום 25/10/12 פירסמה רשות המיסים, הנחיה שעניינה תיקון 190 לפקודת מס הכנסה .5
29 אשר הופנתה אל פקידי השומה, המעבידים הממוכנים ולשכות השירות (הנחיה זו צורפה
30 כנספח 2 לבקשת האישור) (להלן: "ההנחיה משנת 2012"). במסגרת ההנחיה פורטו עיקרי
31 תיקון 190.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אשר לכך, הנני מוצאת לפרט מונח אחד המפורט בהנחיה זו ואשר בו יעשה שימוש להלן
2 והוא "נוסחת השילוב". קודם לתיקון 190 הייתה הבחנה בין מי שקיבל מענקי פרישה
3 פטורים לבין מי שהכספים שנחסכו עבורו למטרת קצבה נותרו בקופת הגמל שלו עד
4 משיכתם כקצבה. כך, שהפטור מכוח סעיף 9א(ב) (בשיעור 35% משיעור הקצבה המזכה),
5 היה ניתן רק בכפוף לכך שהנישום לא קיבל מענקים פטורים בגין השנים בשלן משתלמת
6 לו קצבה ובמקרה שבו קיבל מענקים פטורים כאמור, הופחת סכום הפטור לו הוא זכאי
7 בהתאם למנגנון חישוב הקבוע בסעיף קטן 9א(ג) הידוע גם כנוסחת השילוב. לפי המפורט
8 בהנחיה, מנגנון החישוב קודם לתיקון 190 היה סבוך ונוסף על כך השאיפה היא לעודד
9 חוסכים להותיר את הכספים שנתקבלו כמענק פרישה בקופות הגמל לקצבה ולאור זאת,
10 נקבע מנגנון חישוב חלופי שהוא פשוט יותר. לפי המנגנון של נוסחת השילוב החדשה, הפטור
11 לקצבה יושפע ממענקים פטורים שקיבל הנישום כך שסכום הפטור לא יעלה על יתרת ההון
12 הפטורה כהגדרתה בסעיף 9א(ג). נוסחת השילוב החדשה מתמקדת בהפחתת מענקים
13 פטורים שקיבל יחיד בפטור ממס בעד 32 שנות העבודה לכל היותר אשר קדמו לגיל
14 הזכאות. לענייננו לא רלוונטי פירוט מנגנוני נוסחת השילוב החדשה או הישנה, זאת הואיל
15 ובמוקד הדיון במקרה דנן, הפטור הנוסף, בהקשר אליו נקבע בסעיף 23 להנחיה כי:
16 "יתרת הפטור שנוספה במסגרת תיקון 190 לפקודה (8.4% בשנת 2012 וההולכת
17 וגדלה עד 32% בשנת 2025) אינה מושפעת מנוסחת השילוב, דהיינו גם אם נמשכו
18 מענקים פטורים בסך המרבי האפשרי בגין 32 שנים – בשנת 2012 הפטור יעמוד על
19 8.5% מתקרת הקצבה המזכה." קרי בסעיף זה נקבע כי הפטור הנוסף אינו תלוי בנוסחת
20 השילוב כמו גם בזכאות לפטור הבסיסי.

21
22 בסעיף 3 להנחיה משנת 2012 (עמוד 9 להנחיה, עמוד 127 לבקשת האישור) – פורטו הוראות
23 לפעולה לשם יישום ההנחיה. לאור חשיבותן להמשך תובאנה הוראות סעיף זה כלשונן.

3. הוראות לפעולה

24
25 א. יחיד שהגיע לגיל הזכאות לפני יום 1.1.2012
26 על נישום כאמור יחולו הוראות החוק כנוסחו לפני התיקון, בכפוף לאמור להלן:
27 1. חישוב הפטור המגיע לקצבה למי שבחר לפגוע בפטור של המענקים עפ"י
28 סעיף 9א(ג) לפקודה כנוסחו לפני התיקון (להלן – "נוסחת השילוב הישנה"):
29 במקרה כאמור הנישום היה זכאי לפטור של 35% מקצבתו המזכה (סכום
30 הקצבה אך לא יותר מהתקרה שנקבעה בסעיף). החל מיום 1.1.12 הפטור
31 שיוענק לנישום כאמור יהיה בשיעור 43.5% [הפטור הבסיסי בתוספת הפטור
32 הנוסף לפי שיעורו באותה תקופה 8.5% ל.ב.] (השיעור יעודכן בשנים הבאות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 בהתאם להוראת השעה) מתקרת הקצבה המזכה. קרי $8.190 \times 43.5\%$ (במונחי
2 שנת מס 2012) = 3,563 ש"ח. הפטור לא יעלה על סכום הקצבה המזכה.
3 2. חישוב הפטור המגיע לקצבה למי שבחר לפגוע בפטור של הקצבה עפ"י
4 נוסחת השילוב הישנה. במקרה כאמור הנישום היה זכאי לפטור בשיעור של
5 $X\%$ בקצבתו המזכה כאשר $X\%$ היה קטרן מ – 35% . החל מיום 1.1.12 הפטור
6 שיוענק לנישום כאמור יחושב כדלקמן:
7 הסכום הפטור מהקצבה החודשית = $8,190 * (X\% + 8.5\%)$. הפטור לא יעלה
8 על סכום הקצבה החודשית. שיעור הפטור ($X\%$ ייבדק מידי שנה בהתאם
9 לנוסחת השילוב הישנה.

10 אם הנישום מקבל קצבה ממספר משלמים עליו לפנות למשרד השומה לעריכת
11 תיאום מס. המשלם יפעל בהתאם להוראות פקיד השומה."

12 כלומר ההנחיה יצרה הבחנה (התואמת את הוראת סעיף 23 להנחיה כפי שפורטה
13 לעיל), בין מי שפגע בפטור הבסיסי של הקצבה לבין מי שלא עשה כן. יחד עם זאת,
14 בכל הנוגע לגמלאים אשר פרשו קודם לשנת 2012 (להלן: "גמלאים ותיקים") הובהר
15 כי הפטור הנוסף – בשיעור זהה - יינתן גם למי שפגע בפטור של הקצבה לפי נוסחת
16 השילוב הישנה וגם למי שלא (קרי מי שזכאי לפטור הבסיסי במלואו ולמי שאינו זכאי
17 לו או שזכאי לו בחלקו) וההבחנה בין אלו לעומת אלו, מתמצית רק בשיעור הפטור
18 הבסיסי שבו יזוכה כל גמלאי כאמור ולא בשיעור הפטור הנוסף.

19 ב. יחיד שהגיע לגיל הזכאות לאחר פרסום הנחיה זו

20 הוראות התיקון חלות מיום פרסום החוק ברשומות (14.5.2012) אולם, לאור
21 מורכבות התיקון החליטה הנהלת הרשות לדחות את יישום הפעלת התיקון עד
22 לאחר פרסום הנחיות אלו.

23 1. יחיד המקבל קצבה יחידה אשר לא היוו קצבה ולא משך מענקים פטורים –
24 במקרה זה אין פגיעה בפטור של הקצבה והוא יעמוד על 43.5% (השיעור
25 יגדל החל משנת 2016 כמפורט לעיל מתקרת הקצבה המזכה ($8,190$ ש"ח
26 בשנת המס 2012) אך לא יותר מסכום הקצבה).

27 2. יחיד המקבל קצבה יחידה אשר משך מענקים פטורים ו/או מבקש להוון חלק
28 מקצבתו (ולקבל פטור בגין ההיוון) - במקרה כאמור, משלם אינו רשאי
29 להעניק לנישום פטור עפ"י סעיף 9א' לפקודה בגין קצבתו. נישום אשר זכאי
30 לפטור בגין הקצבה ומבקש לממש את זכאותו, יופנה למשרד השומה באיזור
31 מגוריו תוך המצאת המסמכים הבאים:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 א. טופסי 161 מכל מעבידיו אשר שילמו לו מענקים ב- 15 השנים שקדמו
2 למועד קבלת קצבה לראשונה.
3 ב. אישור ממשלם הקצבה על גובה קצבתו ו/או על יתרת הצבירה בקופת
4 הגמל.
3. יחיד המקבל קצבה ממספר משלמים יפנה למשרד השומה באיזור מגוריו
6 וימציא את כל המסמכים כמפורט בסעיף (ב) לעיל.
7 גם כאן אבהיר כי בכל הנוגע לגמלאים אשר הגיעו לגיל זכאות לאחר פרסום ההנחיה
8 (להלן: "גמלאים חדשים") – קיימת הבחנה בין שתי קבוצות - האחת, גמלאים
9 חדשים אשר לא היוונו קצבה ולא משכו מענקים בפטור – לגביהם אין פגיעה בפטור
10 הכולל של הקצבה והוא יעמוד על 43.5% - קרי על פניו אלו יזכו למלוא הפטור הנוסף
11 בלא צורך בפנייה לפקיד השומה והשנייה, גמלאים אשר משכו מענקים פטורים או
12 היוונו את קצבתם – אשר עליהם לפנות לפקיד השומה לשם קביעת זכאותו לפטור
13 הנוסף.
14 ג. יחיד שהגיע לגיל הזכאות מיום 1.1.2012 ועד למועד פרסום הנחיה זו
15 עפ"י הוראות המעבר בחוק ובכפוף לאורכה שניתנה ע"י רשות המיסים יחיד
16 כאמור יוכל לבחור אם יחולו עליו הנחיות כמפורט בסעיפים 3(א) או 3(ב) לעיל,
17 לפי בחירתו. בחירה כאמור הינה סופית והנישום איננו רשאי לחזור בו
18 מבחירתו."
19
20 6. ביום 27/5/13 פירסמה רשות המיסים את "חוזר מס הכנסה מס' 2/2013 בנושא: תיקון
21 190 לפקודה – הוראות סעיף 9א' למתן פטור על הקצבה המזכה" (החוזר צורף כנספח 3
22 לבקשת האישור, להלן: "חוזר 2013"). במסגרת חוזר 2013, שבה רשות המיסים ופירטה
23 את הרקע והשינויים שהוכנסו בתיקון 190, את ההוראות הנוגעות לפטור על הקצבה
24 המזכה, את נוסחת הקיזוז, את מנגנון חישוב הפטור וכן, פירטה – בסעיף 7 לחוזר, הנחיות
25 לפעולה (עמוד 24 לחוזר, עמוד 154 לבקשת האישור). כך, בסעיף 7.1 לחוזר זה נקבע:
26 "חובת חישוב הפטור בפקיד שומה- עד למתן הוראה חדשה, כל יחיד שהגיע לגיל
27 הזכאות ומבקש ליהנות מפטור על קצבתו המזכה, יפנה לפקיד השומה כדי שזה יקבע
28 לו, בהתחשב במענקי הפרישה הפטורים ששולמו לו. את יתרת ההון הפטורה העומדת
29 לרשותו של היחיד לאחר הפעלת נוסחת הקיזוז, אם נדרש, כמוסבר בסעיף 4 לעיל."
30 [ההדגשה שלי ל.ב.]
31 אין חולק כי הוראת חוזר זו, חייבה - כתנאי למתן הפטור לכל הגמלאים – פנייה אקטיבית
32 של הגמלאי לפקיד השומה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 במאמר מוסגר אציין כבר בשלב זה כי הוראת חוזר זה, אשר חייבה את הנישום להגיע
2 לפקיד השומה כתנאי לקבלת הפטור הנוסף, עמדה במרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית
3 שהתנהלה בעניין שב"ט (ת"צ (מינהליים מרכז) 37086-03-18 שבתאי שבתאי (שב"ט) נ'
4 מדינת ישראל - רשות המיסים בישראל (27.4.2022) אציין כי הצדדים התייחסו להחלטה
5 זו כאל "עניין שב"ט" וכך אעשה גם אני) - אשר עיקריה - לרבות עיקרי פסק דין אשר
6 אישר הסדר פשרה בעניין זה, יובאו להלן.
7
- 8 ביום 9/9/13, פנה מר אילן סגל, מי ששימש באותה התקופה כמנהל חטיבת הפנסיה של .7
9 עמיתים, למר פואד ג'ודום - מנהל תחום בכיר ברשות המיסים (הפנייה צורפה כנספת 4
10 לבקשת האישור). במסגרת הפנייה, צוין כי בהמשך לפגישה אשר התקיימה במשרד רשות
11 המיסים, מבוקש להעלות על הכתב סוגיה רלוונטית לתיקון 190. בפניה שוקף תיקון 190
12 וכן נכתב כך:
13 "3. בהתאם להוראות התיקון, התוספת שנתנה (מעבר לשיעור הקודם של 35%) אינה
14 קשורה לנוסחת השילוב והיא ניתנת בין אם המבוטח משך בעברו פיצויים בפטור
15 ממס ובין אם לאו.
16 4. בהתאם נבקש לקבל אישורכם, לתת שירות יעיל למבוטחי קרנות הפנסיה,
17 ולאפשר לאחרונות שכל אימת שמבוטח פורש לגמלאות וממלא טופס 101 (מותאם
18 לגמלאים) ובו הוא מציין שאין לו הכנסות נוספות (לרבות קצבה נוספת), תוכל
19 הקרן לתת לו את ההטבה בגובה שיעור הגידול לפי תיקון 190 (דהיינו בשנת המס
20 2014 למשל - 8.5% מקצבה מזכה."
21 עוד התבקש פקיד השומה, לאור החדשנות של התיקון, להנפיק אישורים רב שנתיים ולא
22 אישורים בתוקף לשנה אחת.
- 23 ביום 18/11/13 השיב מר ג'ודום מטעם רשות המיסים למר אילן סגל מטעם עמיתים .8
24 לפנייתו (התשובה צורפה כנספת 5 לבקשת האישור) כך:
25 "הריני לאשר בזאת כי הינכם רשאים להעניק פטור בשיעור של 8.5% מהקצבה המזכה
26 עפ"י סעיף 9א(ב) לפקודה לגמלאים שהתקיימו לגביהם כל התנאים הבאים:
27 א. הגמלאי הגיע לגיל הזכאות לפני 1/1/2012
28 ב. הגמלאי הצהיר בטופס 101 כי אין לו קצבאות נוספות.
29 ג. הגמלאי הצהיר כי לא ביצע היוון קצבה לאחר 1/1/2012.
30 האישור תקף לשנות המס 2013-2015 בלבד". [ההדגשה שלי ל.ב.]

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 קרי, פקיד השומה קבע כי הקרנות רשאיות לזכות את הגמלאים הותיקים בפטור הנוסף
2 בעצמן, בלא חובה לחישוב על ידי פקיד השומה (קרי בלא להחיל את הוראות חוזר 2013).
- 3 9. ביום 12/12/13, פנה מר סגל מטעם עמיתים, שוב למר ג'ודוס מרשות המיסים (פנייתו
4 צורפה כנספת 6 לבקשת האישור). במסגרת פנייתו פתח מר סגל והלין על החובה במילוי
5 טופס 101 על ידי ציבור מקבלי הקצבאות מידי שנה וביקש שינוי בנוהל זה. בכל הנוגע
6 לתיקון 190, ביקש מר סגל בסעיף 2 לפנייתו כי "הקרנות תוכלנה לפעול באופן עצמאי
7 להקנות את הטבת המס האמורה למקבלי הקצבאות מהן תוך הקפדה על ההנחיות
8 שלהלן שמטרתן מניעת כפל הטבת מס:
9 (1) מקבל הקצבה הצהיר בטופס 101 שאין לו הכנסות נוספות (לדבות קצבה נוספת).
10 (2) מקבל הקצבה החל לקבל קצבת זקנה מהקרן עד ליום 31/12/2011 (כולל).
11 (3) ככל שמקבל קצבת הזקנה החל לקבל אותה החל מיום 1/12/2012 ואילך, יהא
12 עליו כתנאי נוסף לקבלת הטבת המס האמורה לחתום על הצהרה לפיה הוא לא
13 היוון קצבה מכל מקור אחר שהוא".
- 14 קרי, בפועל ביקש מר סגל את אישור פקיד השומה להקנות את הפטור הנוסף גם לגמלאים
15 החדשים בלא חובה לחישוב הפטור על ידי פקיד השומה.
- 16
- 17 10. ביום 16/12/12 דחה מר ג'ודוס את בקשתה הנוספת של עמיתים וחזר על עמדתו, כפי
18 שהייתה במכתבו מיום 18/11/13 (התשובה צורפה כנספת 7 לבקשת האישור. שם. בסעיף
19 2 למכתב התשובה).

עניין שביט;

- 21 11. במרץ 2018, הוגשה על ידי שבתאי שבתי (שביט), בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד רשות
22 המיסים. במרכז של הבקשה, עמד תיקון 190 וההנחיות אשר ניתנו על ידי רשות המיסים
23 למעסיקים ולקרנות, בכל הנוגע ליישום מתן הפטור הנוסף כפי שנקבע במסגרת התיקון.
24 בתמצית, נטען שם, כי רשות המיסים הורתה, במסגרת חוזר 2013, למשלמי הקצבאות
25 שלא להעניק את הפטור ממס בהתאם לתיקון, למי שלא יציג אישור מראש מאת פקיד
26 השומה וזאת, הגם שלא הייתה הצדקה של ממש לדרישה זו וחרף קביעת המחוקק בתקנה
27 9(ג) ולפיה נאסר על המעביד לנכות מס במקור מקצבה פטורה. נטען כי לאור החובה
28 הקבועה בתקנה 10 לתקנות הניכוי ובהתאם לה על משלמי הקצבאות לציית להוראות
29 רשות המיסים – היו הוראות אלו של רשות המיסים בבחינת גביית מס שלא כדין. בהקשר
30 זה יש להדגיש כי במסגרת בקשת האישור שם, לא נטען כי מי שפנה אל פקיד השומה וקיבל
31 את הפטור לא זוכה בגינו, אלא שנטען כי קביעת החובה לפנות מראש אל פקיד השומה,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 כתנאי למתן הפטור הנוסף בשלב ניכוי המס במקור, נעשתה שלא כדין ובהכרח הובילה
2 בפועל לגביית מס מרכיב הכנסה הפטור ממס. בעניין שביט הסכימו הצדדים כי להערכתם
3 יש כ – 10,000 מקבלי קצבאות שנוכה מהם מס במקור מהרכיב אותו פטר המחוקק ממס
4 ומדובר בקצבאות פטורות בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח אשר נותרו בידי רשות המיסים
5 ולא הגיעו לידיהם של הגמלאים, הזכאים להם על פי החוק (ראו סעיף 15 לפסק הדין בעניין
6 שביט).

7

8 .12 בעקבות הגשת הבקשה לאישור תובענה ייצוגית ודיונים שנערכו בבית המשפט בהקשר לה,
9 פירסמה רשות המיסים ביום 18/11/2019 הנחיה חדשה, אשר נכנסה לתוקף ביום 1/1/20,
10 המיועדת אל ציבור המעסיקים, לשכת השירות ומנכים אחרים ואשר בסעיף ב' לה נקבע:
11 "... ניתנת בזאת הנחייה למנכים (להלן: "משלם הקצבה", "המשלם") באשר לנישום
12 הזכאי לקצבה מזכה יחידה שהצהיר שאין בכוונתו להוון סכומים מקופת גמל או
13 ממעסיק בפטור ממס, לנכות מקצבתו את המס בהתחשב בפטור הנוסף וזאת מבלי
14 להפנותו למשרד השומה".
15 (להלן: "ההנחיה משנת 2020")

16

17 .13 לאחר שהתקיימו מספר דיונים בפני בית המשפט, כמו גם פורסמה ההנחיה החדשה, הגישו
18 הצדדים בעניין שביט, בקשה לאישור הסכם פשרה אשר עיקריו –
19 א. הקבוצה במסגרת הסכם הפשרה הוגדרה:

20 "כל גמלאי שהגיע ל"גיל הזכאות" ואשר משולמת לו מ-24 החודשים שקדמו
21 להגשת הבקשה ועד למועד תחילת תוקף ההנחיות כאמור בסעיף 15.1 להלן
22 (הכוונה היא ל- "הנחיות החדשות" שהוצאו בעקבות התובענה, ואשר נכנסו
23 לתוקף ביום 1.1.2020 – א.ג.), "קצבה מזכה" יחידה והגמלאי לא ביקש להוון את
24 קצבתו המזכה לאחר ה- 1.1.12 ו/או לא ערך "קיבוע זכויות" באמצעות טופס
25 T161, ומשלם הקצבה ניכה מהקצבה מס במקור מבלי להתחשב בפטור הנוסף".

26

27 ב. במסגרת הסכם הפשרה הוסכם על החזרי מס לשנתיים אשר קדמו להגשת התביעה;
28 על החזרים כאמור בתקופת השנתיים בהן בקשת האישור התנהלה ועד למועד פרסום
29 ההנחיה; ועל אסדרה לעתיד והכל כפי שיפורט להלן:

30 1) בכל הנוגע לעבר- הוסכם כי הגמלאים הנכללים בקבוצה (קרי אלו אשר להם נוכה
31 מס בלא להתחשב בפטור הנוסף אשר לא פנו בשלב מאוחר יותר וקיבלו החזר בגין
32 רכיב זה) – יהיו זכאים להחזרי המס העודף אשר נוכה להם והועבר לרשות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 המיסים למשך השנתיים הקלנדריות שקדמו לבקשת האישור - קרי לשנים 2016
2 ו – 2017. במאמר מוסגר אציין כי הזכאות להשבה בגין שנתיים אשר קדמו להגשת
3 בקשת האישור, מקורה בהוראת סעיף 21 לחוק תובענות ייצוגיות ובהתאם לו לא
4 ניתן לתבוע במסגרת תובענה ייצוגית, רשות ציבורית להשבה לתקופה העולה על
5 24 חודשים קודם להגשת בקשת האישור.
- 6 (2) עוד הוסכם כי להשבת מס כאמור יהיו זכאים גם כל הגמלאים להם נוכה המס
7 בשנים 2018-2019.
- 8 (3) אשר להשבת המס, הוסכם על מערך של פנייה בכתב לגמלאים אלו – אשר אותרו
9 על ידי רשות המיסים - על מנת ליידע אותם על זכאותם להחזר המס, וכן על פנייה
10 נוספת לאותם גמלאים; על קו טלפון ייעודי למתן הסבר לגמלאי הרלוונטי; ועל
11 העמדת לשכות ההדרכה שמפעילה הרשות, על מנת לסייע בידי הגמלאים במילוי
12 הפרטים הנדרשים.
- 13 (4) בכל הנוגע לעתיד, הפנו הצדדים להנחיה משנת 2020, אשר פורסמה בעקבות הגשת
14 בקשת האישור ואשר הורתה על מתן פטור ללא צורך בפניה מוקדמת לפקיד
15 השומה, בכפוף לחתימה על הצהרה.
- 16
- 17 14. במסגרת דיון בבקשה לאישור הסכם פשרה בעניין שביט, הכריע בית המשפט בשתי
18 מחלוקות בין הצדדים ועל פניו הכרעותיו אלו רלוונטיות לעניינינו ולכן תפורטנה להלן.
19 העניין הראשון בהקשר אליו היו הצדדים חלוקים, נסב על השפעת בקשת האישור על כלל
20 ציבור הגמלאים ובמיוחד על הגמלאים הוותיקים. העניין השני בו התגלעה מחלוקת בין
21 הצדדים בעניין שביט, נסב על השאלה האם באה התביעה בגדר פריט 11 לתוספת השנייה,
22 לפיו ניתן להגיש כתובענה ייצוגית "תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין,
23 כמס, אגרה או תשלום חובה אחר...".
- 24
- 25 אשר למחלוקת הראשונה, סברה רשות המיסים כי המחלוקת בהליך רלוונטית רק
26 לגמלאים החדשים. זאת בהתבסס על כך שכחלק מטענות ההגנה שלה בעניין שביט, הפנתה
27 רשות המיסים לתשובתה לעמיתים מיום 18/11/13 (אשר תוכנה הובא לעיל בסעיף 8),
28 במסגרתה הורתה כי משלמי הקצבאות "רשאים" להעניק את הפטור הנוסף לגמלאים
29 ותיקים אף ללא הצגת אישור מפקיד השומה. לטענת רשות המיסים, כפועל יוצא מהוראה
30 זו, שומה היה על הקרנות להקנות את הפטור. עוד טענה רשות המיסים כי הבהרה בדבר
31 האפשרות להעניק את הפטור הנוסף לגמלאים ותיקים נזכרה גם בלוח עזר אשר פורסם על
32 ידי רשות המיסים בשנת 2016. במאמר מוסגר אציין כי בעניין שביט, מצא בית המשפט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 להתייחס גם להנחיה משנת 2012 (שהובאה לעיל בסעיף 5) ולעניין זה ציין כי גם בהנחיה זו
2 קיימת הבחנה בין גמלאים ותיקים לחדשים ואולם, בית המשפט בעניין שביט ציין כי הוא
3 נמנע מלהתייחס לכך: "שכן שם אין הנחיה ברורה למשלמי הקצבאות כיצד לנהוג- תוך
4 הבחנה בין פורשים ותיקים לחדשים, מה גם שהחוזר משנת 2013 מאוחר להנחיה זו,
5 כך שהנפקות שלה לעניינינו אינה ברורה כל עיקר".
6 יחד עם זאת, יודגש שרשות המיסים הודתה בעניין שביט, כי בכל הנוגע לגמלאים חדשים
7 היא אסרה על מתן הפטור ללא הצגת אישור אישי של פקיד השומה לכל פורש. במאמר
8 מוסגר אציין כי, בעניין שביט הוזכר כי הסיבה בעטיה סירבה רשות המיסים לאפשר
9 למעסיקים להחיל את הפטור בשלב הניכוי במקור לגמלאים חדשים, אינה קשורה בעצם
10 החישוב (או בקושי שהמשלמים יבצעו חישוב זה), אלא שהיא נבעה מרצון של רשות
11 המיסים (אשר בית המשפט בעניין שביט התייחס אליו כ"פטרנליסטי"- ראו סעיף 50 לפסק
12 הדין) להבהיר לפורשים חדשים את הוראת תקנה 9א(ה)(1) הנוגעת לאפשרות להיוון קצבה.
13 עוד הודגש בעניין שביט כי לאחר הגשת בקשת האישור והדיונים בפני בית המשפט, הכירה
14 רשות המיסים בכך שההוראה ביחס לגמלאים החדשים אינה נדרשת וכי ההנחיה אשר
15 ניתנה על ידה ולפיה הפטור יינתן בכפוף לחתימה על הצהרה קצרה בפני משלם הקצבה,
16 תחול גם על גמלאים חדשים.
17 בהתבסס על טענותיה אלו, טענה רשות המיסים כי המחלוקת נשוא התביעה בעניין שביט
18 לא הייתה רלוונטית לגמלאים הוותיקים – אשר בהקשר אליהם התירה רשות המיסים
19 זיכוי בפטור בלא צורך בפנייה לפקיד השומה, אלא רק לגמלאים החדשים - בהקשר אליהם
20 אסרה רשות המיסים על מתן הפטור הנוסף, בלא אישור פקיד שומה.
21 המבקש בעניין שביט טען מנגד כי בהתאם לתקנות הניכוי חלה על משלמי הקצבה חובה
22 להעניק את הפטור ולכן: "הלשון הרפה בה נקטה המשיבה ולפיה הם רק "רשאים"
23 לעשות כן, אינה נכונה, סותרת את הדין, וכפי שהוכח כי אירע בפועל – הביאה
24 בפועל לגביית מס שלא כדין". נטען כי לשון רפה זו ננקטה לפני ואחרי החוזר משנת 2013
25 - בו נמנעה רשות המיסים מלהבחין בין הגמלאים הוותיקים לחדשים וקבעה באופן גורף כי
26 חלה חובה לפנות לפקיד השומה כתנאי לקבלת הפטור. עוד נטען כי לשון רפה זו בצירוף עם
27 ההוראה הסותרת במסגרת החוזר משנת 2013, הביאה בפועל את משלמי הקצבאות להציב
28 את הדרישה להצגת אישור מאת פקיד השומה ובהעדרו לנכות מס במקור בלא להחיל את
29 הפטור הנוסף.
30 במחלוקת ראשונה זו, סבר בית המשפט בעניין שביט כי הדין עם המבקש וקבע:
31 " הנחיית המשיבה אף ביחס לפורשים הוותיקים, לא הייתה נכונה. משקבע המחוקק
32 פטור ממס ומשברור כי מקבל הקצבה זכאי לפטור זה, אין זה נכון להורות למשלמי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הקצבאות כי הם "רשאים להעניק פטור..." שכן הם חייבים על פי חוק לעשות כן.
2 בעקבות התובענה תיקנה כאמור המשיבה את הנחיותיה לכלל משלמי הקצבאות –
3 לפורשים ותיקים וחדשים כאחד, ובדין עשתה כן.
4 כפי שעולה מהנתונים שהציגו הצדדים בבקשתם לאישור הסדר הפשרה אליו הגיעו,
5 משלמי קצבאות רבים ניכו מס במקור אף מפורשים ותיקים, ככל הנראה בשל
6 הנחיותיה הלא ברורות של המשיבה (המשיבה כלל לא ניסתה להציג טעם אחר
7 לתופעה זו, ומשמע כי אף היא מודה כי זו נגרמה כתוצאה מהנחיותיה). (שם. בסעיף
8 23 לפסק הדין)

9 יחד עם זאת, מצא בית המשפט כי לאור ההבדלים בין ההנחיות שניתנו בהקשר לגמלאים
10 ותיקים לבין אלו שניתנו באשר לגמלאים חדשים, יש הבדל בעוצמת הדופי שניתן למצוא
11 בהנחיות רשות המיסים ביחס לגמלאים ותיקים אל מול גמלאים חדשים. ודוק - אין חולק
12 כי הגם ההבדל עליו הצביע בית המשפט ב"דופי" בין שתי קבוצות הגמלאים, הרי שבמסגרת
13 הגדרת הקבוצה עליה חל הסכם הפשרה בעניין שביט, נכללו גם גמלאים ותיקים.
14 אציין כי לנושא זה - הנסב על האופן בו התנהלה רשות המיסים - נדרש בית המשפט גם
15 בהמשך פסק הדין, במסגרת בחינת השאלה האם עומדת בקשת האישור בתנאי סעיף 8(א)
16 לחוק תובענות ייצוגיות, קרי האם קיימת אפשרות סבירה כי התובענה תוכרע לטובת חברי
17 הקבוצה. בהקשר זה, לבד מחזרה על הדברים כפי שהובאו לעיל בכל הנוגע להתנהלות רשות
18 המיסים, הצביע בית המשפט על כשל נוסף בהתנהלותה, הנסב על העדר בחינת תוצאות
19 הנחיות הרשות לאורך השנים. אשר לכך, ציין בית המשפט כי במצב בו הרשות קובעת
20 הנחיות, אשר היא חייבת לדעת מראש כי הן מביאות לגביית מס מהכנסות פטורות (ובוודאי
21 מקצבאות), מצופה כי לכל הפחות תבחן בעצמה ומיוזמתה את הדברים מעת לעת ותפעל
22 לתיקון הנדרש. צוין כי לא כך אירע בעניינינו, וכי משנת 2012 חלף די זמן כדי שבדיקה כזו
23 תיערך, שעה שעשרות מיליוני ש"ח של קצבאות פטורות זרמו בשנים אלו לקופתה של
24 הרשות ואולם, עד להגשת התובענה בדיקה כזו לא נערכה. נקבע כי תמונת דברים זו מחדדת
25 את הבעייתיות בהנחיות שהוציאה הרשות ומחזקת את ההערכה שלו הייתה התובענה
26 מתבררת היה סיכוי של ממש כי היא הייתה מוכרעת לטובת הקבוצה.

27
28 15. אשר למחלוקת השנייה - הנסבה כאמור על השאלה האם באה התביעה בגדר פריט 11
29 לתוספת, קרי האם מדובר בתביעה להשבת סכום מס שגבתה רשות המיסים שלא כדין –
30 עמדת רשות המיסים הייתה כי התובענה אינה עוסקת במקרה של גביית מס שלא כדין,
31 אלא בשאלה כיצד יתבצע החזר מס. זאת ראשית הואיל ולטענת רשות המיסים גם אם
32 משלם הקצבה לא התחשב בפטור הנוסף כבר בשלב ניכוי המס במקור, הדבר אינו בגדר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 גביית מס שלא כדין. זאת בשים לב לזכות מקבל הקצבה להגיש דוח שנתי או לפנות בבקשה
2 להחזר מס, אשר במסגרתם יוכל לקבל החזר מס בגין הפטור הנוסף, ככל שמוכחת זכאותו
3 לקבלו. עוד הודגש על ידי רשות המיסים בעניין שביט כי היא לא חלקה בשום שלב על זכות
4 הקבוצה לקבלת הפטור, אלא שהמחלוקת נסבה רק על השאלה כיצד יתבצע החזר המס.
5 בנסיבות אלו, נטען כי לא מדובר בגביית מס שלא כדין.
6 גם במחלוקת זו, מצא בית המשפט בעניין שביט, לקבל את עמדת המבקש וקבע כי התביעה
7 היא אמנם להשבת המס שנגבה ואולם השלב אליו ממקדת התובענה את תשומת הלב אינו
8 שלב ההחזר אלא שלב גבייתו. אשר לכך, הפנה בית המשפט להוראת תקנה 10 לתקנות
9 הניכוי, אשר הובאה לעיל וקבע כי לאורה:
10 " אופן ביצוע ניכוי המס במקור, אינו שמור אפוא לשיקול דעת המנכ"ס, אלא חובה
11 עליהם לקיים את הוראות המשיבה. לאור זאת, כאשר המשיבה מורה כיצד יש לנהוג
12 בעת ביצוע ניכוי המס במקור, מדובר למעשה בפעולה של גביית מס. חובה זו לפעול
13 בהתאם להוראות המשיבה, לא הותירה בידי משלמי הקצבאות את הברירה - ודאי
14 ביחס לפורשים החדשים, אלא לגבות מס בהתאם להוראות המשיבה אף מהרכיב
15 הפטור ממס, מכל מי שלא הציג מראש את אישור פקיד השומה." (שם. בסעיף 48 לפסק
16 הדין). [ההדגשה שלי ל.ב.]
17 עוד הוסיף בית המשפט וקבע כי אין מחלוקת שהתניית הפטור בכך שכל גמלאי, מקרב
18 הגמלאים החדשים, יפנה לפקיד השומה ויבקש את אישורו, הייתה בבחינת דרישה שלא
19 היה בה צורך, היא אינה קבועה בדבר החקיקה והיא פרי דרישה של רשות המיסים בלא
20 ביסוס בדין. עוד הובהר לעניין זה כי לאור הוראת התקנה המתוקנת, די היה בכך שמדובר
21 בקצבה יחידה שלא התבקש היוונה, כדי להביא לכך שגמלאי היה זכאי לפטור הנוסף
22 מקצבה מזכה. אשר לנתונים אלו צויין כי מדובר בנתונים הידועים ממילא לרשות המיסים
23 ולמשלם הקצבה ומה שאינו ידוע "די בבירורו באמצעות חתימה על הצהרה על טופס
24 קצר בפני משלם הקצבה" - כפי שנעשה לאחר ההנחיה משנת 2020 וכפי שהנחתה רשות
25 המיסים את עמיתים בשנת 2013 באשר לגמלאים הוותיקים.
26 גם בהקשר זה – קרי בשאלה האם מדובר בגביה שלא כדין, שב בית המשפט בעניין שביט
27 ונדרש להוראות אשר ניתנו על ידי רשות המיסים לעמיתים, בכל הנוגע לגמלאים
28 הוותיקים. אשר לכך, קבע בית המשפט:
29 " במבחן המציאות ובהתאם לנתונים שהציגה המשיבה, אין חולק כי הוראותיה – אף
30 ביחס לפורשים הוותיקים, הביאו לכך שקצבה מזכה פטורה של אלפי פורשים ותיקים,
31 נגבתה כמס ונותרה בידי המשיבה. אין חולק כי בהתאם לדין וכפי שנקבע בתקנה 9(ג)
32 לתקנות הניכוי - אין לנכות מס במקור מקצבה פטורה. לאור זאת, לא יכולה להיות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 מחלוקת כי בהתאם לדין - חובה היה על המשיבה להנחות את משלמי הקצבאות שלא
2 לנכות מס במקור מהקצבה הפטורה (כפי שעשתה בהנחיות החדשות שהוציאה
3 בעקבות התובענה), ולא להתנסח באופן בו התנסחה – ושהוביל בפועל לגביית מס
4 בהיקף כה נרחב מקצבה פטורה של גמלאים. (שם. בסעיף 51 לפסק הדין).
- 5 לאור זאת, קבע בית המשפט שם, כי לו הייתה התביעה מתבררת יש אפשרות סבירה כי
6 היה נקבע שלא היה מקום להצבת תנאי הסף שהציבה רשות המיסים וכי הוראותיה היו
7 בבחינת גביית מס שלא כדין.
- 8 סוגיה נוספת אליה נדרש בית המשפט בעניין שביט ויכול שאף לה רלוונטיות לעניינינו, היא .16
9 סוגית קיומה של עילת תביעה אישית למבקש. באותו העניין, המבקש פרש קודם לשנת
10 2012, לפי נתוניו האישיים הוא היה מחויב בהגשת דוח אישי לפקיד השומה. לגבי שנת
11 2017 המבקש טען כי לא ניתן לו הפטור במסגרת ניכוי מס במקור או בכל מסגרת אחרת
12 ורשות המיסים לא חלקה על כך ולאור זאת, נקבע כי יש לו עילה אישית בהקשר לשנה זו.
13 בכל הנוגע לשנת 2016, המבקש לא קיבל את הפטור בשלב ניכוי המס במקור על ידי משלם
14 הקצבה, אולם הוא הגיש דוח שנתי במסגרתו ביקש וקיבל את הפטור. לאור זאת, טענה
15 רשות המיסים כי אין לו עילת תביעה ביחס לשנה זו, המבקש סבר כי יש לו עילת תביעה
16 שכן טענותיו הן כי הפטור היה צריך להינתן בשלב ניכוי המס במקור (עוד טען המבקש כי
17 ממילא אין בכך כדי לאיין את התביעה לאור החלופות הקבועות בסעיף 8(ג) לחוק).
18 במחלוקת זו לא הכריע בית המשפט, אלא קבע שדי בכך שמתקיימת במבקש עילת תובענה
19 ביחס לחלק מהשנים, כדי שניתן יהיה לאשר את הסכם הפשרה שהוגש על ידי הצדדים.
20
- 21 לאור כל המפורט לעיל ובהרחבה בפסק דינו של בית המשפט בעניין שביט – קבע בית .17
22 המשפט כי מתקיימים התנאים לאישור הסכם הפשרה ונתן לו משכך תוקף של פסק דין.
23
- 24 אציין כי במסגרת סעיף 29 להסכם הפשרה אשר אף לו ניתן תוקף של פסק דין, נקבע כי
25 פסק הדין יוצר מעשה בית דין כלפי כלל חברי הקבוצה וחברי הקבוצה מוותרים באופן סופי
26 ומוחלט על כל טענה או דרישה או זכות או עילה הכרוכים בטענות או הדרישות הנכללות
27 בתובענה ובבקשת האישור כנגד רשות המיסים.
- 28
- 29 **עניין מנהלת הגמלאות** - לשם שלמות היריעה אציין כי נוסף להליך בעניין שביט, הוגשה .18
30 ביום 21/3/2018 על ידי המבקש בעניין שביט, בקשה לאישור תובענה ייצוגית בעניין דומה
31 כנגד מנהלת הגמלאות במשרד האוצר (ת"צ (אזורי ת"א) 47126-03-18 שבתאי שבתני נ'
32 מדינת ישראל מנהלת הגמלאות(26.12.2022)), במסגרתה נטען כי מנהלת הגמלאות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 פעלה שלא כדין בכך שניכתה מס במקור מקצבתם של הגמלאים מבלי להתחשב בפטור
2 הנוסף. הליך מנהלת הגמלאות, עוכב עד להכרעה בעניין שביט ומיד לאחר הגשת הסדר
3 פשרה בעניין שביט, ביום 27/1/21, הוגשה על ידי הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה גם
4 בעניין מנהלת הגמלאות. ההסדר אושר כפסק דין על ידי בית הדין האזורי לעבודה ביום
5 26/12/22 ועיקריו כוללים מנגנון יידוע שנועד לעבות את המנגנון שנקבע בעניין שביט
6 ובהתאם לו, מנהלת הגמלאות נדרשה לפרסם בתלוש הגמלה של התובעים הודעה על הסדר
7 הפשרה בעניין שביט. הקבוצה בהתאם להסדר הפשרה כללה כל גמלאי שהגיע לגיל פרישה
8 ב – 72 החודשים שקדמו להגשת בקשת האישור. יחד עם זאת, כפי שצוין במסגרת פסק
9 הדין, בהסדר עצמו צומצמה הקבוצה באופן שפניית מנהלת הגמלאות בתלוש השכר
10 והעדכון בדבר הסדר הפשרה בעניין שביט, תיעשה רק לקבוצת הגמלאים בשנים שקיבלו
11 קצבה מהמנהלת בשנים 2016-2017 ושהגישו טופסי 101 בשנים אלו.

12
13

טענות הצדדים בהליך לפני;

14

טענות המבקשים;

15 19. המבקשים פותחים ומפנים לחובות החלות על הקרנות - שכל אחת מהן היא חברה מנהלת
16 המשלמת קצבה - כלפי גמלאיהן. זאת, גם בהתאם להוראות חוק הפיקוח וגם בהתאם
17 להוראות הפסיקה. נטען כי בהתאם לחוק ולפסיקה, הקרנות משמשות כנאמן על הנכסים
18 שבקופתן לטובת העמיתים, ובמסגרת תפקידיהן חלות עליהן שלוש חובות אמון – החובה
19 לפעול באמונה ובשקיפה לטובת העמיתים, החובה שלא להפלות בין העמיתים והחובה
20 לשים את טובתם של העמיתים לפני כל עניין או שיקול אחר. זאת ועוד, בהתאם לדין על
21 הקרנות לנהוג כנאמן מיומן וחלה עליהן חובת זהירות ככאלו. נטען כי נוסף על כך, הקרנות
22 הן בגדר מעביד כהגדרתו בתקנות הניכוי ומשכך, בהתאם לתקנה 9 (ג) חל עליהן איסור
23 לנכות מס על החלק הפטור מקצבה.
24 לטענת המבקשים, מכוח חובת הזהירות והנאמנות החלות על הקרנות בהתאם לדין, שומה
25 היה עליהן לזכות בעצמן את כל הגמלאים הוותיקים החל משנת 2012, בפטור הנוסף ונוסף
26 על כך לגלות להם על זכותם לפטור נוסף וכן לוודא כי קיבלו מידע זה והבינו את משמעותו.
27 ובאשר לגמלאים החדשים, חלו על הקרנות שתי חובות מרכזיות – האחת, לנסות ולשנות
28 את הנחיית רשות המיסים באופן שיאפשר להם לזכות בפטור באופן אוטומטי והשנייה-
29 לגלות להם על זכותם לפטור נוסף ולוודא כי אכן קיבלו את המידע והבינו את משמעותו.
30 אלא שלטענת המבקשים- בכל הנוגע לגמלאים הוותיקים – כבר החל משנת 2012, קרי
31 ממועד ההנחיה הראשונה ולאורך כל השנים עד להוצאת ההנחיה בשנת 2020, נהגו הקרנות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 באופן זהה - הן זיכו בפטור נוסף את הגמלאים שלא ניצלו כלל את הפטור הבסיסי ולא זיכו
2 בפטור הנוסף את הגמלאים הוותיקים שניצלו את הפטור הבסיסי כולו או חלקו. לטענת
3 המבקשים, באופן פעולה זה לא חל שינוי - ממועד ההנחיה הראשונה משנת 2012 ועד למועד
4 החוזר משנת 2013 – הגם שלטענת הקרנות, בהנחיה זו לא ניתנו הוראות פעולה ומשכך, על
5 פניו הן לא היו זכאיות לזכות באופן אוטומטי בגין הפטור הנוסף איזה מהגמלאים. נוסף
6 על כך, לא חל באופן פעולה זה שינוי, ממועד החוזר בשנת 2013, בו הורתה רשות המיסים
7 על איסור לזכות בפטור הנוסף איזה מהגמלאים (למרות זאת, המשיכו הקרנות לזכות את
8 הגמלאים הוותיקים שלא ניצלו את הפטור הבסיסי) ויתרה מכך, לא חל באופן פעולה זה
9 שינוי, גם לאחר מכתב רשות המיסים מנובמבר 2013 (אשר הובא לעיל בסעיף 8), במסגרתו
10 התיירה רשות המיסים לקרנות לזכות בפטור הנוסף באופן אוטומטי את כלל הגמלאים
11 הוותיקים, בלא להבחין בין כאלו שניצלו את הפטור הבסיסי ואלו שלא עשו כן – ואשר גם
12 לאחריו, המשיכו הקרנות לזכות בפטור הנוסף רק את הגמלאים הוותיקים שלא ניצלו את
13 הפטור הבסיסי.

14 ואילו בנוגע לכלל הגמלאים - ובכלל כך גם הגמלאים הוותיקים וגם החדשים – נטען כי
15 הקרנות לא יידעו אותם מעולם בדבר הפטור הנוסף וקל וחומר שלא וידאו כי הגמלאים
16 הבינו את זכויותיהם הנוגעות לכך. בהקשר זה, נטען כי אין לקבל את טענות הקרנות ולפיהן
17 הן יידעו את הגמלאים בדבר הפטור הנוסף. זאת, ממספר טעמים – ראשית, בכל הנוגע
18 לטופס הצהרה אשר לטענת המבקשים, בתצהיר הקרנות הוצג מצג ולפיו הוא הועבר
19 לגמלאים עובר לאישור תיקון 190 (מש/5 לתשובת הקרנות) – נטען כי במסגרת חקירת
20 המצהיר מטעם הקרנות העיד זה כי הקרנות כלל לא טענו שהן שלחו את המסמך הזה, אלא
21 שרק ככל שגמלאי פנה אליהם וביקש לקבל את הפטור, נשלח אליו מסמך ההצהרה – קרי,
22 עלה ברורות כי מסמך זה כלל לא נשלח לגמלאים. למעלה מן הצורך הצביעו המבקשים על
23 כך שמסמך זה אף נוסח באופן רשלני, הואיל ובמסגרתו נדרש הגמלאי להצהיר כי אין לו
24 "הכנסות נוספות", שעה שדרישת רשות המיסים היא רק שהגמלאי יצהיר שאין לו
25 "קצבאות נוספות". נוסף על כך נטען כי אין ממש בטענת הקרנות ולפיה בחודש ינואר 2013
26 הן שלחו מכתב לכל הגמלאים ועדכנו אותם בדבר תיקון 190 וקיומו (מסמך זה צורף כמש/8
27 לתשובת הקרנות). אשר למכתב זה, נטען: כי הקרנות לא הוכיחו אפילו לכאורה כי המכתב
28 אמנם נשלח לגמלאים; כי כלל המבקשים העידו כי המכתב אינו מוכר להם; זאת ועוד,
29 נטען כי עיון במכתב מלמד שמדובר בנוסח מכתב בלבד, שעה שלו אמנם היה נשלח מכתב
30 זה על ידי מי מהקרנות, הרי שהקרנות היו ממציאיות נוסח על גבי נייר מכתבים ספציפי של
31 אותה קרן (כפי שנעשה במכתבים שנשלחו למבקשים 4, 5, ו-2 ואשר צורפו על ידי המשיבות
32 כמש/24, מש/25 ו- מש/27); לא זו אף זו, נטען כי בהינתן שמדובר במכתב מינואר 2013,
33 הרי שברי כי כל גמלאי שפרש לאחר מועד זה לא קיבל מכתב זה ואף לא נטען כי קיבלו;

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 ולבסוף, נטען כי ברי כי מכתב אחד ויחיד זה משנת 2013 שכלל אינו מזכיר את עניין הפטור
2 הנוסף, אשר הוצא בינואר 2013 (קרי עוד קודם למכתב רשות המיסים מנובמבר 2013), אין
3 בו כדי לעלות כדי מילוי חובת הגילוי הרחבה המוטלת על הקרנות בהתאם לדין בהקשר
4 לעניין כה מהותי כעניין הפטור הנוסף. בנסיבות אלו ובהינתן שלטענת המבקשים ממועד
5 מכתב זה (אשר כאמור ספק באם נשלח ובאם הוא ממלא אחר חובת הגילוי) ועד לשנת
6 2020 לא שלחו הקרנות מכתב כלשהו לגמלאיהן, נטען כי אלו כשלו מקיום חובתן ליידוע
7 הגמלאים בדבר זכאותם בפטור הנוסף.

8
9 נוסף על כך, נטען כי יש לדחות את כלל טענות ההגנה שהועלו על ידי הקרנות במסגרת
10 טיעוניהן. כך וראשית נטען כי אין ממש בטענה ולפיה ההנחיה משנת 2012 לא איפשרה
11 לקרנות לזכות את הגמלאים באופן אוטומטי בפטור הנוסף. אשר לטענה זו נטען כי ראשית,
12 לגישת המבקשים, קיימות הנחיות ברורות במסגרת סעיף 3 להנחיה אשר יצר הבחנה בין
13 גמלאים ותיקים לגמלאים חדשים ואיפשר זיכוי אוטומטי של הגמלאים הוותיקים. יתרה
14 מכך, נטען כי ככל שסברו הקרנות כי אמנם יש ממש בטענתן זו וכי הן לא היו רשאיות
15 לפטור באופן אוטומטי ממועד זה - כיצד מסבירות הן את התנהלותן בפועל ובפרט את
16 העובדה שהחל ממועד הנחיה זו הן זיכו בפטור הנוסף באופן אוטומטי את כל הגמלאים
17 הוותיקים אשר לא ניצלו את הפטור הבסיסי. בהקשר זה, נטען כי יש לדחות את טענות
18 הקרנות ולפיהן, הן התנהלו כפי שהתנהלו בהתאם להנחיות רשות המיסים, אשר ניתנו להן
19 כביכול במסגרת "שיג ושיח" שהתקיים בין לבין רשות המיסים – במסגרתו איפשרה להם
20 רשות המיסים ליתן את הפטור לגמלאים ותיקים שלא ניצלו את הפטור הבסיסי, הגם
21 שאלו לא חתמו על הצהרה כלשהי. אשר לטענה זו נטען כי יש לדחותה משלא הוצגה כל
22 אסמכתא לקיומו של שיג ושיח כאמור ויתרה מכך, משהמצהיר מטעם הקרנות – אשר אין
23 חולק כי לא שימש בתפקידו במועדים הרלוונטיים ומשכך, אין לו כל ידיעה אישית באשר
24 לשיג והשיח האמור, העיד כי הוא לא פנה אל הגורמים אשר שימשו בתפקיד באותם
25 הזמנים ובדק מולם האם אמנם נערך שיג ושיח כאמור ועוד העיד כי הוא למד על דבר קיומו
26 של שיג ושיח רק מכך ש"זו שיטת העבודה של הקרנות". נטען כי בנסיבות אלו, הטענה
27 בדבר קיומו של "שיג ושיח" אינה אלא גרסת כזב שהומצאה בדיעבד לצורך הגנה בתובענה
28 הייצוגית ועל מנת להצדיק את התנהלותן הרשלנית של הקרנות.

29 נוסף על כך נטען כי יש לדחות גם את טענת הקרנות ולפיה במסגרת החוזר משנת 2013,
30 נאסר על הקרנות לזכות איזה מהגמלאים בפטור הנוסף. נטען כי טענה זו יש לדחות בהינתן
31 שגם לאחריה המשיכו הקרנות לזכות בפטור הנוסף את הגמלאים שלא ניצלו את הפטור
32 הבסיסי, הגם שלכאורה, לאור חוזר זה חל עליהן איסור לזכות מי מהגמלאים בפטור הנוסף.
33 אשר לכך, נטען כי משעומת המצהיר מטעם הקרנות באשר לסתירה בין התנהלות הקרנות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 בפועל לבין טענתן בדבר שלילה מוחלטת של יכולתן לזכות בפטור הנוסף איזה מהגמלאים,
2 ההסבר שניתן על ידו הוא כי האישור ניתן במסגרת אותו שיג ושיח אשר התקיים בין
3 הקרנות לרשות המיסים - שיג ושיח אשר המבקשים הטילו כאמור ספק בעצם קיומו. זאת
4 ועוד, נטען כי ככל שאמנם במסגרת השיג והשיח הוסכם על דבר מה שונה, לא ברור מדוע
5 לא פנתה עמיתים למר ג'ודום על מנת להעמיד אותו על דבר טעותו ועל סתירה בין המוסכם
6 ב"שיג והשיח" לבין החוזר משנת 2013.
7 זאת ועוד, נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות ובהתאם לה ההכרעות בעניין שב"ט ייתרו
8 את הצורך בהמשך ניהול התובענות כאן, זאת הן הואיל ובעניין שב"ט הועלו טענות
9 הסותרות את הטענות שהועלו בהליך כאן והן הואיל ותוצאה בהליך כאן במסגרתה יורה
10 בית המשפט לקרנות להשיב לעמיתים את כספי הניכוי, הגם שאלו הועברו על ידן לרשות
11 המיסים – היא תוצאה קשה ובלתי צודקת. אשר לטענות אלו, נטען ראשית כי לאור מכתבו
12 של מר ג'ודום מנובמבר 2013, ממילא הוחלו על הקרנות הנחיות שונות מאלו שחלו על
13 מעבידים אחרים והן לא מילאו אחריהן ומשכך, ההליך בעניין שב"ט לא מיצה את טענות
14 הקבוצה כלפי הקרנות. יתרה מכך, נטען כי ממילא לאור פסק הדין אשר ניתן על ידי בית
15 המשפט העליון בע"א 7115/14 שרון סידוגה-ברנר נ' סלקום ישראל בע"מ (3.7.2017)
16 (להלן: "עניין סירוגה"), ממילא אין בעובדה שניתן פסק דין בהליך ייצוגי קודם שהתנהל
17 כנגד רשות המיסים, כדי למנוע ממגישי בקשת האישור להגיש את בקשת האישור שלהן
18 באותו עניין כנגד חברות אשר התרשלו בעניינם והעבירו שלא כדין כספים לרשות המיסים,
19 עוד מפנים המבקשים לכך, שבעניין ס'גורה אף נקבע כי אין כל מניעה שחברות אלו תגשנה
20 הודעת צד ג' כנגד רשות המיסים בעניין זה. מבלי לגרוע מהאמור, נטען כי הואיל והעילות
21 במקרה דנן הן נזיקיות, ממילא אין רלוונטיות לעובדה שהכספים הועברו על ידי הקרנות
22 לרשות המיסים. לא זו אף זו, נטען כי ממילא ההסדר בעניין שב"ט נגע רק לשנתיים שקדמו
23 להגשת בקשת האישור שם ואין בו כדי לאיין את הזכות לתביעה בגין השנים משנת 2012.
24 בהקשר זה האחרון, נטען כי יש לדחות את טענות הקרנות ולפיהן הואיל והגשת ההליך
25 בעניין שב"ט פורסמה ברבים, הרי שממועד הגשת בקשה זו, ידעו חברי הקבוצה על דבר
26 זכאותם לפטור הנוסף ומשכך, יכלו לפנות ולדרוש את הפטור הנוסף למשך 6 שנים למפרע.
27 לעניין זה, מפנים המבקשים לעדות המצהיר מטעם הקרנות, אשר אישר כי הקרנות מצידן
28 לא מצאו ליידע את גמלאיהן בדבר ההליך בעניין שב"ט ועל זכותם לקבלת הפטור הנוסף.
29
30 נוסף על כך, נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות ולפיה אין למבקשים עילת תביעה אישית.
31 אשר לכך נטען כי במסגרת ההליך התחוויר ברורות כי המבקשים אינם תובעי קש, הם פירטו
32 את הנזק הפרטני לכל אחד מהם ואף הציגו מנגנון – המבוסס על נתונים שהתבררו במסגרת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הליך שב"ט, באשר לאופן בו ניתן לחשב את הנזק לקבוצה. בהקשר זה מוצאים המבקשים
2 להעיר כי הקרנות ורשות המיסים מצידן לא הציגו כל תחשיב חלופי, אלא טענו בעלמא כי
3 תחשיבם של המבקשים מוגזם. עוד בעניין הנזק, מפנים המבקשים לכך, שגם מתצהיר
4 המצהירה מטעם רשות המיסים – רו"ח אקוקה – עלה ברורות כי המבקשים לא קיבלו את
5 הפטור הנוסף בחלק מהשנים נשוא הדיון ומשכך, הוכיחו כי אמנם נגרם להם נזק. לטענת
6 המבקשים, בהתאם לפסיקה, די בכך שכל אחד מהם יראה כי קיימת לו עילת תביעה
7 בהתייחס לחלק מהשנים ואין הכרח כי יראה קיומו של נזק בכל השנים. בהקשר זה מפנים
8 המבקשים בין היתר לעניין שב"ט, בו נקבע על ידי בית המשפט כי הגם שהמבקש באותו
9 עניין קיבל פטור (במסגרת דוח שנתי שהגיש) בגין אחת מהשנים, אין בכך כדי לשלול את
10 עילת התביעה האישית שלו, בהינתן שהוכח שבשנה אחרת הוא לא קיבל את הפטור הנוסף.
11 זאת ועוד, נטען כי יש לדחות את הטענה ולפיה בכך שהמבקשים הגישו דוחות שנתיים ועשו
12 כן באמצעות רואה חשבון, יש כדי לשלול את עילת התביעה האישית שלהם. זאת ראשית,
13 הואיל וגם ככל שהיו מבקשים המבקשים את הפטור במסגרת הדוח השנתי- עדיין לא היה
14 בכך כדי לשלול את עילת התביעה שלהם במסגרתה טוענים הם כי היה מקום לזכותם
15 בפטור כבר באופן שוטף במסגרת הניכוי במקור. נטען כי כך נקבע בעניין שב"ט ובהתאמה
16 לכך אף לא הוצאו בעניין שביט גמלאים שהגישו דוח מקרב הקבוצה. זאת ועוד, נטען כי
17 ממילא לא הוכח שהמבקשים הגישו דוחות שנתיים לכל השנים. יתרה מכך, נטען כי גם
18 העובדה שהמבקשים הגישו דוח באמצעות רואה חשבון אינה שוללת את עילת התביעה
19 האישית שלהם – ראשית, הואיל ולא ניתן לקבוע במסגרת ההליך כאן קביעות הנוגעות
20 להיקף אחריותו המקצועית של רואה החשבון המסייע בעריכת הדוח. יתרה מכך, לגופם
21 של דברים, נטען כי ממילא בהתאם לדיון אין לרואה החשבון אחריות לערוך תיקונים
22 בטופס 106 אשר נמסר על ידי הקרנות בו לא מופיע הפטור הנוסף ואף אין לו חובה לבחון
23 את נכונות הנתונים בטופס כאמור. נטען כי אישור לטענה זו ניתן למצוא בעדות העדה
24 מטעם רשות המיסים – רו"ח אקוקה – אשר מעדותה עולה (לטענת המבקשים) כי ככל
25 שהפטור הנוסף לא הופיע בטפסי 106 שסופקו על ידי הקרנות, ממילא לא חלה כל חובה
26 מקצועית על רואה החשבון לבדוק את נכונות האמור בטופס 106 זה או למלא את הדוח
27 באופן שאינו עולה בקנה אחד עם האמור בטופס 106. מבלי לגרוע מהאמור, נטען כי ממילא
28 שאלת אחריותו התורמת של רואה החשבון קשורה לחישוב הנזק ואינה רלוונטית לשלב זה
29 של ההליך. עוד נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות ובהתאם לה המבקשים קיבלו את
30 הפטור הנוסף בחלק מהשנים- זאת הואיל וטענה זו לא הוכחה, אלא שהיא נסמכת אך על
31 עדות המצהירה מטעם רשות המיסים, אשר בחקירתה התחוור כי לא מדובר בנתון שנ ניתן
32 לראות בדוח, אלא שמדובר בהסקת מסקנות שלה שעל פניו אינה מבוססת, בהינתן שמתוך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הנתונים עולה כי לכאורה במסגרת הפטור הנוסף התבקשו סכומים הגבוהים באופן ניכר
2 ממקסימום התקרה המזכה- דבר שאינו הגיוני בעליל.
3 בבחינת למעלה מן הצורך נטען לעניין זה כי גם ככל שנתון זה- בדבר הגשת דוח – הוא
4 רלוונטי ושולל את עילת התביעה האישית, ממילא אין בכך כדי להוביל לסילוק בקשת
5 האישור, הואיל ומשהתחוויר כי הקרנות פעלו שלא כדין ובשים לב למספר רב של גמלאים
6 בכל אחת מהקרנות, לא יקשה למצוא תובע חלופי למי מהמבקשים.
7 ולבסוף, נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות בדבר התיישנות הדרישה לשנת 2012. זאת
8 בהינתן שהתחוויר מחקירת המבקשים, כי הם כלל לא היו מודעים לזכאותם לפטור הנוסף
9 ומשכך, קיימת תחולה בנסיבות להוראות סעיף 8 לחוק ההתיישנות.

10

11 לטענת המבקשים, ריכוז כל האמור מלמד כי הגמלאים חברי הקבוצה לא ידעו ואף אינם
12 אמורים לדעת אודות זכאותם לקבל את הפטור הנוסף וכפועל יוצא מכך אף לא ידעו כי הם
13 צריכים לפנות לפקיד השומה על מנת לקבל פטור זה. בנסיבות אלו, נטען כי כפועל יוצא
14 מרשלנותן החמורה של הקרנות, מחדליהן והפרת החובות המוטלות עליהן - החל משנת
15 2012 ובמשך תקופה של 8 שנים, פגעו הקרנות בציבור הגמלאים, לא זיכו אותם בפטור
16 הנוסף ומנעו מהם תוספת של עשרות או מאות ש"ח מידי חודש לקצבתם והעבירו לרשות
17 המיסים את כספי הפטור הנוסף שהיו שייכים לחברי הקבוצה בהיקפים אדירים אשר
18 הגיעו בסך הכל לסכום המוערך בלמעלה מ – 100,000,000 ש"ח. לאור כל זאת נטען כי יש
19 מקום לאשר את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הקרנות המשיבות.

20

21

טענות הקרנות המשיבות;

22 20. בפתח סיכומיהן טענו הקרנות כי הבקשה לאישור הוגשה בחוסר תום לב מובהק והיא
23 מבוססת על הסתרה בכוונת מכוון של עובדות חיוניות ומהותיות, על טענות כזב בדבר אי
24 קבלת הפטור הנוסף, דרישה לפיצוי אף שחלק מהמבקשים קיבלו את הפטור הנוסף
25 והכחשה סתמית לעניין זה, תחת הבאת ראיות להפרכת הטענה. ביתר פירוט, נטען כי לא
26 זו בלבד שהמבקשים הסתירו במסגרת ההליך, כי הם קיבלו את הפטור הנוסף למצער
27 בחלק מהשנים – כפי שהתחוויר בהליך, אלא שעד לשלב זה, לא הצהירו המבקשים באיזה
28 שנים קיבלו את הפטור הנוסף ובאיזה לא ומדוע בחרו שלא לבקשו הגם שידעו על קיומו
29 וקיבלו פניות בנדון. עוד הוסתר בכוונת מכוון, כי כל המבקשים הגישו בכל השנים דוחות
30 שנתיים למס הכנסה. נטען כי עובדה זו לא גולתה באופן יזום על ידי המבקשים ויתרה מכך,
31 המבקשים אף התנגדו לגילוי דוחות אלו. יתרה מכך, נטען כי המבקשים הסתירו את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 מעורבות רעייתו של המבקש 1 – ורדה שגב, בהליך בעניין שב"ט שהתנהל כנגד רשות
2 המיסים, לרבות מתן תצהיר במסגרת אותו הליך, מעורבות אשר לא זו בלבד שהוסתרה,
3 אלא שיש בה כדי ללמד כי שגב ידע זה מכבר על זכותו לקבלת הפטור הנוסף ואולם, בחר
4 שלא לממשו.
5
- 6 21. לגופם של דברים, נטען כי המבקשים טוענים לרשלנות הקרנות, שעה שהוכח בהליך כי
7 הרשלנות היא מנת חלקם של המבקשים, עורך דינם ורואה החשבון - אשר התחוויר כי היה
8 זה אשר הגיש דוחות שנתיים בעבור כל המבקשים (אשר לכך אין חולק כי כל המבקשים
9 פעלו באמצעות אותו משרד רואה חשבון – רואה חשבון וקסלר, קודנצ'יק אנוך – להלן:
10 "רואה החשבון" או "רו"ח"). נטען כי כל אלו היו מודעים לזכות לקבלת הפטור הנוסף
11 ואולם, בשל מעשיהם ומחדליהם לא התבקש הפטור מחד ומאידך הוגשה התביעה. בהקשר
12 זה נטען כי טענתם של המבקשים ולפיה כאשר רואה החשבון יישם את הפטור הנוסף היה
13 זה על בסיס טפסי 106 אשר הפיקו הקרנות, היא טענה כוזבת המתיימרת להסתמך על
14 טפסי 106 שממילא לא הוגשו על ידי המבקשים ואשר נשללת מטפסי 106 של המבקשים
15 בשנים שבהן יושם הפטור בדוחות השנתיים שלהם, כמפורט בתצהיר רו"ח אקוקה מטעם
16 רשות המיסים. עוד נטען כי יש לדחות את טענת המבקשים - שנטענה לראשונה בסיכומיהם
17 - ובהתאם לה רואה החשבון אינו רשאי לסטות מהאמור בטפסי 106.
18
- 19 22. יתרה מכך, נטען כי לא זו בלבד שהקרנות לא התרשלו בתפקידן, אלא שהן פעלו לפי הנחיות
20 רשות המיסים – להן הן כפופות בהתאם לדיון, פנו בעניינם של הגמלאים לרשות המיסים
21 על מנת להיטיב את התנאים ולהקל על קבלת הפטור על ידי הגמלאים ואף פעלו בשקידה
22 ראויה ליידע את הגמלאים לצורך קבלת הקלות מרשות המיסים בישום הפטור על
23 הגמלאים.
24
- 25 כך, נטען כי כבר בשנת 2012 – בעקבות שיג ושיח שהתקיים בין הקרנות לבין רשות
26 המיסים, אישרה רשות המיסים לקרנות להעניק את הפטור הנוסף לגמלאים שהגיעו לגיל
27 זכאות לפני 1.1.2012, אשר היו זכאים לפטור הבסיסי מהקצבה המזכה. בהתאמה, נטען
28 כי הפטור הנוסף יושם באופן אוטומטי וישיר על ידי הקרנות בקצבתם של רוב הגמלאים
29 משלמי המס. ביתר פירוט, בכל הנוגע ליישום הפטור, פותחות הקרנות וטוענות כי
30 בטיעוניהם של המבקשים בסיכומיהם חלה טעות לעניין זה. כך, לטענת הקרנות, הן יישמו
31 את הפטור הנוסף לכל גמלאי שהפטור הבסיסי עודכן בקצבתו והוא קיבל את הפטור
32 הבסיסי כולו או חלקו וזאת, בניגוד לנטען על ידי המבקשים כאילו הקרנות זיכו בפטור
33 הנוסף רק מי שלא ניצל את פטור הבסיס כולו או חלקו. נטען ראשית, כי טיעון זה - אשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הושמע על ידי המבקשים במסגרת סיכומיהם, סותר את האמור בבקשת האישור שם,
2 בסעיף 69 לדוגמא נטען כי: "בעניינו של הפטור הנוסף לא היה שום מקום או צורך
3 להבחין בין גמלאים "וותיקים" שהיו זכאים גם לפטור הבסיסי לבין אלו שלא היו
4 זכאים לו- ומשנתנו המשיבות לראשונים את הפטור הנוסף באופן אוטומטי, הן היו
5 חייבות לתת אותו באופן אוטומטי גם לאחרונים, חברי הקבוצה". עוד בהקשר לכך,
6 מדגישות הקרנות כי אמנם – כפי שנטען על ידי המבקשים בסיכומיהם - עצם הזכאות
7 לפטור הנוסף אינו קשור בזכאות לפטור הבסיסי ואולם לטענתן, רק באשר למי שהיה לו
8 פטור בסיסי אותו הוא ניצל - כולו או חלקו - היו להן את הפרטים הנדרשים כדי ליישם את
9 הפטור הנוסף באופן אוטומטי. עוד נטען כי הבחנה בין גמלאים שהגיעו לגיל זכאות לפני
10 1.1.2012 לבין אלו שהגיעו לגיל זכאות לאחר מכן, קיימת בהנחיה משנת 2012, במסגרתה
11 נקבע כי האחרונים (קרי הגמלאים החדשים), המבקשים לממש את הפטור יופנו למשרד
12 השומה. נטען כי במסגרת פעילותן של הקרנות הן קיימו פגישה כבר ביולי 2012 עם אנשי
13 רשות המיסים, כפי שעולה מהודעת דואר אלקטרוני שנשלחה ביום 12/7/12 לרשות
14 המיסים (הודעת דואר אלקטרוני זה, צורפה במסגרת אסופת מסמכים אשר הוגשו ביום
15 18/6/24). עוד נטען כי בהמשך להסכמות עם רשות המיסים ניתנו בנובמבר 2012 הנחיות,
16 על ידי הגב' מילה רויטיך - מנהלת מחלקת תשלומי קצבאות באגף תשלומי קצבאות
17 בחטיבת הפנסיה של הקרנות דאז - ללשכות השירות ואנשי התשלומים, בדבר יישום
18 הפטור בקצבאות הגמלאים בפועל. אשר להנחיות אלו, מפנות הקרנות לכך, שבתחילה
19 הורתה הגב' רויטיך על יישום הפטור באופן גורף יותר ואולם, ביום 21/11/12 עדכנה הגב'
20 רויטיך כי: "לאור הנחיות והבהרות שהתקבלו היום מרשות המיסים בנושא הוחלט
21 בשלב זה לבצע את עדכון ורטיקאלי לפנסיונרים להם חושב הפטור לפי נוסחת
22 השילוב על פי דיווח באירוע 90252 בלבד" (גם תכתובת זו הוגשה ביום 18/6/24). נטען
23 כי בתכתובת זו יש כדי לשקף את השיג והשיח בין הקרנות לבין רשות המיסים ויתרה מכך
24 יש בה כדי להסביר כי בעקבות שיג ושיח זה פעלו הקרנות, לאחר ההנחיה משנת 2012, כפי
25 שפעלו – קרי זיכו בפטור את מי שהתאפשר להן לפי הנחיות רשות המיסים ובפועל זיכו את
26 רוב הגמלאים משלמי המס.
27 זאת ועוד, לטענת הקרנות, בכל הנוגע לגמלאים משלמי מס אשר הפטור לא יושם בקצבתם
28 – שלטענת הקרנות הם עומדים על 11,876 – שלחו הקרנות בחודש ינואר 2013, מכתב
29 המפרט את השינויים שחלו בעקבות תיקון 190 לפקודת מס הכנסה ואת הפטור אשר לו
30 זכאים על פניו הגמלאים. נטען כי למכתב צורפו גם טופס 101 הכולל את פרטי הגמלאי כפי
31 שמופיעים במערכות הקרן, דפי הסבר גרפי ומילולי למילוי הטופס ומעטפת החזר מבוטלת.
32 (המכתב וצירופותיו צורפו כנספח מ/ש 8 לכתב התשובה מטעם הקרנות).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אלא שלטענת הקרנות, עוד טרם יבשה הדיו על ההנחיה משנת 2012, יצא החוזר בשנת
2 2013 אשר בהחלטת בית המשפט בעניין שביט נקבע מפורשות כי במסגרתו קבעה הרשות
3 שהזכאות לפטור מותנית באישור פקיד השומה. נטען כי למרות חוזר זה, בתיאום עם רשות
4 המיסים, המשיכו הקרנות ליישם את הפטור הנוסף בקצבאותיהם של רוב הגמלאים
5 משלמי המס באופן ישיר, כפי שנהגו מדצמבר 2012.
6 עוד נטען כי גם לאחר החוזר משנת 2013 המשיכו הקרנות במאמצים להקל על גמלאיהן –
7 לעניין זה מפנות הקרנות לתכתובת אשר פורטה לעיל בסעיפים 7-10 להחלטה זו. ממנה
8 עולה כי הקרנות פעלו לטובת הגמלאים ואילו רשות המיסים מצידה- איפשרה להן להקנות
9 את הפטור הנוסף באופן ישיר לאלפי גמלאים ואולם אסרה עליהן לתת את הפטור
10 לגמלאים הנוספים מבלי לחייבם לפנות לפקיד השומה. נטען כי נוסף על כך, ניתנו לגמלאי
11 הקרנות, בעקבות פעילותן של הקרנות, הקלות במילוי טפסי 101 והוארך תוקפם של
12 אישורים זמניים לפטור הנוסף לשנים נוספות. זאת נוסף לכך שרוב הגמלאים קיבלו את
13 הפטור הנוסף באופן ישיר ואלפים רבים המציאו אישורים מפקיד השומה בעקבות פניית
14 המשיבות אליהם.
15
16 זאת ועוד, לקראת יישום הפעימה של הפטור בשנת 2015, טוענות הקרנות כי הן פעלו לסייע
17 לעמיתים במילוי דרישות רשות המיסים לשם יישומו. נטען כי הקרנות קיבלו אישור למלא
18 את טופס 101 עבור גמלאים שיזדקקו לעזרה, הוארך תוקפם של האישורים שניתנו
19 לגמלאים לפטור בשל קצבה מזכה בעקבות תיקון 190 ואושר המשך מתן הפעימה השניה
20 לגמלאים ותיקים שקיבלו את הפעימה הראשונה באופן ישיר. (לעניין זה הפנו הקרנות
21 למש/9 ו- מש/10 המתעדים פגישה ברשות המיסים כמו גם אישורים שהתקבלו על ידי
22 האחרונה). במקביל ניתנו גם הנחיות מפורטות לעובדי מחלקת שירות הלקוחות של
23 הקרנות, על מנת שיסייעו לגמלאים לשם יישום האמור.
24 נטען כי גם לקראת יישום הפעימה השלישית פעלו נציגי הקרנות למפגש עם רשות המיסים
25 וביקשו ליישם את הפטור באופן אוטומטי לכל הגמלאים. נטען כי לאחר מכן, פירסמה
26 רשות המיסים את ההנחיות החדשות, אשר איפשרו לראשונה למשלמים להחיל את הפטור
27 ללא צורך בפניה לרשות. נטען כי בעקבות כך שיגרו הקרנות באוגוסט 2020 מכתבים לכל
28 13,000 גמלאים משלמי מס אשר לא עודכן בקצבתם הפטור הנוסף במסגרת מהלכי העדכון
29 האוטומטי (המשיבות צירפו את המכתבים שנשלחו בעניין זה למבקשים עצמם מש/15
30 ומש/25 ללינציץ, מש/24 לברק ומש/27 לשבח). במכתבים צורפו הטפסים הנדרשים ודברי
31 הסבר בנושא.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 נטען כי פעולות אלו שבוצעו על ידי הקרנות, בוצעו מעבר לפעולות שנעשו על ידי רשות
2 המיסים עצמה ועל ידי מנהלת הגמלאות - אשר אף כנגדן התנהלו באותו נושא הליכים
3 ייצוגיים בניצוח ב"כ המבקשים.
- 4
- 5 23. במענה לטענות המבקשים ולפיהן המשיבות לא פעלו כמצופה מהן ולא יידעו את הגמלאים
6 בדבר זכויותיהם – נטען ראשית כי לאור חלוף השנים הרבות לאחר התיקון ומשעבודתם
7 של מנהלים רבים בקרנות הסתיימה זה מכבר, לא ניתן לאתר את כל המסמכים ולמרות
8 זאת אותרו מסמכים כפי שפורטו לעיל, המלמדים חיזוק לטענותיהן של הקרנות. עוד נטען
9 כי אין ממש בטענות המבקשים כאילו לא התקיים שיג ושיח בין הקרנות לבין רשות
10 המיסים. לעניין זה טוענות הקרנות כי לא יעלה על הדעת שהקרנות להן ממונה מנהל מיוחד
11 שמונה על ידי הממונה על שוק ההון בהמלצת ועדה ציבורית, יפעלו בניגוד להוראות רשות
12 המיסים וללא אישורה וכי המסמכים אשר צורפו מלמדים על כך.
- 13
- 14 24. עוד נטען – במענה לטענת רשות המיסים ולפיה הקרנות יכלו לתת את הפטור באופן ישיר
15 גם למי שלא קיבל את הפטור הבסיסי כבר בהתאם להנחיה משנת 2012 – טוענות הקרנות
16 כי בטענה אין ממש. ראשית הואיל ורק באישור אשר ניתן על ידי רשות המיסים ביום
17 18/11/13, ניתנה לקרנות האפשרות ליישום אוטומטי לגמלאי ותיק שקיבל את הפטור
18 הבסיסי. ודוק – גם אישור זה ניתן לבקשת הקרנות בלבד. שנית, הואיל ובניגוד לנטען על
19 ידי הרשות, בהנחיה משנת 2012 אין כל הוראות יישום. עוד נטען לעניין זה כי סעיף 23 אליו
20 מפנה הרשות אינו הנחיות לביצוע אלא רק חלק מדברי ההסבר. שלישית, כפי שהוסבר
21 לעיל, נטען כי אמנם הזכאות לפטור הנוסף אינה מותנית בזכאות לפטור בסיסי ואולם,
22 הזכאות לפטור בסיסי איפשרה יישום אוטומטי, הואיל ורק באשר לגמלאים שיש להם
23 פטור בסיסי היה בידי הקרנות המידע אשר איפשר יישום הפטור הנוסף בלא צורך בפעולה
24 כלשהי מצד הגמלאים. רביעית, בהינתן שחוזר 2013 אינו תומך בטענות רשות המיסים
25 נוכח הוראתו המפורשת לפנייה לפקיד שומה בכל מקרה וחמישית בשים לב לכך
26 שהתכתובת בין הקרנות לרשות מלמדות כי האופן בו פעלו הקרנות היה באישור רשות
27 המיסים.
- 28
- 29 25. נטען כי ריכוז האמור מלמד כי הקרנות יישמו את הפטור הנוסף למרבית הגמלאים, ליתר
30 הגמלאים שלחו הקרנות מכתב בשנת 2013 ונוסף על כך, פעלו הקרנות בהתאם למחויבותן
31 על מנת להקל על הגמלאים ולסייע בידם. יתרה מכך, נטען כי ההשתלשלות כפי שפורטה
32 וכן, הכרעות בית המשפט בעניין שב"ט, מלמדות כי רשות המיסים עצמה הייתה לא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 החלטית בהנחיותיה (לעניין זה מפנות הקרנות לשינוי בין ההנחיה משנת 2012 לבין הוראת
2 החוזר משנת 2013). יתרה מכך, נטען כי הקרנות פעלו בהתאם להנחיות רשות המיסים להן
3 היו מחוייבות על פי הדין. לאור כל האמור נטען כי הקרנות קיימו אחר חובת הנאמנות
4 שלהן כלפי עמיתיהן ואף למעלה מכך.
5
- 6 .26 זאת ועוד, נטען כי הקרנות מודות בכך שיש להן חובות גילוי כלפי עמיתיהן. אולם, לטענתן
7 חובות גילוי מוגברות הוטלו על הקרנות, בכל הנוגע לפרטים הקשורים לזכויותיהם לפי
8 תקנון הפנסיה ולא בנוגע לעניין כאן הנסב על ניכוי מס במקור. כך, נטען כי במסגרת
9 התקנות – בכל הנוגע לתקנון הקרנות בלבד, הוטלה על הקרנות חובת גילוי מוגברת באשר
10 לתנאי התקנון. אשר בבסיסה – פער הידע בין קרן הפנסיה לבין העמית, בעיית תת מידע
11 של העמית והיעדר ערנותו לתנאים מוקדמים. נטען עוד כי בפסיקה נקבע כי גם חובת גילוי
12 זו – המתייחסת כאמור להוראות התקנון בלבד – אינה אין סופית אלא שדי שהקרן תביא
13 בפני העמית את עובדות היסוד. נטען כי בסיכומיהם מבלבלים המבקשים בין חובתן זו של
14 הקרנות – נוגעת כאמור לתקנון לבין חובות גילוי הנוגעות לדיני המס – אשר בהקשר אליהן
15 לא חלה הפסיקה ובהתאמה לא חלה על הקרנות חובת גילוי כה נרחבת. זאת ועוד, נטען כי
16 לאור השיהוי הניכר בהגשת התביעה, אין לקרנות יכולת לשחזר את כל פניותיהן אל
17 העמיתים והפעולות שנקטו בהקשר לכך. למרות זאת, נטען כפי שפורט לעיל, כי הקרנות
18 עמדו בחובת הגילוי ואף מעבר לכך, הואיל והן פנו אל עמיתיהן לפחות פעמיים- בשנים
19 2013 ו- 2020 בהודעות יזומות באשר ליישום הוראות תיקון 190 והדרך לפעול לשם קבלת
20 הטבת המס הגלומה בו. נטען כי תימוכין לכך שחובת הגילוי קוימה על ידי הקרנות, ניתן
21 למצוא בכך שבהסדרי הפשרה בעניין שב"ט ובעניין מנהלת הגמלאות, חויבו הנתבעות שם
22 ליידע את הגמלאים בדומה לאופן בו הקרנות יידעו את גמלאיהן ויתרה מכך, ההודעות
23 מטעם רשות המיסים נשלחו ממילא גם לחברי הקבוצה כאן.
24
- 25 .27 נוסף על כך, נטען כי טענות המבקשים עומדות בסתירה לטענות אשר הועלו על ידי בא כוחם
26 במסגרת הליך שב"ט ולטענות שם הנסבות על אחריותה של רשות המיסים ולא של משלמי
27 הקצבה לגביה שבוצעה.
28
- 29 .28 יתרה מכך, לטענת הקרנות למבקשים – כמו גם למרבית חברי הקבוצה - כלל לא נגרם נזק
30 והם יכלו וחלקם עוד יכולים להגיש בקשה להחזר המס ולהשבת המס העודף ששולם ככל
31 ששולם ביתר. זאת ועוד, נטען כי בכל מקרה חלק מעילות התביעה התיישנו. כך, נטען כי
32 בפני המבקשים, כמו גם חברי הקבוצה, עומד מתווה פשוט ונוח להשבת הכספים אשר נוכו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 משכרם – מתווה אשר הוצע להם על ידי הקרנות, כמו גם על ידי רשות המיסים בעקבות
2 עניין שב"ט ומשכך, לא זו בלבד שאין תוחלת לתביעה, אלא שתובענה ייצוגית אינה הדרך
3 המתאימה לניהול התביעה.

4
5 בכל מקרה נטען כי עילות התביעה הנוגעות לשנים 2012 ו- 2013 ממילא התיישנו. אשר
6 לכך, נטען כי יש לדחות את טענות המבקשים בדבר התיישנות שלא מדעת, בהינתן שהוכח
7 שהמבקשים ולמצער רואה החשבון שלהם, ידעו על זכאותם לפטור הנוסף. עוד נטען כי גם
8 כלל חברי הקבוצה ידעו על עילות התביעה מהמועד בו הוגשה הבקשה בעניין שב"ט ונושא
9 זה פורסם.

10
11 נטען כי האמור חל ביתר שאת בשים לב לכך שבהיעדר הון עצמי למשיבות הרי שכל סכום
12 פיצוי שיפסק לחברי הקבוצה יבוא מקופתם המשותפת הגירעונית ממילא של מבוטחי
13 הקרנות.

14
15 29. נוסף על כך, נטען כי הסעד המבוקש בהליך כאן מנסה לעקוף את הדרך שהותוותה במסגרת
16 הפשרה בהליך שב"ט, שם נדחה סעד ההשבה ותחתיו נקבע סעד הכולל חובת יידוע של
17 חברי הקבוצה בדבר זכויותיהם.

18
19 30. מבלי לגרוע מכל האמור, נטען כי ממילא הוכח בהליך כי למבקשים אין עילת תביעה אישית
20 – זאת ראשית הואיל ובמסגרת תצהיריהם לא פירטו המבקשים את נזקם ואף לא ידעו
21 לפרט מה הנזק שנגרם לכל אחד מהם. נטען כי מחדלם של המבקשים מפירוט נזקיהם אינו
22 בכדי. אשר לכך, נטען כי במסגרת ההליך התגלו עובדות רבות אשר לא גולו על ידי
23 המבקשים ואשר בעטיין לא מצאו המבקשים לפרט את נזקם ובכלל כך, התחוור כי כלל
24 המבקשים הגישו מידי שנה דוח שנתי אשר נערך באמצעות רואה חשבון ויתרה מכך, בחלק
25 מהשנים אף מימשו את הפטור הנוסף במסגרת הדוחות האישיים השנתיים אשר הוגשו על
26 ידם (כפי שלטענת הקרנות עלה ברורות מתצהירה של רוי"ח אקוקה מטעם רשות המיסים
27 – שלא ניסתר, במסגרתו הצהירה באיזה שנים יושם הפטור הנוסף בדוחות השנתיים למס
28 הכנסה של המבקשים 1-3) – קרי המבקשים ידעו על הפטור הנוסף בניגוד לטענותיהם
29 ולמצער ידע על הפטור הנוסף רואה החשבון באמצעותו הגישו את הדוח השנתי. בהקשר
30 זה נטען כי בחקירותיהם לא ידעו המבקשים להסביר מדוע ביקשו פטור בחלק מהשנים
31 ובחלק לא ונוסף על כך חלק מהמבקשים אף הביעו הפתעה על כך שהם קיבלו את הפטור
32 בחלק מהשנים. לא זו אף זו, מעדותם של המבקשים התחוור כי אלו סמכו על רואה החשבון
33 (ולא על הקרנות) כי יממש בעבורם את כל הפטורים וההטבות להם הם זכאים. עוד נטען

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 כי למבקשים לא נגרם נזק וככל שנגרם, אין הוא כתוצאה ממעשה או מחדל של הקרנות
2 ובכל מקרה מדובר בנזק שהם יכולים לתקנו על ידי פנייה לרשות המיסים להשבת הכספים
3 ששולמו ביתר. ביתר פירוט, נטען כי שגב הגיש דוחות שנתיים למס הכנסה בכל השנים
4 הרלוונטיות- 2012 ואילך באמצעות רו"ח, בשנים 2013 ו- 2016 קיבל את הפטור
5 הנוסף במסגרת הדוחות השנתיים ובשנת 2013 הובא דבר הפטור הנוסף לידיעתו בתלוש
6 הקצבה שקיבל. נטען כי משכך החל משנת 2013 יכל שגב לפעול בעניין – בין על ידי פניה
7 לרשות המיסים על מנת להמציא אישור לקרן ובין על ידי פניה לרשות המיסים בשנים אלו
8 על מנת לקבל החזר. בדומה גם שבח הגיש דוחות שנתיים בשנים הרלוונטיות החל משנת
9 2012 באמצעות רו"ח בשנים, 2015,2016,2017 ו- 2019 הוא קיבל את הפטור הנוסף
10 במסגרת הדוחות השנתיים, בשנים 2012-2019 הוא דיווח על הכנסות מקצבה ובינואר 2013
11 ו- 2020 הוא קיבל מכתבים מהקרן בדבר הפטור הנוסף. המשיבות טוענות כי מתוך
12 תשובותיו בחקירתו הנגדית עולה כי שגב פעל תמיד במסגרת הדוחות השנתיים, לפי עצת
13 רואה החשבון שלו ומשכך, כי ההחלטה שלא ליישם את הפטור בדוחות השנתיים כלל לא
14 נבעה ממחדל של הקרן או מחוסר ידיעה.
15 אשר ללוי, נטען כי אין חולק כי קצבתה קטנה ומעולם לא נוכה ממנה מס הכנסה ומשכך,
16 לא נגרם לה כל נזק. בהקשר זה נטען כי הטענה ולפיה הקרן התרשלה בכך שלא רשמה
17 זכאותה תאורטית לפטור הנוסף, היא טענה שאין לקבלה הואיל ואין במחדל זה כדי לייצר
18 עילת תביעה ללוי. למעלה מן הדרוש נטען כי גם לוי הגישה דוחות שנתיים באמצעות רואה
19 החשבון וכי בטפסי 101 שהגישה לקרן לא דיווחה על הכנסה נוספת.
20 בכל הנוגע לברק – הרי שהוא פרש לקצבת זקנה ביום 1/5/16, הגיש דוחות שנתיים
21 באמצעות משרד רו"ח, קיבל מהקרן מכתב בשנת 2020 ולא יישם את הפטור הנוסף בדוחות
22 השנתיים. נטען כי אין לדעת אם הוא זכאי לפטור הנוסף אם לאו ובכל מקרה, נטען כי לא
23 הוכח שמחדלו מיישום הפטור הנוסף בדוחות השנתיים, נובע ממעשה או מחדל של הקרן
24 או מחוסר ידיעה. זאת ועוד, הובהר כי ברק יכל בעת בקשת האישור לקבל החזר עבור כל
25 השנים ככל שהוא היה זכאי לכך.
26 בדומה נטען כי גם לינציץ מקבל קיצבה החל מיום 1/11/18, הוא הגיש דוחות שנתיים
27 באמצעות רו"ח, קיבל מכתב מהקרן בעניין הפטור הנוסף בשנת 2020 ובחר שלא להגיש
28 בקשה להחזר מס או לפעול בעניין הפטור הנוסף. אשר ללינציץ נטען כי הוא בחר שלא
29 ליישם את הפטור הנוסף בדוחות השנתיים שלו ומשכך אין לדעת האם הוא זכאי לפטור
30 הנוסף אם לאו. בכל מקרה נטען כי מחקירתו עלה כי העובדה שהפטור הנוסף לא יושם
31 בדוחות שלו אינה קשורה לקרן אלא מדובר בהחלטתו או בהחלטת רואה החשבון שלו.
32 זאת ועוד, במסגרת חקירות המבקשים התחוור כי הם קיבלו מכתבים מהקרנות (אשר
33 האחרון בהם 4 חודשים קודם להגשת הבקשה) המפרטים את האפשרות העומדת להם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 לקבלת הפטור הנוסף והזמנתם לפעול בנושא זה. נטען כי בעת קבלת המכתבים יכלו
2 המבקשים להגיש בקשה להחזר מס עודף ששילמו בשש השנים שקדמו לכך, קרי משנת
3 2014 ואילך. בהקשר זה נטען כי המבקשים כלל לא מפרטים מדוע לא פנו לבקש את הפטור
4 הנוסף בעת שנודע להם על האפשרות לקבלו ובכך לאיין את נזקם. נטען כי בכל מקרה
5 התנהלותם זו של המבקשים עולה בקנה אחד עם עקרון הקטנת הנזק אשר חל עליהם ויש
6 להביא את מידת אחריותם לנזקם לידי ביטוי בחישוב הפיצויים.
7 לאור כל זאת נטען כי המבקשים לא הוכיחו את נזקם ובכל מקרה לא הוכיחו קשר סיבתי
8 בין נזקם הנטען לבין התנהלותן של הקרנות, אלא שכאמור כלל המבקשים הגישו דוחות
9 שנתיים באמצעות רואה חשבון עליו סמכו ומשכך, אין לאף אחד מהם עילת תביעה אישית.
10
11 מבלי לגרוע מכל האמור, נטען כי ממילא בקשת האישור אינה עומדת בתנאי סעיף 8 לחוק .31
12 התובענות הייצוגיות. זאת ראשית משלאור המתואר לעיל אין אפשרות סבירה כי הטענות
13 תוכרענה לטובת הקבוצה. נוסף על כך, נטען כי הקבוצה כפי שהוגדרה אינה נכונה, הואיל
14 והיא כוללת גם גמלאים אשר לא יכולה להיות מחלוקת שככל שנגרם להם נזק הוא לא
15 קשור להתנהלותן של הקרנות. נוסף על כך, נטען כי ממילא לא ניתן לדעת מי מחברי
16 הקבוצה זכאי לפטור הנוסף ומי לא ומי בחר שלא ליישם את הפטור הנוסף בקצבתו במכוון
17 ומדוע לא פעל כל אחד מחברי הקבוצה לשם יישום הפטור למרות המכתבים אשר קיבל.
18 נטען עוד כי ממילא הוכח שהקרנות מצידן יישמו את הפטור הנוסף בקצבתם של מרבית
19 הגמלאים משלמי המס באופן ישיר וכן בקצבתו של כל גמלאי שהמציא אישור מרשות
20 המיסים ובאשר לאחרים פעלו לפי הנחיות רשות המיסים ובה בעת יידעו את הגמלאים על
21 זכויותיהם.
22
23 נוסף על כך, נטען כי אין אפשרות להעניק סעד כספי באופן גורף לכלל חברי הקבוצה ומשכך
24 כי תובענה ייצוגית אינה הדרך היעילה להכרעה במחלוקת. זאת נוכח שונות מובהקת בין
25 חברי הקבוצה, הואיל וככל שבקשת האישור תאושר, יהא על בית המשפט לבחון ברמה
26 הפרטנית באשר לכל חבר וחבר את עצם זכאותו לפטור הנוסף, רצונו ליישם את הפטור
27 הנוסף דווקא בקצבה זו, האם יישם את הפטור הנוסף ובאיזה שנים. זאת ועוד נטען כי
28 ממילא בהתאם לפסיקה לא ניתן לתבוע השבת מס לפני הגשת בקשה להחזר מרשות
29 המיסים, לפי הוראת סעיף 160 לפקודת מס הכנסה וכי בהעדר בקשה להחזר מס לא ניתן
30 לקבוע למי נגרם נזק ולמי לא. נטען כי בשל כך אף בעניין שב"ט הסעד שניתן היה יידוע
31 בדבר אפשרות להגיש בקשה להחזר מס ולא סעד כספי כולל. נטען כי במקרה דנן הדרך
32 היעילה ביותר לקבלת סעד כספי היא הגשת בקשה להחזר מס לרשות המיסים מבלי לערב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 גורמים נוספים ולהטריד את הערכאות המשפטיות. בהקשר זה מציינות הקרנות כי
2 בחקירתם הנגדית של המבקשים, עת נשאלו המבקשים מדוע טרם הגשת בקשת האישור
3 לא פנו לשם קבלת החוזר, הוכח כי אף לא אחד מהמבקשים ידע על אפשרות זו וחלקם אף
4 השיבו כי לו ידעו על האפשרות לא היו לוקחים חלק בתביעה.
5 זאת ועוד, נטען כי בקשת האישור אינה עומדת אף בתנאי סעיפים 8(א)(3) ו- (4), הואיל
6 ומהאופן בו נוהל ההליך עד כה, הוכח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה לא ינוהל בדרך
7 הולמת וכן לא בתום לב. אשר לכך, נטען כי הגשת הבקשה שעה שהמבקשים ולמצער בא
8 כוחם – אשר ייצג גם בעניין שב"ט – מודעים לכך שתלוי ועומד עניין שב"ט ולכך שהם
9 יכולים לקבל את המס העודף באמצעות פניה לרשות המיסים – אינה יכולה להיחשב
10 כפעולה בדרך הולמת. עוד נטען כי התנהלותם של המבקשים, אשר הגישו בקשה לפיצוי
11 כנגד הקרנות, אשר משמעות קבלתה היא נזק לקופתם הגרעונית המשותפת של כל
12 החברים, תחת פניה לרשות המיסים בבקשה לקבלת החוזר, אינה פעולה בתום לב ובדרך
13 המקובלת. בהקשר זה נטען כי אין ממש בטענות המבקשים ולפיהן הקרנות גובות דמי
14 ניהול, בהינתן שדמי הניהול הנגבים מיועדים ברובם להשתתפות חברי הקרנות בגרעון.
15 זאת ועוד, נטען כי גם הטענה ולפיה הגירעון יכוסה ממילא על ידי הסיוע הממשלתי, מעידה
16 על חוסר ידע ושגויה, הואיל וסכום הסיוע הממשלתי הוא קבוע. לכך יש להוסיף כי לטענת
17 הקרנות, הסתירו המבקשים מידע ובכלל כך, כי הם הגישו דוחות שנתיים, באמצעות רואה
18 חשבון, אשר החליט מתי לבקש את הפטור ומתי לאו. יתרה מכך, נטען כי התחוויר שאותו
19 רואה החשבון היה זה אשר תיווך בין המבקשים לבין בא כוחם והוא זה אשר כלל
20 המבקשים אף העידו כי הם סמכו עליו ומשכך, על פניו האחריות לנזקם היא לפתחו.
21 בהקשר זה האחרון נטען כי אחריותו של רואה החשבון נובעת גם מהדין החל עליו, אשר
22 חייב אותו להכיר את זכאותם של המבקשים בפטור וליישמו בדוחותיהם השנתיים.
23
24 בשולי סיכומיהן מתייחסות הקרנות לטענות נוספות אשר הועלו על ידי המבקשים .32
25 בסיכומיהם. ראשית, לטענת הקרנות יש להישמע לטענתן ולפיה בעצם הגשת הדוח השנתי
26 על ידי המבקשים יש כדי לשלול את עילת התביעה שלהם, הגם שזו הועלתה לאחר גילוי
27 המסמכים ולא נכללה בתשובתן לבקשה. זאת ראשית הואיל והקרנות לא ידעו על דבר
28 הגשת הדוחות על ידי המבקשים עד לגילוי המסמכים; הואיל וממילא מדובר בטענה
29 משפטית; ולסיום בהינתן מהותו המקדמית של שלב הדיון בבקשת האישור, בו טרם הוגש
30 על ידי הקרנות כתב הגנה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 עוד טוענים המבקשים כי יש לדחות טענת המבקשים ולפיה חלה עליהן חובה לאור הוראות
2 תקנה 9 לתקנות הניכוי, בשים לב לכך שלפי הוראת תקנה 10 ממילא עליהן למלא אחר
3 הוראות רשות המיסים.
- 4 זאת ועוד, נטען כי הקרנות לא הטעו את בית המשפט לחשוב כי הטפסים אשר גובשו על
5 ידן לאחר קבלת הנחית רשות המיסים (מש/5) נשלחו לעמיתים. אלא שההפך - צוין כי אלו
6 רק גובשו ולא נשלחו, בניגוד למכתב נושא מש/8, שבהקשר אליו נכתב מפורשות כי נשלח
7 לעמיתים. עוד נטען באשר למכתב זה כי בניגוד לנטען על ידי המבקשים, הוכח שמכתב זה
8 נשלח לעמיתים, הואיל וטענה זו נתמכה בעדותו של המצהיר מטעם הקרנות, אשר לא
9 נסתרה ואשר העיד שמסמכים אליהם נחשף מאותו מועד, כוללים את פרטי כל הגמלאים
10 אליהם נשלח המכתב. זאת ועוד, נטען כי אין ממש בטענת המבקשים ולפיה כל המבקשים
11 שללו את קבלת המכתב - אשר לכך נטען כי יש ליתן את הדעת לכך שהמכתב לא נשלח
12 לברק ולינציץ אשר פרשו לאחר משלוח המכתב וכן, לא ללוי אשר אליה לא נשלח המכתב
13 הואיל ולא נוכח מס מקצבתה ואילו שבח- אשר אליו נשלח המכתב - לא הכחיש קבלתו,
14 אלא השיב שיכול והיה בחו"ל בעת קבלת המכתב ומשכך אינו יודע אם קיבל את המכתב
15 באותו מועד. לכך יש להוסיף כי טענת המבקשים ולפיה ככל שהקרנות היו שולחות את
16 המכתב הוא היה נשלח על ידי כל קרן על גבי נייר המכתבים הספציפי של הקרן היא נכונה
17 ובהתאמה לכך, במש/8 נכללים טפסים נפרדים לכל אחת מהמשיבות.
18
- 19 33. לאור כל זאת, נטען כי יש לדחות את בקשת האישור כנגד הקרנות.
20
- 21 **34. בכל הנוגע להודעת הצד השלישי אשר הגישו הקרנות כנגד רשות המיסים-**
22 טוענות הקרנות כי יש לקבלה, הואיל ובמסגרת ההליך הוכח כי הקרנות פעלו בהתאם
23 להנחיותיה של רשות המיסים, בשיח ושיג נמשכים ובתיאום איתה. יתרה מכך, לטענת
24 הקרנות הובהר מפורשות כי רשות המיסים לא פנתה אל הגמלאים בעניין זכאותם לפטור
25 נוסף ואף הטילה מגבלות קשות על משלמי הקצבה בהענקת הפטור בעצמם ומשכך,
26 אחריותה חד משמעית ואינה מוטלת בספק וכך גם נפסק בעניין שב"ט. עוד נטען כי אין
27 מחלוקת כי כספי המיסים העודפים שנגבו מהגמלאים, נמצאים בחזקת רשות המיסים,
28 שבידה גם תמונת המיסוי המלאה בנוגע לכל גמלאי (שאינה מצויה בידי הקרנות). בכלל כך
29 רשות המיסים יודעת מה הם כלל התשלומים שמקבל כל גמלאי, הפטורים להם הוא זכאי
30 ומהם הוא נהנה וזכאותו לפטור הנוסף. זאת ועוד, נטען כי החובה לגבות מס אמת מוטלת
31 בראש ובראשונה על רשות המיסים ויש לדחות טענתה ולפיה מדובר בעניין בין משלם
32 הקצבה לבין הגמלאי. בנסיבות אלו נטען כי בכל מקרה, ככל שתתקבל התביעה, הקרנות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 תהינה זכאיות לשיפוי מרשות המיסים. לאור כל זאת, התבקש בית המשפט לקבוע כי ככל
2 שתוכרע הבקשה לחובת הקרנות, הרי שיש לקבל את הודעת הצד השלישי כנגד רשות
3 המיסים, לקבוע כי היא זו האחראית לגביית המס העודף ולהשבתו לידי המבקשים וכן
4 לחייבה בהוצאות משפט.
5

6

טענות רשות המיסים;

7 35. בפתח הדברים טוענת רשות המיסים כי דין הבקשה לאישור תובענה ייצוגית להידחות הן
8 על הסף והן לגופם של דברים.

9 כך, לטענתה, דין הבקשה דחייה על הסף, לאור מעשה בית דין כלפי חברי הקבוצה כפועל
10 יוצא מהסדר הפשרה אשר לו ניתן תוקף של פסק דין בעניין שב"ט. אשר לכך, נטען כי
11 הסכם פשרה בהליך ייצוגי יש בו כדי להכריע בזכויותיהם של כלל חברי הקבוצה המיוצגים.
12 נטען כי במקרה דנן, הקבוצה בבקשת האישור בעניין שב"ט כוללת ברובה המוחלט את כל
13 חברי הקבוצה המוגדרת בבקשת האישור דנן (למעט חריגים בודדים של מקרי קיצון כמו
14 פטירת נישום אשר אף הם בחלקם כלולים בעניין שב"ט). עוד נטען כי תכלית הסדר הפשרה
15 בעניין שב"ט, הייתה להביא לידי סיום מוחלט ומיצוי זכויותיהם של חברי הקבוצה בכל
16 הנוגע לניכוי המס במקור מקצבה ששולמה להם מבלי להביא לידי ביטוי את הפטור הנוסף.
17 נטען כי הבקשה דנן אינה אלא ניסיון למקצה שיפורים בהסדר בעניין שב"ט שאין לאפשר
18 אותו. יתרה מכך, נטען כי קבלת בקשת האישור עשוי להוביל לחוסר אחידות בסעד
19 לפורשים השונים כתלות בזהות משלם הקצבה.

20 זאת אף זאת, נטען כי לא זו בלבד שאין ממש בטענה כי ההליך כאן נועד להשלים את
21 ההסכמות בעניין שב"ט, אלא שלטענת רשות המיסים הבקשה כאן מהווה הפרה של
22 ההסדר בעניין שביט ולוקה בחוסר תום לב, בהינתן שהסדר הפשרה שם כולל התחייבות
23 ולפיה הוא ממצה את כל זכויותיהם של חברי הקבוצה. נטען כי האמור חל ביתר שאת
24 בשים לב לכך שב"כ המבקשים כאן היה גם בא כוח מייצג בהליך בעניין שביט ומשכך, מכיר
25 היטב את ההסכמות אליהן הגיע בשם הקבוצה.

26 עוד נטען כי אין ממש בטענות המבקשים ולפיהן – בהתבסס על פסק הדין בעניין סידוגה,
27 אין בהגנות הקבועות לרשות המיסים בחוק תובענות ייצוגיות, כדי להציב מחסום דיוני
28 מתביעת יחיד כנגד הרשות או מהודעת צד ג' כנגדה במסגרת הליך ייצוגי. אשר לכך, נטען
29 כי הקביעות בעניין סידוגה אינן חלות במקרה דנן בו, הוגשה תובענה ייצוגית כנגד הרשות
30 במסגרתה הגיעו הצדדים לכדי הסכם פשרה ובשם חברי הקבוצה מוגשת תובענה ייצוגית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 נוספת כנגד נתבע פרטי שלמעשה עוקפת את הסכמות בהסכם הפשרה ואף עשויה ליצור
2 אפליה ושונויות בין הגמלאים השונים בהתאם לזהות משלם הקצבה.

3
4 רשות המיסים מוסיפה וטוענת כי דין בקשת האישור דחייה גם לגופם של דברים, בהינתן .36

5 שבמסגרת ההליך הוכח כי כלל המבקשים הגישו דוחות שנתיים למס הכנסה ובחלק

6 מהשנים אף עתרו ליישום הפטור הנוסף ולהחזרי מס. נטען כי ככל שבמסגרת הדוחות עתרו

7 המבקשים או חברי הקבוצה ליישום הפטור – אין להם עילת תביעה. זאת הואיל ולא נגרם

8 להם כל נזק. זאת ועוד, נטען כי באשר לשנים בהן הוגשו על ידי המבקשים, כמו גם חברי

9 הקבוצה, דוחות בהם לא עתרו ליישום הפטור הנוסף, הרי שדוחות אלו הפכו לחלוטים ולא

10 ניתן לפתוח אותם. נוסף על כך, נטען כי בכל הנוגע לשנים עליהן חלה התיישנות של התביעה

11 כלפי רשות המיסים – בהן לא ניתן לעתור לתיקון הדוחות או להגשת דוחות- נטען כי יש

12 לדחות את הבקשה, הואיל ובהתאם להלכה הפסוקה, הליך ייצוגי אינו מיועד לעקוף את

13 ההתיישנות או להחיות דברים שקמה לגביהם התיישנות. ביתר פירוט נטען כי הואיל

14 ובקשת האישור הוגשה ביום 27/12/20, הרי שהזכות לקבל החזר מס בגין השנים 2012-

15 2013 פקעה במועד הגשת בקשה ולא ניתן להחיותה במסגרת ההליך הייצוגי. זאת ועוד,

16 נטען כי הלכה למעשה כוללת בקשת האישור שלושה סוגי פורשים –

17 הסוג האחד, פורשים שהגישו דוחות או בקשות להחזרי מס ודרשו במסגרתם את הפטור

18 הנוסף - אשר לאלו, נטען כי לפורשים אלו אין עילת תביעה ואין להם אפשרות לקבל שוב

19 את הפטור.

20 הסוג השני – פורשים שהגישו דוחות או בקשות להחזר מס אך לא דרשו במסגרתם את

21 הפטור הנוסף – אשר לפורשים אלו, נטען כי האחריות לכלול בדוחות את כל הפרטים

22 הרלוונטיים הדרושים לעניין הפקודה חלה על הנישום, אשר יכול להיוועץ גם בגורמים

23 המתאימים לשם מיצוי זכויותיו ובמקרה והנישום לא דרש את הפטור הנוסף בדוח או

24 בבקשה להחזר מס שהוא מגיש - אין הוא זכאי לקבלו, זאת במיוחד בשים לב לכך שהמידע

25 הרלוונטי לצורך כך מצוי בידי הנישום. עוד נטען כי בהעדר דרישה לקבלת הפטור ודחייתה,

26 לא קמה לפורש זכות תביעה וזאת, בין אם ניתן להגיש כיום בקשה לתקן את הדוחות ובין

27 אם הזכות לתיקון פקעה. אשר לכך מדגישה רשות המיסים כי בהתאם להוראות פקודת

28 מס הכנסה קמה לנישום עילת תביעה רק במקרים בהם הגיש דוח ופקיד השומה הפעיל את

29 סמכותו וערך שומה שהנישום אינו מקבל. נטען כי בהיעדר מחלוקת- מהטעם שהפטור

30 הנוסף נדרש והתקבל או כלל לא נדרש – לא קמה לגמלאים עילת תביעה. עוד נטען לעניין

31 זה כי בהסדר הפשרה בעניין שב"ט הוסכם כי הקבוצה כוללת את כל הפורשים לרבות אלו

32 שהגישו דוחות או בקשות להחזרי מס ואולם, אין בכך כדי ללמד כי לפורשים אלו הייתה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 עילת התביעה. זאת בשים לב לכך שההסדר בעניין שביט כלל פנייה ויידוע של הנישומים
2 בדבר האפשרות לזכאותם לקבל החזר מס בלבד ומשכך, אין בהסדר זה כדי ללמד על עילת
3 תביעה לכל הפורשים.
4 הסוג השלישי – פורשים שלא הגישו דוחות או בקשות להחזרי מס – אשר לכך, נטען כי
5 בהתאם להלכה כפי שנקבעה בעניין ג'קרי, אין החזר מס בלא הגשת דוח ובהתאמה- נטען
6 כי גם לפורשים אלו, אשר לא הגישו דוח או בקשה להחזר, אין עילת תביעה.

7
8 נוסף על כך, נטען כי גם טענתם של המבקשים ולפיה עילות התביעה הן עילות נזיקיות ולא .37
9 עילות להשבת הכספים, אין בה כדי להועיל להם. זאת ראשית, משעלה כי בפועל התביעה
10 היא להשבת הכספים – כעולה מעדות כלל המבקשים; מכך שבפועל הסעדים שנתבעו הם
11 להורות לקרנות להשיב או לשפות את חברי הקבוצה בגין כל הכספים שניגבו מהם; וכן
12 משהגם שלטענת המבקשים הבקשה נועדה להשלים את הסדר הפשרה בעניין שביט בקשר
13 לשנים 2012-2015 וכן, להיטיב נזיקיהם של הגימלאים שלא יפנו לרשות המיסים בפנייה
14 יזומה לצורך השבת הכספים בגין השנים 2016-2019 (השנים עליהן חל ההסדר בעניין
15 שביט) – הרי שבפועל הטענות בבקשה אינן אלא טענות הנסבות על השבת כספי מס שנטען
16 כי נגבו ביתר ואולם, לטענת רשות המיסים הדרך היחידה לקבלת החזר מס שנגבה כאמור
17 הוסדרה בסעיף 160 לפקודת מס הכנסה באמצעות הגשת דוח.
18 זאת ועוד, נטען כי בתביעת נזיקין כנגד מי שגרם לכאורה לתשלום מס ביתר לרשות, על
19 התובע להוכיח גרימת נזק וקשר סיבתי בין התנהגות רשלנית או הטעיה לבין הפגיעה שסבל
20 התובע ונוסף על כך, על התובע להוכיח שאין הוא יכול לקבל את כספו בחזרה מהרשות שכן
21 ככל שהוא זכאי להשבת המס לא נגרם לו נזק. כתימוכין לכך, מפנה הרשות לקביעות בית
22 המשפט המחוזי בבש"א (מחוזי תל אביב-יפו) 13037/03 דונן שוהם נ' כלמוביל בע"מ
23 (19.1.2009) (להלן: "עניין כלמוביל"). נטען כי במקרה דנן, אין חולק כי חברי הקבוצה היו
24 יכולים וחלקם עדין יכולים, לקבל מהרשות את כספי המס אשר נגבו ביתר באמצעות הגשת
25 דוח ויתרה מכך רובם המכריע של חברי הקבוצה יודעו באשר לזכותם זו בהתאם להסדר
26 בעניין שביט. נטען כי במקרה דנן לאור זאת, הרי שלא הוכח כי לחברי הקבוצה נגרם נזק
27 וככל שנגרם להם נזק, הרי שזה נעוץ בכך שלא פעלו למיצוי זכויותיהם בהתאם לדין
28 ובהתאם לפרסומים ולא עשו דבר להקטנת הנזק. נטען כי בכל מקרה ההנחיה משנת 2020,
29 שפורסמה שנה לפני הגשת בקשת האישור דנן, מהווה הודעת חדילה מגביה, עובדה אשר
30 אף בה יש כדי לאיין את האפשרות להגשת תביעה להשבת המס מהרשות. נטען כי הדברים
31 אמורים במיוחד בשים לב לכך שבמועד ההנחיה משנת 2020, היו פתוחות בפני הגמלאים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 האפשרויות להגיש דוחות ובקשות להחזר לכל השנים משנת 2014 ואילך. לאור כל זאת
2 נטען כי בקשת האישור אינה מגלה עילת תביעה.
3
4 לא זו אף זו, נטען כי המבקשים עצמם נעדרי עילת תביעה אישית. זאת ראשית משהתחוויר
5 כי המבקשים כלל אינם בקיאים בעובדות המקימות את עילת תביעתם האישית, משכולם
6 העידו כי ענייניהם נוהלו על ידי רואה החשבון שהיה מעורב בתובענה בעניין שב"ט ושאר
7 הגיש את דוחותיהם של המבקשים בכל שנות המס. בהקשר זה במאמר מוסגר מוסיפה
8 הרשות וטוענת כי למרות עדותם של המבקשים בדבר בקיאות רואה החשבון בפרטים, הם
9 בחרו שלא להעיד אותו ומחדלם זה משמש חזקה ראייתית שלילית הפועלת כנגד גרסתם.
10 זאת ועוד, נטען כי התחוויר בהליך כי המבקשים דרשו את הפטור הנוסף בדוחות שהוגשו
11 על ידם לחלק משנות המס. אשר לכך טוענת רשות המיסים כי דרישת הפטור ביחס לחלק
12 מהשנים, מקימה כלפי המבקשים השתק שיפוטי ביחס לטענה כי לא היו מודעים לזכאותם
13 לפטור הנוסף בשנים האחרות. עוד נטען לעניין זה כי במועד הגשת בקשת האישור אין חולק
14 כי המבקשים ומייצגם ידעו על זכאותם לדרוש את הפטור הנוסף ויכלו להגיש בקשות
15 להחזר המס לשנים 2014 ואילך ואולם, הם לא עשו כן ומשכך, האחריות לעניין זה מוטלת
16 לפתחם. רשות המיסים מוסיפה ומפרטת באשר למבקשים, כי מתוך תצהירה של רו"ח
17 אקוקה עלה כי המבקשים שגב ושבח הגישו דוחות שנתיים בכל השנים ובחלק מהשנים
18 דרשו את הפטור הנוסף וקיבלו אותו. נטען כי משכך אין זאת אלא שמבקשים אלו ידעו על
19 הפטור הנוסף. אשר ללוי, נטען כי היא כלל אינה נכללת בקבוצה כפי שהוגדרה בבקשת
20 האישור, הואיל ובשנות המס 2012-2019 משלם הקצבה כלל לא ניכה מס במקור מקצבתה.
21 אשר לאליעזר ולינציץ אלו הגיעו לגיל פרישה בהתאמה שנים 2016 ו- 2018, שניהם הגישו
22 דוחות באמצעות רו"ח ויכלו לבקש את הפטור ומכל מקום יכולים עדיין לפנות בבקשה
23 לתיקון השומה ולהחזר מס ומשכך אין להם עילת תביעה.
24 נטען כי יש לדחות את טענות המבקשים ולפיהן הם ורואה החשבון מטעמם נעדרי אחריות,
25 שעה שטענות אלו מנוגדות להוראות הדין והפסיקה. זאת ועוד, נטען כי יש לדחות את
26 טענתם החדשה של המבקשים ולפיה רואה החשבון ניזון מטפסי 106 בלבד, הואיל ומדובר
27 בטענה שמנוגדת לחובות המוטלות על רואה החשבון בהתאם לדין ובהתאם להן עליו לוודא
28 שלא נעשות טעויות ולגשת למלאכת הגשת הדוח עם "מחשבה חקרנית". עוד נטען כי
29 ממילא דין הטענה להידחות הואיל וממילא המבקשים לא טרחו לצרף את טפסי 106
30 הרלוונטיים.
31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

39. הרשות מוסיפה וטוענת כי דין בקשת האישור להידחות גם מהטעם שאינה מקיימת את התנאים שנקבעו בחוק תובענות ייצוגיות לאישורה. זאת הואיל וקבלתה תיצור אפליה בין פורשים- באופן שהגמלאים אשר הקרנות שילמו את קצבתם יזכו לפיצוי גבוה מהגמלאים האחרים עליהם חל ההסדר בעניין שב"ט. זאת ועוד, נטען כי המבקשים לא הוכיחו קיומה של קבוצה. זאת הן בשים לב לכך שהסדר הפשרה שנקבע בעניין שב"ט חל על רובם המוחלט של חברי הקבוצה והן הואיל והעובדה שהמבקשים נעדרי עילת תביעה אישית, מלמדת כי לא הוצגה ראשית ראייה לקיומה של הקבוצה. עוד נטען כי המבקשים לא הוכיחו כי לקבוצה - שקיומה מוכחש שאלות מהותיות משותפות. אשר לכך, נטען כי בהליך זה קביעת זכאותו של כל אחד מחברי הקבוצה מחייבת בירור פרטני של נסיבותיו ולרבות- בדיקה האם נוכח מס במקור בהתחשב בפטור הנוסף (ובעניינינו לדוגמה התחזור כי ללוי כלל לא נדרש ניכוי הפטור הנוסף); בדיקה האם הפורש ידע על הפטור הנוסף ובמסגרת דוחות לא דרש אותו ומה הסיבה לכך (ובעניינינו הוכח כי כלל המבקשים ידעו טרם הגשת הבקשה על הזכאות); האם ידע הגמלאי כי הוא יכול לקבל את הפטור הנוסף באמצעות הגשת בקשה להחזר מס והאם פעל בהתאם להליך הייצוגי האחר וכיוצא בכך. נטען כי הצורך בבירור עניינים פרטניים מהותיים אלו, מוכיח כי אין קבוצה הומוגנית שלה שאלות מהותיות משותפות. עוד נטען כי השונות כפי שפורטה מלמדת על כך שניהול ההליך כתובענה ייצוגית אינו הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת. זאת ועוד, נטען כי הואיל וממילא על כל פורש שנכלל בקבוצה תחול החובה להוכיח כי הוא זכאי להחזר מס באמצעות בקשה להחזר מס, הרי שעניין זה אינו מתאים להתברר בגדר הליך ייצוגי. זאת ועוד, נטען כי במקרה דנן סכום הפטור הנוסף האינדיבידואלי הוא גבוה יחסית ואף בכך יש כדי ללמד כי תובענה ייצוגית אינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת.
- עוד נטען כי למרבה הצער גם התנאי שלפיו עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך ההולמת ובתום לב אינו מתקיים. זאת הואיל ובקשת האישור הוגשה על ידי מבקשים אשר אינם מכירים את העובדות המקימות להם את עילת התביעה; הואיל והתברר במהלך ההליך כי אין למבקשים עילת תביעה; וכן, בהינתן שב"כ המבקשים כאן, אשר שימש גם כב"כ המבקש בהליך בעניין שב"ט, טוען טענות סותרות כאן אל מול הטענות אשר נטענו שם והכל כשגם רואה החשבון של המבקשים היה מעורב בעניין שב"ט.
40. מבלי לגרוע מכל האמור, נטען כי ממילא דין הודעת הצד השלישי כלפי הרשות להידחות. זאת, משהוכח כי הקרנות עשו דין לעצמן, ניכו מס במקור מקצבה פטורה בניגוד לחובתן לפי תקנות הניכוי, פעלו בניגוד להנחיות רשות המיסים תוך הוספת תנאים שלא הופיעו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 בהנחיות הרשות, ומשכך כי האחריות הבלעדית לפעילותן כאמור של הקרנות הינה לפתחן
2 ולכן יש לדחות את הודעת הצד השלישי אשר הוגשה על ידן כלפי רשות המיסים.
3 ביתר פירוט נטען תחילה כי במסגרת סעיף 23 להנחיה משנת 2012, נקבע מפורשות כי
4 הפטור הנוסף אינו קשור לפטור הבסיסי ומשכך היה על הקרנות להחיל את הפטור הנוסף
5 על כל הגמלאים הותיקים; להתחשב בפטור הנוסף לכל הגמלאים החדשים אשר לא היוונו
6 את קצבתם ולא משכו מענקים פטורים ולהפנות את הגמלאים החדשים שהיוונו את
7 קצבתם או משכו מענקים פטורים לפקיד השומה. נטען כי בפועל הקרנות לא התחשבו
8 בפטור הנוסף בבואן לנכות מס במקור מקצבתם של כל הגמלאים הוותיקים, אלא התחשבו
9 בפטור הנוסף רק מקצבתם של גמלאים ותיקים שניצלו את הפטור הבסיסי. נטען כי לעניין
10 זה, אין לקבל את טענתן של הקרנות ולפיה במסגרת שיג ושיח עם רשות המיסים ניתן היה
11 להעניק את הפטור רק לגמלאים ותיקים אשר זכאים לפטור הבסיסי - זאת הואיל ומדובר
12 בטענה בעל פה כנגד ההנחיה הכתובה משנת 2012, אשר בסעיף 23 לה נקבע מפורשות כי
13 הזכאות לפטור הבסיסי אינה קשורה לנוסחת השילוב - זאת, כפי שאישר גם המצהיר
14 מטעם הקרנות.
15 נטען כי במסגרת ההליך הוכח כי הקרנות לא פעלו בהתאם להנחיות רשות המיסים - כך,
16 הן התחשבו בפטור הנוסף רק לגמלאים אשר פנו אליהן ולא לכל גמלאי ותיק. זאת ועוד,
17 הן חייבו את הגמלאי להצהיר - כתנאי לזיכוי הפטור - כי אין לו הכנסה נוספת, הגם שלפי
18 הנחיות רשות המיסים היה על הגמלאי להצהיר רק כי הוא לא מקבל קצבה נוספת. זאת
19 ועוד, הקרנות לא דרשו מכל הגמלאים למלא טופס 101 בכל שנה, אלא פנו לקבלת טופס
20 101 רק לחלק מהגמלאים שטרם הגיעו לגיל פרישה ומהגמלאים שהגיעו לגיל פרישה - בשנת
21 הפרישה ובשנה לאחריה. זאת ועוד, התחוויר כי הקרנות פעלו בניגוד להנחיות רשות
22 המיסים ולא יידעו את כל הגמלאים החדשים על הצורך לפנות פקיד השומה כדי שיוכלו
23 לקבל את הפטור הנוסף אלא הפנו לפקיד השומה רק את הגמלאים שפנו אליהן וביקשו
24 לקבל את הפטור הנוסף. נטען כי הקרנות פעלו באופן דומה עד למועד פרסום ההנחיה משנת
25 2020 ומשכך אף לא פעלו בהתאם להוראות בלוח הניכויים שפורסם בשנת 2016, שם חזרה
26 רשות המיסים על התנאים שנקבעו במכתב לקרנות.
27 זאת ועוד, נטען כי בקשת האישור מבוססת ממילא על הפרת חובת הנאמנות האמון והגילוי
28 כלפי עמיתי הקרנות - שהן חובות עצמאיות שקמות לקרנות מכוח מערכת היחסים
29 הייחודית הקיימת בינן לבין חברי הקבוצה ושאינן לרשות המיסים בה כל מעמד מחייב
30 ומשכך, אין כל בסיס לטענה ולפיה - בהתבסס על הפרת חובות אלו - קמה לקרנות זכאות
31 לשיפוי מאת רשות המיסים ובמיוחד הדברים אמורים שעה שהקרנות פעלו בניגוד להנחיות
32 רשות המיסים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 יתרה מכך, נטען כי דין ההודעה להידחות. אף מהטעם שקבלתה עוקפת את הסדר הפשרה
2 שנכרת בעניין שב"ט ואת הסדרי ההתיישנות שנקבעו במסגרתו והכל כאשר יש לראות
3 בהנחיות החדשות אשר פורסמו על ידי הרשות בשנת 2019 כהודעת חדילה.
4 עוד נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות ובהתאם לה האחריות לשיפוי חלה מכוח החובה
5 המוטלת על הרשות לגבות מס אמת. אשר לכך, נטען כי חובה זו אינה טומנת בחובה את
6 האחריות לנכונות דיווחי הנישומים או היקפם כמו גם את האחריות של משלם ההכנסה
7 לביצוע חישוב מס כדין והעברת המס באמצעות מנגנון הניכוי במקור לרשות המיסים.
8 בשולי הדברים, שבה רשות המיסים על טענותיה ולפיהן, קביעות בית המשפט העליון
9 בעניין סידוגה אינן רלוונטיות לענייננו. בכל הנוגע להודעת צד ג' מוסיפה הרשות וטוענת
10 כי המקרה כאן שונה מהלכת סידוגה גם הואיל וההלכה שם נסבה על תשלום מע"מ בעוד
11 שבענייננו עסקינן במנגנון ניכוי מס במקור. נטען כי מדובר במנגנונים שונים בתכלית. זאת
12 בהינתן שמנגנון ניכוי מס במקור הוא מנגנון החל על מס ישיר; בו המנכה מעביר לרשות
13 את המס של הנישום; כאשר הנישום הוא בעל חבות המס; המנכה משמש כצינור בלבד
14 להעברת המס, אינו החייב במס בשום אופן ובהתאמה המנכה אף אינו זכאי לקבל תשלום
15 מס ביתר מרשות המיסים אלא הנישום עצמו; זאת ועוד, לו סבור הנישום כי המס
16 מהכנסתו נוכח ביתר עליו לפתוח בהליכים ישירים אל מול רשות המיסים כפי שאמנם
17 נעשה בעניין שב"ט אשר סופו כאמור באישור הסדר פשרה. נטען כי בנסיבות אלו, לדידה
18 של רשות המיסים הקביעות בעניין סידוגה כוחן לא יפה לנסיבות ההליך כאמור ולכן
19 ההגנות מכוח חוק תובענות ייצוגיות צריכות לעמוד לרשות המיסים הן כצד שלישי והן
20 כנתבעת.

21
22 41. לאור כל זאת התבקש בית המשפט להורות על דחיית הבקשה לאישור הן על הסף והן לגופם
23 של דברים ובהתאמה לכך גם לדחות את ההודעה לצד שלישי. לחלופין, התבקש בית
24 המשפט לדחות את הודעת הצד השלישי לגופה, הואיל והקרנות לא פעלו בהתאם להנחיות
25 רשות המיסים.

26

27 **תשובת המבקשים לסיכומי הקרנות;**

28 42. בסיכומי התשובה מטעמם שבים המבקשים על טענותיהם ומדגישים כי בטענות רשות
29 המיסים יש למעשה כדי לאשש את טענותיהם, הואיל ומתן עולה כי אמנם הקרנות פעלו
30 בניגוד להנחיות רשות המיסים. המבקשים שבים ומפנים את תשומת הלב למיהות חברי
31 הקבוצה – שהם קבוצת פנסיונרים, אשר חסכו פרוטה לפרוטה על מנת שכספי החיסכון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 ישמשו אותם לעת זקנתם ואשר הקרנות- אשר אמורות להגן על זכויותיהם - פגעו בהם.
2 נטען כי ככל שהתובענה תתקבל יהא בכך כדי לפצות את חברי הקבוצה על נזקיהם ולהשיב
3 להם את הכספים אשר נגזלו מהם בשל התנהלות הקרנות.
4 לגופן של טענות, נטען כי אין בטענות האשם התורם, אשר נטענות על ידי הקרנות ובכלל
5 כך הטענות ולפיהן חברי הקבוצה ידעו, או היה עליהם לדעת על דבר הפטור הנוסף, כדי
6 לאיין אחריותן של הקרנות. זאת הואיל וטענות אלו אינן נוגעות לעצם קיומה של האחריות
7 אלא רק לשיעור הנזק. בהקשר זה דוחים המבקשים מכל וכל את טענת הקרנות ולפיה
8 בקשת האישור היא פרי קונספירציה כביכול בין באי הכוח המייצגים של המבקשים לבין
9 משרד רואה החשבון אשר הגיש בעבור המבקשים את הדוחות השנתיים. אשר לטענה זו
10 טוענים המבקשים כי מדובר בטענה מופרכת והראייה- על דבר קיומו של מכתב ההנחיות
11 של רשות המיסים מפי מר ג'ודום (אשר הוזכר בסעיף 8 להחלטתי זו) נודע לב"כ המבקשים
12 רק במהלך ההליך בעניין שב"ט ומשכך, ברי כי לא היה ביכולתו של זה לדעת לאורך שנים
13 קודם לכן על דבר התרשלותן של הקרנות ולתכנן את ההליך כאן כנטען. בהקשר זה
14 מוסיפים המבקשים וטוענים כי אין ממש בטענת הקרנות ורשות המיסים, בדבר חובה
15 המוטלת לכאורה על רואה החשבון לבחון את נכונות הנתונים המופיעים בטופס 106
16 שהונפק על ידי הקרנות. זאת בשים לב לכך שמדובר בטופס המהווה רשומה מוסדית
17 ובהינתן עדותה של ר"ח אוקוקה ממנה עולה כי לא חלה על רואה החשבון החובה לבחון
18 את אמיתות תוכנו. בבחינת למעלה מן הצורך נטען כי בכל מקרה, גם ככל שקיימת לרואה
19 החשבון אחריות - טענה המוכחשת ממילא - אין בכך כדי לשלול את אחריות הקרנות.
20 עוד נטען כי אין ממש בטענתן של הקרנות- אשר ממילא לא הוכחה - ולפיה הן גרעוניות.
21 יתרה מכך, נטען כי ממילא בהינתן שהקרנות הגישו הודעת צד ג' כנגד רשות המיסים, הרי
22 שככל שתחויבנה בהשבת הכספים, הן תשופנה בגין הכספים שיושבו על ידי רשות המיסים.
23 נוסף על כך, נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות המייחסת חשיבות לכך שהמבקשים לא
24 גילו את דוחות השומה השנתיים שלהם במסגרת ההליך. אשר לכך, נטען כי לאור פסק הדין
25 בעניין שב"ט, במסגרתו נקבע כי העובדה שהמבקש שם הגיש דוח שנתי אין בה כדי לאיין
26 קיומה של עילת תביעה אישית של המבקש, הרי שממילא אין כל רלוונטיות לדוחות
27 השנתיים שהוגשו או שלא הוגשו על ידי המבקשים. זאת ועוד, נטען כי השאלה האם הוגשו
28 דוחות ואם במסגרתם התבקש הפטור, נוגעת רק לנושא נזקם של המבקשים- סוגיה אשר
29 ממילא יש לבחון באשר לכל אחד מהמבקשים בשלב השני של ההליך ולא בשלב מקדמי זה.
30 זאת אף זאת, נטען כי בהתאם לפסיקה ממילא די בכך שהמבקשים הראו פוטנציאל נזק
31 או כי נגרם להם נזק כלשהו, כדי להקים עילת תביעה ומשכך, בהינתן שהמבקשים הראו
32 כי בחלק מהשנים לא קיבלו את הפטור - די בכך לשלב זה. יתרה מכך, נטען כי ממילא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הטענה ולפיה המבקשים זוכו בגין הפטור הנוסף בחלק מהשנים- לא הוכחה. זאת
2 משהתחוויר מתוך עדות רו"ח אקוקה כי מדובר בהסקת מסקנות שלה נוכח סכומי ההכנסה
3 הפטורה שהוכרה לחלק מהמבקשים – סכומים שיכול שיהיו להם הסברים שונים לבד
4 מקביעה ולפיה מדובר במימוש הפטור הנוסף ואשר ממילא אינם עולים מבחינת שיעורם
5 עם שיעור ההכנסה הפטורה לה היו זוכים המבקשים לו היו מממשים את הפטור- עובדה
6 שיש בה כדי לשלול הטענה כי מדובר אמנם במימוש הפטור. עוד מדגישים המבקשים כי
7 השאלה מי מבין חברי הקבוצה קיבל את הפטור ומי לא ומדוע, היא שאלה הטענה בירור
8 במסגרת ההליך העיקרי ובכל מקרה, ככל שיתחוויר כי מי מחברי הקבוצה קיבל את הפטור,
9 ברי כי הוא לא יקבל כפל פיצוי במסגרת התובענה כאן.
10 עוד נטען כי יש לדחות את טענת הקרנות ורשות המיסים ולפיה דין התביעה להידחות על
11 הסף בהינתן שתנאי מקדים להגשת תביעה להשבת מס – בהתאם לפסק הדין בעניין ג'קרי
12 הוא הגשת טופס בהתאם להוראות סעיף 160 לפקודת מס הכנסה. בהקשר לכך מדגישים
13 המבקשים כי התביעה דגן אינה תביעה להשבת מס, אלא שהיא תביעה נזיקית לפיצוי, אשר
14 הנתבעות בה הן הקרנות ולא רשות המיסים ומשכך, לא זו בלבד שלא חלה הקביעה בעניין
15 ג'קרי ולפיה תנאי להגשתה הוא הגשת בקשת החזר מס לפי סעיף 160, אלא שחלה בהקשר
16 אליה קביעתו האחרת של בית המשפט בעניין ג'קרי - הנסבה על דחיית התביעה כנגד רשות
17 המיסים, הואיל והמיסים שם נוכו על ידי המעבידים ולא על ידי הרשות. בהתאמה- נטען
18 כי כאן נתבעים המעסיקים – הקרנות המנכות – ולא רשות המיסים ומשכך, בהתבסס על
19 עניין ג'קרי, ניתן לתבוע את הקרנות בגין רשלנותן בלא חובה להגיש בקשה להשבת מס
20 בהתאם לסעיף 160. זאת ועוד, במענה לטענות הקרנות ולפיה בלא הגשת בקשה להחזר מס
21 לא ניתן יהיה לדעת האם קיימת לפלוני זכות לפטור נוסף בשנה פלונית ואם ניתן לו פטור
22 ובאלו שנים, טוענים המבקשים כי נתון זה ניתן לדעת בקלות שכן הוא מצוי ברשות
23 המיסים וכאמור איש אינו מבקש כפל פיצוי למי מחברי הקבוצה. בהקשר זה ובמענה
24 לטענה ולפיה יש לדחות את הבקשה הואיל וחברי הקבוצה יכלו או יכולים להגיש בקשה
25 להחזר מס, טוענים המבקשים כי טענה זו אין בה כדי להוביל לדחיית הבקשה הואיל
26 ובמרכז הבקשה לא עומדת השאלה האם חברי הקבוצה היו יכולים לנהוג בדרך כזו או
27 אחרת אלא האם הם רשאים להגיש האת התובענה דגן – שאלה שעליה יש להשיב בחיוב.
28 עוד טוענים המבקשים כי יש לדחות את טענת הקרנות ולפיה ההנחיה משנת 2012 לא כללה
29 הנחיות לביצוע ולפיהן על הקרנות לזכות את הגמלאים הוותיקים בגין הפטור הנוסף. נטען
30 כי טענה זו יש לדחות - הואיל ואין היא עולה בקנה אחד עם לשון סעיף 3א' להנחיות, ממנה
31 עולה ברורות כי ניתן היה לזכות את הגמלאים הוותיקים בפטור הנוסף; הואיל וממילא
32 היא עומדת בניגוד לכך שהקרנות זיכו חלק מהגמלאים הוותיקים ואת חלקם לא זיכו;

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 ושלישית הואיל ונובעת ממנה האשמה כנגד רשות המיסים ובהתאם לה במסגרת שיג ושיח
2 הסכימה רשות המיסים להתיר לקרנות לפגוע לרעה בזכויותיהם של גמלאים ותיקים של
3 הקרנות אשר ניצלו את הפטור הבסיסי אל מול הגמלאים הוותיקים האחרים בארץ.
4 המבקשים טוענים בנוסף כי יש לדחות את טענת הקרנות ולפיה מצוי תיעוד לשיג ולשיח אשר
5 התקיים כביכול בין לבין רשות המיסים, במסמכים הנוספים אשר צורפו על ידן עובר
6 להגשת הסיכומים – ראשית הואיל והמכתב הראשון המצורף ממילא נכתב על ידי עובד
7 זוטרי קודם לפרסום ההנחיות משנת 2012 ואילו שני המסמכים השניים אינם אלא הוראות
8 פנימיות לקונויות של עובדת הקרנות ואשר ממילא תוכנם אינו תומך בטענת הקרנות ולפיה
9 במסגרת השיג והשיח הותר לקרנות להבחין לצרכי זיכוי הפטור, בין שני סוגי גמלאים
10 ותיקים – אלו שניצלו את הפטור הבסיסי ואלו שלא. מכל מקום נטען כי ממילא, גם ככל
11 שהוכח קיומו של שיג ושיח קודם להנחיות משנת 2012, הרי שזה ממילא הפך מיותר וחסר
12 ערך לאור ההוראות לפעולה משנת 2012, החוזר משנת 2013 והתכתובת בין מר סגל
13 מעמיתים לבין מר ג'ודום מטעם רשות המיסים- במסגרתה ניתנו לקרנות הנחיות שונות
14 מאלו שביצעו הקרנות.

15 נטען עוד כי יש לדחות את טענת הקרנות ולפיה למבקש שגב היו ידיעות מוקדמות באשר
16 לעניין שב"ט, נוכח מעורבות רעייתו בהליך שם. לטענת המבקשים טענה זו נשללה מניה
17 וביה במסגרת עדותו של שגב ומשכך יש לדחותה.

18
19 המבקשים מוסיפים וטוענים כי יש לדחות גם את טענות רשות המיסים בסיכומיה. ביתר
20 פירוט נטען כי יש לדחות את טענת רשות המיסים בדבר קיומו של מעשה בית דין בשל פסק
21 הדין בעניין שב"ט. זאת הואיל ולטענת המבקשים כלל התנאים לקיומו של מעשה בית דין
22 אינם מתקיימים במקרה דנן. ראשית לאור העדר זהות בין הצדדים להליך כאן ושם (בשים
23 לב לכך שכאן הנתבעות הן הקרנות ולא רשות המיסים). בהקשר זה מדגישים המבקשים
24 כי הם כלל לא תבעו את רשות המיסים ואינם ה"יריבים" מולה, אלא שתביעתם מופנית
25 אל הקרנות ואלו – אשר כלל לא נטלו חלק בהליך בעניין שב"ט - הן אלו היריבות אל מול
26 רשות המיסים במסגרת הודעת הצד השלישי. אשר לכך מפנים המבקשים להחלטת בית
27 המשפט בהליך כאן במסגרתה נדחתה בקשת רשות המיסים להצטרף כנתבעת בהליך –
28 צירוף אשר יכול שהיה יוצר יריבות כנגדה כנתבעת - ואושרה רק הגשת בקשה להגיש כנגד
29 רשות המיסים הודעת צד ג'. עוד טוענים המבקשים כי ממילא גם ככל שלא הייתה מאושרת
30 הגשת הודעת צד שלישי כנגד הרשות, הרי שלאחר שהליך כאן היה מוכרע לחובת הקרנות,
31 יכלו אלו לפנות בתביעת שיפוי אזרחית עצמאית כנגד הרשות; עוד נטען כי גם עילות
32 התובענה והפלוגתאות בשני ההליכים שונות- בהינתן שההליך שם היה הליך מנהלי שעסק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 בשאלת חוקיות ההנחיות שניתנו על ידי רשות המיסים והסעד שנתבע היה השבה ואילו
2 כאן ההליך נסב על שאלת רשלנותן של הקרנות וקיום הנחיות רשות המיסים על ידן ואילו
3 הסעד שנתבע הוא שיפוי בגין הנזק שנגרם לחברי הקבוצה; זאת ועוד, נטען כי ממילא לא
4 ניתן היה לנהל את שני ההליכים בפני אותה ערכאה, בהינתן שההליך שם נדון בפני בית
5 המשפט לעניינים מנהליים ואילו כאן ההליך נדון בפני בית המשפט המחוזי; נוסף על כך,
6 נטען כי פסק הדין בעניין שב"ט ניתן במסגרת הסכם פשרה ומשכך אינו יכול לבסס טענה
7 של מעשה בית דין; ולבסוף נטען כי הסדר הפשרה בעניין מנהלת הגמלאות יש בו כדי
8 להשתיק את רשות המיסים מלטעון לקיומו של מעשה בית דין הנובע מפסק הדין בעניין
9 שב"ט, בשים לב לכך שבעניין מנהלת הגמלאות הוסכם על סעד נוסף לחלק מחברי הקבוצה.
10 המבקשים מוסיפים וטוענים כי יש לדחות גם את טענותיה של רשות המיסים ובהתאם להן
11 אין לאפשר את משלוח הודעת צד ג' כנגדה ובכך לעקוף את הסדר הפשרה אשר ניתן בעניין
12 שביט וכן כי יש לראות בהסדר שם, כמו גם בהנחית רשות המיסים משנת 2020, כהודעת
13 חדילה. זאת הואיל וטענותיה אלו של רשות המיסים אינן עולות בקנה אחד עם ההלכה כפי
14 שנפסקה בעניין סידוגה, שם נדחתה על ידי בית המשפט העליון טענה דומה של רשות
15 המיסים ונקבע כי בנסיבות דומות אין מניעה לנתבע בתובענה ייצוגית לשלוח הודעת צד ג'
16 כנגד רשות המיסים. עוד מפנים המבקשים לכך שבעניין סידוגה נקבע כי ההגנות הכלליות
17 המוקנות לרשות המיסים במסגרת חוק תובענות ייצוגיות, נושאות אופי דיוני ולא מהותי
18 ומשכך, הן רלוונטיות לרשות בלבד ואין בהן כדי לאיין את האפשרות לשלוח כנגד הרשות
19 הודעת צד שלישי במסגרת הליך ייצוגי. בבחינת למעלה מן הצורך טוענים המבקשים כי
20 הקביעות בעניין סידוגה חלות ביתר שאת בענייננו, הואיל ושם הנחת המוצא הייתה
21 שחברות הסלולר פעלו בהתאם להנחיות רשות המיסים, שעה שבהליך כאן התחוויר כי
22 הקרנות פעלו בניגוד להנחיות רשות המיסים ומשכך, הרי שעליהן לשאת בתוצאות
23 רשלנותן. בהקשר לעניין סידוגה מוסיפים המבקשים וטוענים כי העובדה שבעניין
24 סידוגה נדון נושא של מס עקיף, אינה רלוונטית לעניין החלת קביעותיו במקרה דנן. זאת
25 בהינתן שהקביעות בעניין סידוגה ולפיהן לא תעמודנה לרשות המיסים ההגנות הקבועות
26 בחוק תובענות ייצוגיות, חלות גם במקרה דנן בו השאלה הרלוונטית להודעת הצד
27 השלישי – בדומה לשאלה שעמדה בעניין סידוגה – היא האם הנתבע זכאי להשתתפות או
28 שיפוי מהצד השלישי ונושא התובענה עצמו אינו רלוונטי לעניין הודעת הצד השלישי. עוד
29 הודגש לעניין זה כי בעניין סידוגה גם הוחלו אותן קביעות על חברת אגד, אשר הותר לה
30 להגיש הודעת צד ג' כנגד משרד התחבורה בעילה נזיקית של רשלנות. נוסף על כך נטען כי
31 בנסיבות אלו, תובענה ייצוגית כנגד הקרנות היא הדרך היעילה וההוגנת לחברי הקבוצה
32 להשתתפות בגין נזיקיהם ובכל הנוגע להודעת הצד השלישי, הרי שאין היא קשורה למבקשים,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אלא שהיא תובענה נפרדת בין המשיבות לבין הרשות שאינה אלא תביעת שיבוב. בבחינת
2 למעלה מן הצורך מפנים המבקשים לכך שהמציאות מלמדת שבפועל גם לאחר פסק הדין
3 בעניין שביט, רק מיעוט הגמלאים פנו לרשות המיסים בדרישה להשבה ובפועל כ - 85%
4 מחברי הקבוצה בהליך כאן לא קיבלו את ההשבה לה הם זכאים בסכום המוערך
5 בכמאה מיליון ₪. נטען כי נתונים אלו מחזקים את הטענות בדבר הנזק הנובע מהתנהלותן
6 הרשלנית של הקרנות.
7 זאת ועוד, נטען כי אין ממש בטענת רשות המיסים ולפיה לא הוכחה עילת תביעה נזיקית.
8 אשר לכך, נטען כי כעולה מהמפורט בבקשת האישור, מדובר בתביעה נזיקית ולא בתביעה
9 להשבת מס ולעניין זה לא ניתן לייחס חשיבות לתשובות המבקשים - שהם אנשים פשוטים,
10 שאינם משפטנים ולפיה מדובר בתביעת השבת מס. נוסף על כך - ועל מנת שלא להאריך את
11 היריעה, מפנים המבקשים - במענה לטענות רשות המיסים ולפיה תנאי להגשת התביעה
12 הוא הגשת בקשה להחזר מס - לטענות אשר פורטו על ידם במענה לטענה זו אשר הועלתה
13 גם על ידי הקרנות. זאת ועוד, נטען כי יש לדחות גם את ניסיונה של רשות המיסים להיבנות
14 מפסק הדין בעניין כלמוביל - ראשית בשים לב לכך שבשונה מעניינינו, שם מס הבולים
15 נגבה בהתאם להנחיות רשות המיסים ולא בניגוד להוראות הרשות ושנית הואיל ומדובר
16 בפסק דין ישן משנת 2009, אשר ניתן קודם לפסק הדין בעניין סידוגה ואשר ברי כי
17 תוצאותיו היו שונות, לו היה מתברר עתה, לאור ההלכה כפי שנקבעה בעניין סידוגה.
18 המבקשים טוענים בנוסף כי יש לדחות את טענת רשות המיסים ולפיה ככל שתאושר
19 הבקשה כאן יופלו הגמלאים של הקרנות לטובה אל מול כלל הגמלאים בארץ. זאת הואיל
20 וגם בעניין סידוגה דובר בלקוחות של שלוש לקוחות חברות סלולר ובית המשפט לא ראה
21 בכך מניעה לזכותם בפיצוי, הגם שפסק הדין יצר כביכול אפליה של אלו אל מול לקוחות
22 יתר חברות הסלולר בארץ. עוד נטען כי אין ממש בטענת רשות המיסים בדבר העדר קיום
23 קבוצה - זאת, נוכח טענתה של רשות המיסים עצמה בעניין שביט ולפיה מדובר בכ -
24 11,000 חברי הקבוצה. בכל הנוגע לכך שהתובענה הייצוגית אינה הדרך היעילה לביורור
25 הטענות, לבד מחזרה על טענותיהם כפי שנטענו במענה לטענות הקרנות, מכחישים
26 המבקשים את הסכומים המפורטים בסיכומי הרשות, השונים על פניו מהסכומים בטבלה
27 שצורפה על ידי רו"ח אקוקה שהם נמוכים בהרבה. יתרה מכך נטען כי ממילא גם שונות
28 בסכומים שעל הקרנות לשלם כפיצוי לחברי הקבוצה, אין בה כדי לגרוע מהאפשרות לביורור
29 התובענה כיייצוגית.

30

31 לאור כל זאת שבים המבקשים וטוענים כי דין בקשת האישור להתקבל.

32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

תשובת הקרנות לסיכומי הצד השלישי;

1
2 44. לטענת הקרנות טענתה של רשות המיסים ולפיה הן לא פעלו בהתאם להנחיותיה, אין בה
3 ממש והיא סותרת ראיות ברורות ומפורשות שהגישו המשיבות. זאת ראשית משהוברר
4 במסגרת ההליך כי הקרנות פעלו בשקידה ראויה ליידוע הגמלאים, לרבות בסיוע במילוי
5 טופס 101 וקבלת הפטור מהדרישה למלאו בהתקיים תנאים נוספים. נטען כי מתוך הראיות
6 שהוצגו בהליך עולה ברורות כי הקרנות, לא עשו דין לעצמן אלא פעלו בהתאם להנחיות
7 רשות המיסים ואף ניהלו מיוזמתן שיג ושיח עם רשות המיסים בדבר אופן יישום הפטור –
8 זאת כבר משנת 2012 ואף לפני יישום כל פעימה בפטור (בשנים 2015 ו – 2019). נטען כי
9 תימוכין לכך ניתן למצוא בתכתובות משנת 2012 מהן עולה כי הקרנות יישמו את הפטור
10 הנוסף באופן אוטומטי בקצבאותיהם של מרבית גמלאיהן משלמי המס באישור רשות
11 המיסים. עוד מלמדות התכתובות כי הקרנות פעלו אל מול הרשות להרחבת קבוצת
12 הגמלאים שיזכו לפטור נוסף בקצבתם, באופן ישיר ובלא צורך בפניה לרשות המיסים. נטען
13 כי תימוכין נוסף לכך ניתן למצוא בקביעות בית המשפט בעניין שב"ט ובכלל כך בקביעותיו
14 ולפיהן רשות המיסים היא זו שחייבה בחוזר משנת 2013 פנייה לפקיד השומה לשם יישום
15 התיקון; כי רשות המיסים עצמה הכירה בכך שהנחיותיה לא היו נכונות ומשכך פרסמה
16 הנחיות חדשות בשנת 2019; כי למשלמי הקצבה לרבות הקרנות, לא הייתה ברירה אלא
17 לפעול בהתאם להנחיות רשות המיסים; וכי רשות המיסים הפרה גם את חובתה לבחון
18 בעצמה ומיוזמתה את הדברים מעת לעת ולפעול לתיקון הנדרש.
19 נטען כי אין חולק על כך שהקרנות חבות חובת נאמנות כלפי עמיתיהן – חובה אותה קיימו.
20 ואולם, אין בחובתן זו כדי לגרוע מהחובה המוטלת בראש ובראשונה על ידי רשות המיסים
21 שהיא הגורם המרכזי שעליו החובה לפעול על מנת ליידע את הגמלאים. בשים לב לכך שבידי
22 הרשות המידע הנדרש והידע המקצועי. נטען כי החובה המוטלת על הרשות לגבות מס אמת
23 עולה גם מהפסיקה במסגרתה – בין היתר – נדחו טענות הביטוח הלאומי ולפיהן אין הוא
24 נדרש ליזום ביצוע החזר דמי ביטוח. עוד נובעת חובה זו מחזון רשות המיסים ולפיו על
25 הרשות לפעול לשם גביית מס אמת. נטען כי כחלק מקיום החובה המוטלת על הרשות, עליה
26 לפעול - בין היתר - באמצעות פרסום הנחיות ברורות ומפורשות וטפסים מתאימים. אלא,
27 שכפי שנקבע בעניין שב"ט, ההנחיות שניתנו על ידי רשות המיסים לא היו ברורות דיין והן
28 אף היו מנוגדות להוראות החוק. יתרה מכך, הרשות לא פעלה בהתאם לחובה המוטלת
29 עליה לגביית מס אמת ולא עשתה שימוש בנתונים המצויים ברשותה על מנת לפנות
30 לגמלאים על מנת שיפעלו למימוש זכויותיהם. יתרה מכך, הובהר כי רשות המיסים נתנה
31 הנחיות לא נכונות ועמומות ואף סירבה בהמשך – הגם פניות הקרנות בנושא, להקל
32 בהנחיותיה. בהקשר זה נטען כי טענותיה של רשות המיסים ולפיהן בהוראת סעיף 23 לחוזר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 משנת 2012, ניתן לראות הנחיה לקרנות ליישום הפטור הנוסף באופן אוטומטי- אין ממש.
2 זאת ראשית, הואיל והוראת סעיף 23 נכללת בדברי ההסבר ואינה חלק מההנחיות לביצוע
3 המצויות בפרק 3 לאותה הנחיה המוכתרת כ"הוראות לפעולה" – בהן לא קיימת אפשרות
4 למשלם ליישם בעצמו את הפטור בקצבאות הגמלאים שלא קיבלו פטור בסיסי או חלק
5 ממנו. יתרה מכך, נטען כי בכל מקרה, בטענתה זו מתעלמת רשות המיסים מהחוזר אשר
6 פורסם על ידה חמישה חודשים בלבד לאחר מכן, בו ההנחיה להפנות את הנישומים לפקיד
7 השומה הייתה ברורה וחד משמעית והכל כפי שנקבע מפורשות על ידי בית המשפט בעניין
8 שב"ט. עוד נטען כי גם ככל שחלה טעות במסגרת טופס ההצהרה אשר הקרנות ביקשו את
9 גמלאיהן למלא כתנאי ליישום הפטור – אין בכך כדי להפר את הוראות רשות המיסים.
10 זאת הן בשים לב לכך שהנחיית ג'ודום מיום 18/11/13, באה בעקבות פנייה של הקרנות
11 ואינה יוזמה של רשות המיסים; הן בהינתן שגם אם נפלה טעות בנוסח ההצהרה לא הובאה
12 ראייה לכך שהדבר מנע מתן הפטור למי שזכאי ופנה אל הקרנות; והן בשים לב לכך שגם
13 ככל שפנו הגמלאים עם הכנסה נוספת הם הופנו לרשות המיסים לצורך ביצוע תיאום מס
14 ויכלו למצות שם את הפטור. עוד נטען כי ככל שרשות המיסים הייתה פועלת כפי שפעלה
15 בשנת 2019 עת מסרה הנחיות ברורות וגם טפסים מתאימים, הקרנות לא היו צריכות לנסח
16 את הטפסים בעצמן וכל טעות לא הייתה חלה.
17 עוד נטען כי פעולתן של הקרנות אשר הוכחה בהליך דנו, הייתה בנוסף לפעולות רשות
18 המיסים. בהקשר לכך, מפנות הקרנות להסכמה משנת 2015, קודם ליישום הפעימה
19 השנייה ולפיה הרשות תשלח מכתב לגמלאים, הסכמה אשר שיקוף לה ניתן למצוא במכתב
20 ששיגרה עובדת הקרנות אל אנשי שירות הלקוחות של הקרנות ביום 31/12/2105 (אשר
21 צורפה כנספח מש/10). אשר לפנייה זו של רשות המיסים טוענות הקרנות כי לא הובאה
22 ראייה במסגרת ההליך כאן למספר המכתבים ששלחה הרשות ואולם, ניתן למצוא תימוכין
23 לעצם משלוח מסמך כאמור על ידי רשות המיסים, במכתב מיום 19/4/16 (עמוד 80 לתשובת
24 הקרנות), במסגרתו נכתב כי הקרנות החלו לקבל אישורי פטור שנשלחו לגמלאים ישירות
25 מרשות המיסים. נטען כי נוסף על כך באותה עת שלחו הקרנות עצמן מכתבים ובהם טפסי
26 101 לצורך מיסוי לאלפי גמלאים (כעולה מעמוד 78 לתשובת הקרנות).
27 לסיכום טוענות הקרנות כי בנסיבות בהן כספי המיסים העודפים נמצאים בידי רשות
28 המיסים, הובהר - כי כלל פעולתן של הקרנות הייתה בהתאם להנחיות רשות המיסים
29 שהייתה מודעת לפעילותן ולאור החובה המוטלת על רשות המיסים לגבות מס אמת ולפנות
30 בעצמה לגמלאים בהתבסס על המידע המצוי בידיה על מנת להקנות להם את הפטור או
31 להפנות תשומת לבם לדבר הפטור- הרי שיש לקבל את הודעת הצד השלישי כנגד הרשות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 וככל שיקבע כי על הקרנות מוטלת חובה לפיצוי הגמלאים או מי מהם, הרי שיש להורות
2 כי רשות המיסים תשפה את הקרנות בגין כל תשלום שיפסק כנגדן.

3

4

דיון והכרעה;

5 .45 אפתח ואציין כי בקשת האישור הוגשה בתחילה כנגד עמיתים וכן, כנגד ארבע קרנות פנסיה
6 נוספות. כפי שצוין לעיל, ביום 16/10/22, הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה ייצוגית,
7 במסגרתה נמחקה עמיתים. זאת ועוד, ביום 31/1/23 במסגרת החלטה אשר ניתנה על ידי,
8 הוריתי על מחיקת הבקשה על הסף כנגד ארבע קרנות פנסיה נוספות. זאת בתמצית הואיל
9 ואף לא אחד מהמבקשים קיבל מקרנות פנסיה אלו קצבה ומשכך, נקבע כי בקשת האישור
10 לא גילתה יריבות כלפיהן. לכך יש להוסיף כי בפתח הדיון אשר נקבע לחקירת המצהירים,
11 ביום 14/12/23, התחוויר כי המבקש 6 בבקשת האישור – עפר שיפריס - לא הגיע לדיון
12 ומשכך, באותו מעמד נמשך תצהירו וכן נמחקה תביעתו האישית.
13 ביום 14/12/23, נחקרו העדים מטעם הצדדים בחקירות נגדיות, לאחר מכן הוגשו על ידי
14 הצדדים סיכומיהם בכתב ולאחר שעיינתי בכל אלו וכן, בכל כתבי הטענות והראיות כפי
15 שהוגשו, ניתנת החלטתי זו.

16

17 .46 על פי הוראת סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, ניתן להגיש תובענה ייצוגית רק בתביעות
18 המפורטות בתוספת השנייה לחוק או בעניין שהוראת חוק התירה להגיש בו תובענה
19 ייצוגית. במקרה דנן, הצדדים אינם חלוקים כי הבקשה באה גדרו של הפריט השני לתוספת
20 השנייה לחוק. משכך, יש לבחון האם עומדת הבקשה בארבעת התנאים המקדמיים
21 הנקובים בסעיף 8(א), אשר רק בהתקיים כולם, רשאי בית המשפט לאשר תובענה
22 כייצוגית:

23 (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי

24 הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;

25 (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין;

26 (3) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת;

27 הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בעניין זה;

28 (4) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב;

29

30 .47 על חשיבות קיום ארבעת התנאים הקבועים בסעיף 8 עמדה כבוד השופטת ארבל בע"א

31 5045/03 דייכרט נ' יודשי שמש ד"ל, פ"ד (ב)437, 2003:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 "החששות הנובעים מההשלכות האפשריות של מוסד התובענה הייצוגית מסבירים
2 מדוע נתון לבית המשפט תפקיד מכריע, הן בעצם אישור תובענה כייצוגית, כדי שזו
3 תשמש כלי דיוני הולם רק באותם מקרים שלהם נועדה, הן בשלב מתן פסק הדין, כדי
4 שתוצאותיו לא יגרמו לנזק אישי וחברתי חמור יתר על המידה. תפקיד חשוב זה מצא
5 את ביטוי, בין השאר, בסעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות שעניינו אישור תובענה
6 ייצוגית, ובסעיף 20(ד) לו, המאזן בין התועלת הצומחת לקבוצת התובעים כתוצאה
7 מן התביעה, לבין הנזק שייגרם לציבור בכללותו, לציבור הנזקק לשירותיו של הנתבע
8 ולנתבע עצמו עקב תשלום הפיצוי. כלים אלה נועדו לסייע בהתמודדות עם החסרונות
9 האפשריים של התובענה הייצוגית, ויש להפעילם במסגרת תכליותיו של החוק ועל
10 מנת להגשימן. תכליות אלו עניינן, כאמור, בצמצום למינימום של הסיכונים הגלומים
11 בדרך של תובענה ייצוגית לתועלת החברתית המצרפית."

12
13 48. נוסף על התנאים הקבועים בסעיף 8, בהתאם להוראת סעיף 4(א)(1) לחוק תובענות
14 ייצוגיות, רשאי להגיש תובענה ייצוגית: "אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור
15 בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל
16 החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה" - קרי מי שיש לו עילת תביעה
17 אישית.

18
19 להלן אבחן את קיומם במקרה דנן של התנאים כפי שפורטו.

20
21 **התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה ויש**
22 **אפשרות סבירה כי אלו תוכרענה בתובענה לטובת הקבוצה;**

23 49. את התנאי הראשון הקבוע בסעיף 1(8) – ניתן לחלק לשני חלקים, הראשון נסב על קיום
24 שאלות משותפות לכלל חברי הקבוצה והשני, נסב על קיומה של עילת תביעה אשר סביר כי
25 תוכרע לטובת הקבוצה.

26 50. **קיומה של עילת תביעה אשר סביר כי תוכרע לטובת הקבוצה** (חלקו השני של סעיף 1(8)).
27 אשר לנטל המוטל על מבקש האישור להוכיח קיומה של עילת תביעה - נקבע כי הואיל
28 ושלב הדיון בבקשת האישור הוא שלב ביניים לדיון בתובענה גופה, שלב אשר תואר
29 כ"פרוזדור באמצעותו ניתן להיכנס לטרקלין, הוא הדיון במשפט גופו" (רע"א 4556/94
30 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 774, 788 (להלן: "עניין טצת"), הרי שעל בית המשפט לבחון
31 באופן מקדמי את סיכויי התובענה, אך לא לברר את עיקרה בשלב זה (ראו - רע"א 2128/09

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' רחמים עמוסי (5.7.2012). יחד עם זאת, הובהר כי: "ראוי
2 לעבור פרוזדור זה בזהירות מרובה וליתן את הרשות רק במקרים המתאימים העונים
3 על כל התנאים הדרושים..." (רע"א 6567/97 בזק - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
4 נ' עיזבון גת, פ"ד נב(2) 713, 720). ברע"א 3489/09 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' חברת
5 צפוי מתכות עמק זבולון בע"מ (11.4.2013), עמדה כבוד השופטת די ברק-ארז, על
6 החשיבות והסכנות שבניהול תובענה ייצוגית, והתייחסה לרף שבו נדרש לעמוד התובע
7 הייצוגי אשר מבקש לאשר את תביעתו כייצוגית כדלקמן:
8 "מטרתו של שלב מקדמי זה היא למנוע אישורן של תובענות סרק, וזאת מבלי להרתיע
9 תובעים מהגשת תובענות ייצוגיות צודקות. בפסיקתו של בית משפט זה נקבע כי מי
10 שמבקש לאשר תובענה כייצוגית חייב לשכנע את בית המשפט במידת הסבירות
11 הראויה - ולא על פי האמור בכתב התביעה בלבד - כי הוא עומד בכל התנאים לאישור
12 תובענה כייצוגית, ובכלל זה בדרישה לקיום עילת תביעה אישית
13... המבחנים לאישורה של תובענה ייצוגית הם מחמירים מאלה שעל-פיהם נבחנת
14 בקשה לסילוק על הסף של תביעה רגילה. על התובע הייצוגי להניח בפני בית
15 המשפט תשתית משפטית וראייתית התומכת לכאורה בתביעתו. בשונה מן התובע
16 בתביעה רגילה, המבקש לאשר תובענה כייצוגית אינו יכול להסתפק בעובדות
17 הנטענות בכתב התביעה, אלא מוטלת עליו החובה להוכיחן באופן לכאורי. במקרה
18 הצורך, המבקש צריך לתמוך את טענותיו בתצהירים ובמסמכים הרלוונטיים. בית
19 המשפט שדן בבקשה נדרש להיכנס לעובי הקורה, ולבחון היטב - משפטית ועובדתית
20 - האם מתקיימים התנאים לאישור התובענה כייצוגית... מבחנים אלה לא נקבעו
21 בעלמא, אלא נועדו להביא לשימוש מושכל בכלי התובענה הייצוגית, לנוכח השפעתו
22 המכרעת על הנתבעים ועל התנהלותם העסקית, כמוסבר לעיל.
23...אף אני סבורה שהבחינה הלכאורית בשלב אישורה של התובענה הייצוגית אינה
24 צריכה להציב מחסום גבוה בפני תובעים ייצוגיים, וכי יש להביא בחשבון את פערי
25 המידע הקיימים בין הצדדים. עם זאת, אין משמעות הדברים שהנטל המוטל על
26 התובעים הייצוגיים יהיה קל כנוצה. על התובע הייצוגי להרים נטל ראשוני - נטל
27 שיש לתת לו משמעות, מבלי שיהיה כבד מנשוא, תוך שבית המשפט נותן דעתו, בכל
28 מקרה ומקרה, לקושי היחסי העומד בפני התובע הייצוגי כאשר הוא נדרש להוכיח
29 את תביעתו לכאורה" (שם בפסקאות 41 ו- 59 לפסק הדין; ראו גם - רע"א 2701/97
30 מדינת ישראל נ' דניאל צ'רטוק, פ"ד נו(2) 876; ועניין טצת).
31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

51. טענתם המרכזית של המבקשים היא כי הקרנות התרשלו כלפי גמלאיהן עת לא זיכו את הפטור הנוסף במסגרת תשלום הקצבה החודשית לגמלאיהן או למצער עת לא פנו אל הגמלאים, ביקשו מהם למלא הצהרה כדבעי או הפנו אותם לפקיד השומה על מנת לקבל את האישור הנדרש לשם זיכוי הפטור באופן שוטף. עוד נטען כי בנסיבות אלו אף הפרו הקרנות את חובת האמון והנאמנות המוטלות עליהן בהתאם להוראות הדין.
- על מנת להוכיח קיומה של עילת תביעה בגין עוולת הרשלנות, על המבקשים להוכיח שלושה יסודות- הראשון רשלנות קרי, קיומן של חובות זהירות מושגית וקונקרטיה והפרתן, השני – נזק והשלישי – קיומו של קשר סיבתי בין הנזק לבין הרשלנות (סעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]). קודם לבחינה והכרעה בטענות הצדדים לגופן באשר ליסודות אלו, אקדים ואציין כי הצדדים לא ייחסו וחילקו באופן ספציפי את טענותיהם באשר לכל אחד מהיסודות, אלא טענו (כפי שמשוקף לעיל) טענות רבות באופן כללי באשר לקיומם של רשלנות, נזק וקשר סיבתי או היעדרם. כהערת עריכה אקדים ואציין כי אני התאמתני בין הטענות השונות לבין היסודות השונים של העוולה.
52. אפתח ביסוד הראשון – קרי קיומה של רשלנות. אשר לכך, אציין תחילה כי על פניו הקרנות אינן חולקות על כך שמוטלות עליהן חובות זהירות מושגית וקונקרטיה כלפי הגמלאים להם הן משלמות קצבה. יחד עם זאת, לשם שלמות היריעה אציין כי חובה כאמור נובעת הן מהוראות תקנה 9 לתקנות הניכוי, הקובעת כי מעביד לא ינכה מס מהחלק הפטור. נוסף על כך, חובות זהירות ואמון מוטלות על הקרנות גם מכוח הוראות חוק הפיקוח. בכלל כך בפרט מהוראת סעיף 3 לחוק הפיקוח הקובעת כי "חברה מנהלת תשמש נאמן על נכסי קופות הגמל שבניהולה, לטובת העמיתים." כי "בניהול נכסי קופות הגמל, במתן שירות לעמיתיהן ובמילוי שאר תפקידיה לפי הוראות חוק זה, תפעל החברה המנהלת באמונה ובשקיפה לטובת כל אחד מהעמיתים, לא תפלה בין הזכויות המוקנות לאותם עמיתים ולא תעדיף כל ענין וכל שיקול על פני טובתם." וכן, כי: "תנהג בזהירות וברמת מיומנות שנאמן מיומן היה נוהג בהן בנסיבות דומות, ותנקוט את כל האמצעים הסבירים לשם שמירה על נכסי קופות הגמל שבניהולה ועל הזכויות הנובעות מנכסים אלה." (ראו לעניין זה קביעות בית המשפט העליון ברע"א 2282/15 פסגות קופות גמל ופנסיה בע"מ נ' לילי לוי (08.07.2015) (להלן: "עניין פסגות בעליון"), בסעיף 15 לפסק הדין). יפות לעניין זה גם קביעות בית המשפט העליון בע"א 6187/15 פסגות קופות גמל ופנסיה בע"מ במעמדה כנאמן לעמיתי "קרן הפנסיה של הסתדרות העובדים הלאומית בע"מ" נ' מיכאל צולד (28.5.2018) (להלן: "עניין צולר") שם בסעיף 29 לפסק הדין, הדגיש בית המשפט העליון את חשיבות החיסכון הפנסיוני לעת פרישה, הוסיף וקבע כי: "קרנות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הפנסיה נוסדו במטרה להבטיח כי עובד שהגיע לגיל פרישה יזכה לחיות ברמת חיים
2 שאינה נופלת באופן קיצוני מרמת החיים שניהל לפני שפרש. וכן, פירט, בסעיף 32
3 לפסק הדין, בהתייחס להוראות סעיף 3 לחוק הפיקוח כי:
4 " הנה כי כן, סעיף 3(א) לחוק הפיקוח קובע באופן מפורש כי הקרן משמשת נאמן על
5 הנכסים שבקופתה לטובת העמיתים. על פי סעיף 1 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979
6 (להלן: חוק הנאמנות) מוסד הנאמנות מבטא "זיקה לנכס שעל פיה חייב נאמן להחזיק
7 או לפעול בו לטובת נהנה או למטרה אחרת"; ולאורכו של חוק זה פוזרות הוראות
8 המטילות על נאמן חובות אמון כלפי הנהנה ונכסי הנאמנות. כך, למשל: "במילוי
9 תפקידיו חייב הנאמן לנהוג באמונה ובשקידה כפי שאדם סביר היה נוהג באותן
10 נסיבות" (סעיף 10(ב)); "ולא יעשה דבר שיש בו סתירה בין טובת הנאמנות לבין טובתו
11 שלו או של קרובו" (סיפא לסעיף 13(א)). ניכר כי המחוקק לא הסתפק בהחלה כללית
12 של החובות שבחוק הנאמנות על קרן הפנסיה, ומצא לנכון להדגיש במסגרת סעיף
13 3(ב) לחוק הפיקוח כי על קרן הפנסיה חלות בעת מילוי תפקידיה אף שלוש חובות
14 אמון מוגדרות: החובה לפעול באמונה ובשקידה לטובת העמיתים (בדומה לאמור
15 בסעיף 10(ב) לחוק הנאמנות); החובה שלא להפלות בין עמיתים; והחובה לשים את
16 טובתם של העמיתים לפני כל עניין או שיקול אחר. נוסף לזאת סעיף 3(ג) לחוק
17 הפיקוח מבהיר כי על קרן הפנסיה לנהוג כ"נאמן מיומן"; קרי: חלה עליה חובת
18 זהירות, ובין היתר על הקרן לשמור על נכסי קופות הגמל שבניהולה ועל הזכויות
19 הנובעות מנכסים אלה. לא מן הנמנע כי הצורך בהדגשה של חובות אמון וזהירות
20 מסוימות נובע מן המאפיינים הייחודיים של פעילות קרנות הפנסיה...".
21 אציין כי בעניין פסגות בעליון, אושרה החלטת בית המשפט המחוזי בבקשה לאישור
22 תובענה ייצוגית בת"צ (מחוזי ת"א) 16623-04-12 לילי לוי נ' פסגות קופות גמל ופנסיה
23 בע"מ (01.03.2015)(להלן: "עניין פסגות במחוזי"), באותו העניין נדרש בית המשפט לבחון
24 את היקף חובת האמון המוטלת על פסגות, שהיא חברה המנהלת קופות גמל ופנסיה ובכלל
25 כך בפרט, נבחנה החובה המוטלת על פסגות לאתר בעלי זכויות בחשבונות "רדומים" על
26 מנת לעדכןם בדבר העלאת דמי הניהול בחשבון. בהקשר לכך, נקבע כי בשיגור הודעה
27 בודדת לכתובת עמית שנפטר או שנותק עימו קשר לא יצאה פסגות ידי חובתה ולמצער היה
28 עליה לשגר לעמית כאמור הודעה בדבר העלאת דמי ניהול בדואר רשום (שם בסעיף 9 לפסק
29 הדין). ביתר פירוט הוסיף בית המשפט וקבע בסעיף 12 לפסק דין:
30 "אפילו בהנחה שחלק מהמוטבים קשה לאתר, אין בכך כדי לפטור את המשיבה
31 מחובת הנאמנות כלפיהם, לדבות החובה לפעול באופן סביר לאתרם. המשיבה
32 מחזיקה בכספיהם של אותם מוטבים, גובה מהם דמי ניהול בהיקפים כספיים אדירים,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 ולכן לא מן הנמנע שייקבע כי בין יתר חובותיה כחברה מנהלת היה עליה להעסיק
2 חברת חקירות לאיתור אותם מוטבים ובוודאי, כצעד ראשון, לשלוח מכתבים רשומים.
3 אז תישאל, בין היתר, השאלה אם די בחקירות לאיתור המוטבים הנמצאים בישראל,
4 שמא יש לפעול ולאתר אף את אלה הנמצאים מחוץ לה, ומהי החקירה שיש לבצע
5 בנסיבות אלה. ואולם נראה שפטור כללי וגורף ממשלוח הודעה למוטבים בדבר
6 העלאת דמי הניהול או עדכונים שוטפים הוא מסקנה שאינה מתקבלת על הדעת. אם
7 אישרה המשיבה כי ידעה שהעמיתה נפטרה והמוטבת התייצבה לפני הבנק, דומה
8 שהיה על המשיבה לשלוח את ההודעה אל המוטבת. קיימת אפשרות סבירה שתתקבל
9 הטענה כי במקרים כאלו היה על המשיבה לשלוח את ההודעה על העלאת דמי
10 הניהול למוטבים של עמיתים שנפטרו, במיוחד כאלו שאותרו, ולעשות פעולות
11 סבירות לאיתור אלו שלא אותרו. "אציין כי בהתבסס על קביעות אלו, בין היתר, קבעתי
12 אני בת"צ (מחוזי ת"א) 77438-12-20 רבקה רתה גילת נ' הראל פנסיה וגמל בע"מ
13 (4.9.2022) (להלן: "עניין גילת"), כי מכוח חובת האמון הקבועה בסעיף 3 לחוק הפיקוח,
14 חלה על חברת הראל חובת איתור של בעלי הזכויות בחשבונות רדומים וכי עליה להתאים
15 את האמצעים הנדרשים לשם כך לנסיבות הקונקרטיות של בעלי החשבונות (שם בסעיף 32
16 להחלטה).

17
18 53. כפי שהקדמתי וצינתי הקרנות אינן חולקות על קיומן חובות זהירות מושגית וקונקרטית
19 שלהן כלפי גמלאיהן, אלא שלטענתן הן לא הפרו חובות אלו ומשכך לא התרשלו. לאחר
20 ששקלתי את טענות הקרנות בכל הנוגע לעצם קיומה של רשלנות, נחה דעתי כי לשלב זה
21 של הדיון, הוכחה הנדרשת רשלנותן של הקרנות, קרי הוכח כי בשאלה זו קיימת
22 אפשרות סבירה כי טענות המבקשים תוכרענה לטובת הקבוצה. אשר לכך, אציין תחילה כי
23 בכל הנוגע להפרת חובות הזהירות והאמון, מבחינים המבקשים בין:
24 הגמלאים הוותיקים, אשר בהקשר אליהם נטענות בתמצית שתי טענות - הראשונה, כי
25 הקרנות פעלו בניגוד להנחיות רשות המיסים עת לא זיכו את כלל הגמלאים הוותיקים
26 בפטור הנוסף באופן אוטומטי והשנייה כי למצער היה עליהן לעדכן את הגמלאים אשר לא
27 זוכו, בדבר זכאותם, על מנת לאפשר להם להגיש הצהרה כנדרש על ידי רשות המיסים.
28 לבין הגמלאים החדשים - אשר בהקשר אליהם נטען כי היה על הקרנות לפעול לשם שינוי
29 הוראות רשות המיסים שלא איפשרו זיכויים באופן אוטומטי ולמצער היה עליהן לפנות
30 לגמלאים החדשים על מנת לעדכן אותם בדבר חובתם לפנות לפקיד השומה על מנת לקבל
31 אישור לזיכוי בגין הפטור הנוסף.
32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

54. אפתח בטענה הראשונה הנוגעת רק לגמלאים הוותיקים ובהתאם לה הפרו הקרנות את
 הוראות רשות המיסים, עת לא זיכו גמלאים אלו באופן אוטומטי בפטור הנוסף. בטענה זו,
 אשר נטענה גם על ידי רשות המיסים, אינני מוצאת ממש ולמצער הנני סבורה כי סיכוייה
 נמוכים. אשר לכך, ראשית נוטה אני לקבל את עמדת הקרנות לעניין זה ובהתאם לה
 בהנחיה משנת 2012 לא ניתנה הוראה ברורה המאפשרת זיכוי כלל הגמלאים הוותיקים
 באופן אוטומטי על ידי הקרנות בפטור הנוסף. בהקשר זה ראשית, נוטה אני להסכים עם
 טענת הקרנות ולפיה, סעיף 23 להנחיות משנת 2012, אינו קובע הוראה לפעולה אלא אך
 מפרט את עיקרי התיקון ובכלל כך בפרט את העובדה שמתן הפטור הנוסף אינו קשור
 לנוסחת השילוב וכי יש ליתן את הפטור הנוסף גם למי שעל פניו ניצל את הפטור הבסיסי
 או אינו זכאי לו. זאת ועוד, נתתי דעתי לכך שבמסגרת הוראות פרק 3 – בהן מפורטות
 הוראות הפעולה – קיים הבדל בין הנוסח הנוגע לגמלאים ותיקים (המפורט בסעיף 3(א)
 להנחיה) – בו קיים פירוט של תנאיי זכאותם לפטור הנוסף מבלי שצוין כי יש להפנותם
 לפיקוד השומה, לבין הנוסח הנוגע לגמלאים חדשים (המפורט בסעיף 3(ב) להנחיה) –
 במסגרתו קיים הבדל בין גמלאי המקבל קצבה יחידה אשר לא היווון קצבה ולא משך
 מענקים פטורים, אשר זכאי לפטור הבסיסי ולפטור הנוסף במלואו, לבין גמלאי אשר משך
 מענקים פטורים או מבקש להוון את חלק מקצבתו אשר נקבע מפורשות כי: "יִפְנֶה
 לְמִשְׁרַד הַשּׁוֹמָה". הוראה דומה קיימת גם באשר לגמלאי המקבל קצבה ממספר משלמים.
 יחד עם זאת, לא מצאתי כי העובדה שרק באשר לאחרונים צוין כי יש להפנותם לפקיד
 השומה, מלמדת בהכרח על אפשרות לזכות את כל האחרים באופן אוטומטי בפטור הנוסף.
 לעניין זה, רואה אני עין בעין עם קביעת בית המשפט בעניין שב"ט ולפיה לא מדובר בהנחיה
 ברורה למשלמי הקצבאות כיצד לנהוג, עמימות המתעצמת נוכח הוראת החוזר משנת
 2013, במסגרתו נקבע מפורשות כי יש להפנות את כל הגמלאים לפקיד השומה מבלי
 להבחין ביניהם (שם. בסעיף 18 לפסק הדין). לכך יש להוסיף כי נוכח הוראת חוזר 2013,
 ממילא וגם לו סברתי כי יש בהנחיה משנת 2012 כדי לאפשר זיכוי אוטומטי, מדובר בהנחיה
 שחלה לתקופה קצרה. זאת בהינתן שמשעה שהוצא חוזר 2013 על ידי רשות המיסים, שומה
 היה על הקרנות לפעול בהתאם לקבוע בו, לאור הוראת תקנה 10 לתקנות הניכוי. קרי על
 פניו ממועד חוזר זה חל על הקרנות איסור לזכות באופן אוטומטי איזה מהגמלאים ולחלה
 עליהן חובה להפנות את כלל הגמלאים לפקיד השומה.
 אלא, שאין חולק כי לאחר חוזר 2013, בעקבות פניית הקרנות באמצעות עמיתים לרשות
 המיסים, הוצאה על ידי רשות המיסים הנחיה ביום 18/11/13 (אשר הובאה כלשונה בסעיף
 8 לעיל) ובמסגרתה נקבע כי הקרנות "רשאיות" להעניק את הפטור הנוסף לגמלאים
 לגביהם התקיימו התנאים הבאים:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 א. הגמלאי הגיע לגיל זכאות לפני 1/1/2012.
- 2 ב. הגמלאי הצהיר בטופס 101 כי אין לו קצבאות נוספות.
- 3 ג. הגמלאי הצהיר כי לא ביצע היוון קצבה לאחר 1/1/2012.
- 4
- 5 55. בכל הנוגע לאופן בו פעלו הקרנות בהחלת הפטור באופן אוטומטי באשר לגמלאים
6 הוותיקים, חלוקים הצדדים – כך, לטענת המבקשים, החילו הקרנות את הפטור הנוסף
7 באופן אוטומטי רק בנוגע לגמלאים שלא ניצלו את הפטור הבסיסי כולו או חלקו ואילו
8 לטענת הקרנות הן החילו את הפטור הנוסף באופן אוטומטי רק באשר לגמלאים שהיו
9 זכאים לפטור הבסיסי כולו או חלקו. במחלוקת זו נוטה אני לקבל את עמדת הקרנות. זאת
10 ראשית הואיל והמבקשים טענו כפי שפורט בדבר אופן הפעולה של הקרנות בהחילן את
11 הפטור הנוסף ואולם, את טענתם זו לא תמכו בכל ראייה. זאת בניגוד לקרנות אשר הציגו
12 את הוראות הפעולה אשר ניתנו על ידן מיד לאחר ההנחיה משנת 2012 (אשר צורפו לתיק
13 ביום 18/6/24) ובכלל כך, את הודעת דואר אלקטרוני מאת מר זילברברג מטעם עמיתים
14 מיום 12/7/12 שם בסעיף 3 מפורט כי הפטור הנוסף יינתן למי שזכאי לפטור בסיסי כולו או
15 חלקו וכן, את הודעת דואר אלקטרוני מאת מילה רויטיך מיום 21/11/12 - בה ההנחיה
16 ליישום היא שהפטור הנוסף יינתן באופן אוטומטי למי שזכאי לפטור לפי נוסחת השילוב
17 הקודמת – קרי מי שזכאי לפטור הבסיסי כולו או חלקו. אציין לעניין זה כי טענתן של
18 הקרנות לעניין זה נתמכת גם בסיכומי רשות המיסים, במסגרתם נטען כי הקרנות לא
19 התחשבו בפטור הנוסף בבואן לנכות מס במקור מקצבתם של כל הפורשים הוותיקים, אלא
20 רק מקצבתם של פורשים ותיקים שניצלו את הפטור הבסיסי (שם בסעיף 74 לסיכומים).
21 במאמר מוסגר אציין כבר עתה כי לעניין היקף הקבוצה, אין חשיבות להכרעה בסוגיה זו,
22 הואיל וממילא הקבוצה כוללת רק את הגמלאים אשר הקרנות לא זיכו את קצבתם בפטור
23 הנוסף. ואולם, בשאלה האם קיימו הקרנות אחר הנחיות רשות המיסים אם לאו, נודעת
24 חשיבות לשאלה על מי יישמו הקרנות את הפטור הנוסף ועל מי לא- ולעניין זה, כאמור הנני
25 מוצאת לקבל את טענת הקרנות ולפיה הן יישמו את הפטור הנוסף על קצבתם של גמלאים
26 ותיקים אשר היו זכאים לפטור הבסיסי – כולו או חלקו.
- 27
- 28 56. משהאמור הובהר ונקבע, יש לבחון האם בהתנהלותן זו הפרו הקרנות את הוראות רשות
29 המיסים. על שאלה זו הנני סבורה כי יש להשיב בשלילה. זאת הואיל ועיון בהוראות רשות
30 המיסים מלמד כי זו לא הנחתה לזכות את הפטור באופן אוטומטי על כל הגמלאים
31 הוותיקים, אלא רק איפשרה לעשות כן בכפוף למילוי הצהרות על ידי אותם גמלאים
32 ותיקים - הצהרות המלמדות כי אין להם קצבאות נוספות וכי לא היוונו את קצבתם. הנה
33 כי כן, בכל מקרה האפשרות לזיכוי על ידי הקרנות, בלא צורך בפנייה לפקיד השומה,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הותנתה בתנאי ולפיו הגמלאי יחתום על הצהרה כאמור ובהתאמה - לא חלה חובה על
2 הקרנות לזכות בפטור הנוסף את מי שלא חתם על הצהרה כאמור. לטענת הקרנות, הגם
3 קביעות אלו של רשות המיסים, הן זיכו באופן אוטומטי את מי שיש לו פטור בסיסי שנוצל
4 כולו או חלקו, הואיל ולגבי גמלאי שזכאי לפטור הבסיסי היו להן את הנתונים נשוא
5 ההצהרות אשר נדרשו – קרי הן ידעו שזו הקצבה היחידה של הגמלאי וכן כי הוא לא היוון
6 את קצבתו – שאם לא כן לא היה זכאי לפטור הבסיסי. כיוון שכך, אין חולק כי לגבי
7 גמלאים אלו, לא חייבו הקרנות את הגמלאים בחתימה על הצהרה נפרדת כפי שנקבע על
8 ידי רשות המיסים. בכך יתכן כי הקרנות הפרו את ההוראה ואולם, ברי כי המבקשים אינם
9 יכולים להלין על כך, הואיל והמשמעות שנבעה מכך היא זיכוי אוטומטי בפטור הנוסף
10 לגמלאים אלו. עוד טוענות הקרנות – וטענה זו לא הוכחה – כי גמלאים אשר פנו אליהן,
11 נדרשו לחתום על הצהרה התואמת את דרישות רשות המיסים וגם אלו זוכו מאותו שלב
12 בפטור הנוסף (ראו סעיף 74 לסיכומי הקרנות). אציין כי לעניין נוסח הצהרה נוספת זו (אשר
13 צורפה כמש/5 לתשובה מטעם הקרנות), טענו המבקשים (בסעיף 52 לסיכומיהם – וטענה
14 זו אושרה על ידי הקרנות (בסעיף 148 לסיכומיהן) – כי טופס הצהרה לא נשלח לכל
15 העמיתים אלא רק לאלו שפנו והתעניינו בפטור הנוסף. כך או כך נטען כי ככל שהתקבל
16 טופס הצהרה, זוכו גם הגמלאים האלו בפטור הנוסף.

17
18 הנה כי כן, ריכוז האמור מלמד כי הקרנות זיכו בפטור הנוסף רק את מי שהיה זכאי לפטור 57.
19 הבסיסי כולו או חלקו או את מי שמילא הצהרה כפי שנדרש על ידי רשות המיסים והעבירה
20 לידן. נוסף על כך, אף אין חולק כי ככל שמאין דהוא פנה לרשות המיסים וקיבל אישור
21 לזיכוי אף הוא זוכה. משכך, נשאלת כאמור השאלה האם בהתנהלותן זו הפרו הקרנות את
22 הוראות רשות המיסים – שאלה עליה לגישתי יש להשיב בשלילה, שכן כפי שכבר פורט, גם
23 מתוך הנחית רשות המיסים עולה כי על הקרנות לזכות רק את מי שהעביר לידיהן הצהרה.
24 יתרה מכך בהקשר זה, הנני מוצאת לקבל את הסבר הקרנות באשר לאופן בו פעלו בהחלת
25 הפטור האוטומטי ולפיו, כפי שפורט – הן הכירו בכך שהקניית הפטור הנוסף אינה מותנית
26 בזכאות לפטור הבסיסי ואולם, הן יכלו לתת את הפטור הנוסף, בלא הצהרה נוספת, רק
27 למי שזכאי לפטור הבסיסי כולו או חלקו שכן כאמור, רק באשר לזה האחרון קיימים בידי
28 הקרנות הנתונים העונים אחר דרישות רשות המיסים. אציין כי לטענת הקרנות רשות
29 המיסים אף איפשרה להן לפעול כך במסגרת שיג ושיח אשר התקיים בינן לבין רשות
30 המיסים. טענה זו בדבר קיומו של "שיג ושיח" בין הקרנות לבין רשות המיסים, נתקפה על
31 ידי המבקשים אשר טענו כי מדובר בטענה שיקרית. הכרעה במחלוקת זו בין הצדדים, אינה
32 נדרשת לענייננו, הואיל וכאמור לגישתי ממילא הנחיות רשות המיסים לא חייבו את
33 הקרנות להעניק את הפטור באופן אוטומטי, אלא שבכל מקרה התנו את מתן הפטור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 בהגשת הצהרה על ידי הגמלאים ויתרה מכך, גם ככל שפעלו הקרנות בניגוד להנחיה והקנו
 2 את הפטור גם למי שלא חתם על הצהרות – הרי שפעולתן זו הייתה לטובת הגמלאים ולא
 3 כנגדם. בבחינת למעלה מן הצורך אציין כי גם לעניין קיומו של השיג והשיח המאשר נושא
 4 זה, נוטה אני לקבל את עמדת הקרנות ובהתאם לה, הן קיבלו את אישור רשות המיסים
 5 להפעיל את הפטור באופן אוטומטי גם לטובת גמלאי שלא חתם על הצהרה, הואיל
 6 והפרטים הנדרשים לכך קיימים ממילא בידי הקרנות, הואיל ושיקוף לכך ניתן למצוא
 7 במכתבים אשר נזכרו לעיל של מר זילברברג מטעם עמיתים מיום 12/7/12 ובהודעת הדואר
 8 האלקטרוני מיום 21/11/12 מאת מילה רויטיך.
- 9 ואולם, בקביעתי ולפיה הקרנות לא הפרו את הנחיות רשות המיסים (ובכל מקרה לא עשו .58
 10 כן באופן הפוגע בגמלאים) לא סגי, באשר טוענים המבקשים כי בכל מקרה היה על הקרנות
 11 לפעול לשם שינוי ההנחיות או למצער לפנות לגמלאים עצמם על מנת לעדכן אותם בדבר
 12 זכאותם ובכלל כן, לפנות לגמלאים הוותיקים ולעדכן אותם בדבר הצורך בקבלת
 13 הצהרותיהם בהתאם להנחיות רשות המיסים כתנאי למתן הפטור הבסיסי וכן היה על
 14 הקרנות לפנות לגמלאים החדשים על מנת לעדכן אותם בצורך בפנייתם לפקיד השומה על
 15 מנת לקבל ממנו את האישור ליישום הפטור הבסיסי.
- 16 אשר לחלקה הראשון של טענת המבקשים ולפיה הקרנות לא עשו די כדי לשנות את
 17 ההנחיות, טוענות הקרנות מנגד כי הן לא הפרו את חובתן, הואיל ופנו אל רשות המיסים
 18 וביקשו ממנה להרחיב את מסגרת מתן הפטור הנוסף באופן אוטומטי על ידן וכן ביקשו
 19 הקלות לענין מילוי טופס 101 על ידי הגמלאים. לאחר ששקלתי את הטענות ההדדיות, הנני
 20 סבורה כי הקרנות פעלו אל מול רשות המיסים באופן המניח את הדעת ובכלל כן, פנו ושו
 21 ופנו אל רשות המיסים (כפי העולה מהתיאור בסעיפים 7 ו- 9 לעיל) על מנת לאפשר הקלות
 22 ביישום הפטור הנוסף על ידן. אציין כי נוסף על כך, גם עובר לקיום הפעילות השנייה (בשנת
 23 2015) השלישית (בשנת 2019) שבו הקרנות וניהלו דיונים עם רשות המיסים על מנת להקל
 24 על אופן יישום הפטור הנוסף לגמלאים (ראו מש/9, מש/10, מש/11 ומש/12 לכתב התשובה
 25 מטעם המשיבות). בנסיבות אלו הנני נוטה לקבל את טענת הקרנות ולפיה הן פעלו באופן
 26 המקיים את החובות המוטלות עליהן ופנו – ככל שהיה ניתן ולמצער באופן סביר – לרשות
 27 המיסים על מנת לנסות לשנות את הנחיותיה לטובת הגמלאים.
- 28
- 29 יחד עם זאת, הנני נוטה לקבל את טענות המבקשים ובהתאם להן הפרו הקרנות את חובות .59
 30 הזהירות האמון החלות עליהן בכל הנוגע לפנייה לגמלאים, על מנת ליידע אותם על בדבר
 31 זכאותם לפטור הנוסף; על דבר החובה בחתימה על הצהרות כפי שפורטו בהנחית רשות
 32 המיסים מיום 18/11/13 בכל הנוגע לגמלאים ותיקים; ועל דבר החובה לפנות לפקיד
 33 השומה על מנת לקבל אישור לזיכוי הפטור הנוסף בכל הנוגע לגמלאים חדשים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אפתח בגמלאים הוותיקים - באשר לאלו, כפי שפורט לעיל, הנחיית רשות המיסים
 2 איפשרה, החל מיום 18/11/13, מתן הפטור הנוסף באופן ישיר על ידי הקרנות, בלא צורך
 3 בקבלת אישור פקיד השומה ובכפוף להצהרות אשר תחתמנה על ידי הגמלאים - במסגרת
 4 טופס 101 בדבר היות הקצבה קצבה יחידה ובהצהרה נוספת ולפיה הגמלאי לא היוון את
 5 קצבה לאחר ה 1/1/2012. לטענת הקרנות הן הקנו את הפטור באופן ישיר עוד קודם לכן,
 6 למי שהיה זכאי לפטור הבסיסי כולו או חלקו (והמשיכו ונהגו כך גם לאחר ההנחיה
 7 מנובמבר 2013) ובמקביל הן שלחו, בינואר 2013, לכל מי שלא זוכה באופן אוטומטי, הסבר
 8 על תיקון 190 בצירוף טופס 101 למילוי וכן הוראות למילוי. עוד במסגרת אותה פניה, הפנו
 9 הקרנות את עמיתים אלו לפקיד שומה על מנת לקבל אישור לקבלת הפטור הנוסף (דוגמת
 10 מכתב הפנייה צורפה כמש/8 לתשובת הקרנות). לאחר שעיינתי במכתב זה, אינני סבורה כי
 11 די בו. זאת ראשית בשים לב לכך שלא צורפה כל אסמכתא התומכת בטענת הקרנות בעלמא
 12 ולפיה המכתב נשלח ל - 11,876 גמלאים שלא זוכו על ידן באופן אוטומטי ובכלל כך בפרט
 13 לא צורפה אסמכתא הכוללת את רשימת הגמלאים להם נשלח המכתב וכן המלמדת על
 14 האופן בו נשלח המכתב ותומכת במשלוחו. אשר לכך, הנני מוצאת לציין כי בהבדל מכך,
 15 בכל הנוגע למכתב שנשלח בשנת 2020, צירפו הקרנות תימוכין לכך שהוא נשלח באופן שמי
 16 לגמלאים וכן צירפו את העתקי המכתבים שנשלחו למבקשים עצמם. זאת ועוד, עיון
 17 במסמך מלמד כי מדובר במסמך המנוסח באופן שאינו פשוט ואשר ספק באם גמלאי, שאינו
 18 בקיא בדין, הבין את שנובע ממנו. תימוכין לכך ניתן למצוא במחדל הקרנות מהצגת מידע
 19 הנוגע לאישורי פקיד השומה אשר הומצאו להן על ידי הגמלאים בעקבות פנייה זו (זאת
 20 הגם שבסעיף 41 לסיכומיהן טענו הקרנות- בלא כל תימוכין - כי גמלאים רבים פנו אליהן
 21 בעקבות פנייה זו). כך או כך, ממילא מדובר במכתב אשר הוצא לכאורה בינואר 2013, קודם
 22 לקבלת ההנחיות העדכניות מרשות המיסים מיום 18/11/13, במסגרתן התאפשר לקרנות
 23 לזכות את הגמלאים הוותיקים בפטור הנוסף בלא להידרש לאישור נוסף של פקיד השומה
 24 ורק בכפוף להצהרתם של הגמלאים ולפיה מדובר בקצבה יחידה וכי לא היוונו את קצבתם.
 25 אין חולק כי לאחר קבלת הנחיות אלו, לא שבו הקרנות ופנו לגמלאים הוותיקים ועדכנו
 26 אותם בדבר האפשרות לזיכוי הפטור הנוסף רק בכפוף להצהרות כפי שנדרשו על ידי רשות
 27 המיסים ולעניין זה, אף הקרנות אינן חולקות כי טופס ההצהרה אשר נוסח על ידן לשם כך
 28 (מש/5 אשר צורף לכתב התשובה מטעמן) לא נשלח לכל הגמלאים, אלא רק למי שפנה אל
 29 הקרנות מיוזמתו והתעניין בדבר האפשרות לקבלת הפטור הנוסף (ראו סעיף 148 לסיכומי
 30 המשיבות, כמו גם עדות המצהיר מטעמן בעמוד 69 לפרוטוקול הדיון מיום 14/12/23).
 31 למעשה אף הקרנות מודות כי הפעם הנוספת היחידה בה פנו אל הגמלאים הייתה באוגוסט
 32 2020, אז נשלחו מכתבים ל - 13,276 גמלאים משלמי מס אשר הפטור לא עודכן בקצבתם
 33 (סעיף 49 לסיכומי הקרנות).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1
2 ריכוז האמור מלמד כי אף לדידן של הקרנות הן פנו פעם ראשונה ויחידה לאחר כניסתו
3 לתוקף של תיקון 190 לגמלאים אשר הן לא זיכו את הפטור הנוסף בקצבתם (קרי לגמלאים
4 הוותיקים בלבד) – פניה שכפי שצוין על ידי לעיל לא נחה דעתי כי אמנם נשלחה וככל שכן,
5 לא די בה כדי לקיים אחר חובות האמון המוטלות על הקרנות ונוסף לכך הן פנו שוב לכלל
6 הגמלאים רק בשנת 2020. ראשית הואיל ומדובר בפניה אחת ויחידה לאורך שמונה שנים.
7 נוסף על כך, לאור המתואר ספק אם מי מהגמלאים קיבל את המכתב משנת 2013 קרי,
8 קיבל מכתב כלשהו קודם לשנת 2020. יתרה מכך, לית מין דפליג, כי כל הגמלאים החדשים
9 אשר פרשו בין השנים 2013 ועד לשנת 2020, לא קיבלו אף לדידן של הקרנות מכתב כלשהו
10 קודם לשנת 2020. זאת ועוד, כאמור גם לאחר שרשות המיסים הקלה עם האפשרות לזיכוי
11 הגמלאים בגין הפטור הנוסף, לא מצאו הקרנות לפנות שוב לגמלאים ולעדכן אותם בדבר
12 האפשרות לזיכוי הפטור הנוסף בכפוף להגשת הצהרה פשוטה לקרנות. לכך יש להוסיף כי
13 אין חולק כי אף בטופס אשר נוסח על ידי הקרנות (מש/5), אשר עליו התבקשו גמלאים שפנו
14 אל הקרנות מיוזמתם לחתום, נפלה טעות, עת הגמלאי הפונה התבקש להצהיר כי אין לו
15 הכנסות נוספות וזאת, במקום להצהיר כי אין לו קצבאות נוספות – טעות אשר יכול שאף
16 היא הובילה לכך שגמלאים שקיבלו את הטופס והיו להם הכנסות נוספות, טעו לחשוב כי
17 אינם זכאים לקבלת הפטור הנוסף.

18 הנני סבורה כי בנסיבות אלו, על פניו ובמידה הנדרשת לשלב זה של הדיון, הוכח כי
19 התנהלותן של הקרנות יש בה כדי להפר את חובת הזהירות והאמון המוטלות עליהן ומשכך
20 כי הן התרשלו כלפי עמיתיהן למצער עד לשנת 2020 (קרי עד לפסיקה בעניין שב"ט).

21
22 60. משהוכחה רשלנותן של הקרנות, יש לבחון האם הוכח קיומו של נזק. אשר לנזק, אציין כבר
23 עתה כי דיון נוסף בשאלת הנזק אערוך גם עת אדון בשאלות האם ראויה התובענה להתברר
24 כתובענה ייצוגית והאם תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה להכריע בסכסוך, שם תעלה
25 השאלה האם לאור הצורך בבירור פרטני של הנזקים, קיימת התאמה של התביעה לידון
26 כייצוגית. לענייננו ובכל הנוגע לקיומו של נזק, הנני סבורה כי על פניו קיומו של נזק לחברי
27 הקבוצה ולמצער לחלקם - אינו שנוי במחלוקת. זאת הואיל ואין חולק כי הקרנות לא זיכו
28 את הפטור לכלל הגמלאים, אלא רק לחלקם ומשכך, על פניו לגמלאים אשר לא זוכו בגין
29 הפטור, נגרם נזק הנובע מתשלום מס עודף בגין הכנסה אשר הייתה פטורה לו היה מיושם
30 הפטור (שאלות אחרות נוגעות לקשר הסיבתי בין הנזק לבין רשלנותן של הקרנות וכן,
31 באשר לאפשרות להקטנת הנזק תיבחנה להלן). בכל הנוגע לשיעור הנזק לכל אחד מחברי
32 הקבוצה, הנני מסכימה כי שיעור הנזק שונה לכל אחד מחברי הקבוצה והוא מושפע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 משאלות שונות ובעיקר מהשאלה האם הגמלאי הגיש דוח שנתי במסגרתו עתר לזיכוי בגין
2 הפטור הנוסף אם לאו, מהשאלה האם זכאי הגמלאי גם כיום לפנות לשם קבלת החזר מס
3 ולו חלקי וכן מהשאלה מה שיעור המס השולי של כל גמלאי וגמלאי. לנושא ההשלכה של
4 הצורך בבירור פרטני נוכח קיומן של שאלות אינדיבידואליות המשפיעות על שיעור הנזק
5 הפרטני, אדרש כאמור בהמשך. יחד עם זאת, כבר בשלב זה אקדים ואציין כי פתרון לסוגיה
6 זו ניתן למצוא לגישתי באפשרות הקבועה בסעיף 10(ג) לחוק תובענות ייצוגיות לחלק את
7 קבוצת התובעים לשתי קבוצות משנה עיקריות, כאשר אף כל אחת מהן ניתנת לחלוקה
8 לקבוצות משנה. קבוצת המשנה הראשונה כוללת את הגמלאים שלא הגישו כלל דוחות
9 שנתיים בשנים הרלוונטיות – אשר לקבוצה זו, אינני סבורה כי ניתן לחלוק על כך שלא
10 נגרם נזק אשר מוצא ביטוי בכך שהם לא זוכו בפטור הנוסף לו היו זכאים. בהקשר לקבוצה
11 זו, יכול שניתן להוסיף לה תת קבוצה נוסף הכוללת את חברי הקבוצה שיכלו במועד הגשת
12 בקשת האישור ובחלקם יכולים גם עתה - לקבל החזר מס ככל שיגישו בקשה מתאימה.
13 קבוצת המשנה השנייה כוללת את הגמלאים אשר הגישו דוחות שנתיים ואשר אף אותה
14 ניתן לחלק לקבוצות משנה – תת קבוצה האחת, הכוללת את כל אלו שהגישו דוחות שנתיים
15 ובכל שנה מימשו את הפטור הנוסף – אשר לקבוצה זו, לא ניתן לשלול כי גם לאלו נגרם
16 נזק המוצא ביטוי ולו בכך שעל מנת לקבל את הפטור הנוסף הם נדרשו להגיש דוח
17 ובהתאמה, ששיעור נזקם הוא בעלות היחסית שנדרשת לשם קבלת הפטור הנוסף מתוך
18 עלות הגשת הדוח. תת הקבוצה השנייה - כוללת את הגמלאים אשר הגישו דוחות שנתיים
19 ולא ביקשו זיכוי בגין הפטור הנוסף באיזה מהשנים – נזקה של קבוצה זו גדול יותר והוא
20 דומה לנזקה של הקבוצה הראשונה (שאלה אחרת היא שאלת האשם התורם של מי שערך
21 את הדוח או אף של הנישום עצמו שהצהיר כי פרטי הדוח ובכלל כך העובדה שלא עתר
22 ליישום הפטור – נכונים) ותת הקבוצה השלישית - כוללת את הגמלאים אשר הגישו דוחות
23 שנתיים ובחלק מהשנים עתרו ליישום הפטור – נזקם של גמלאים אלו מצוי על פניו בתוך
24 שבין קבוצת המשנה השנייה לתת הקבוצה הראשונה בקבוצת המשנה השנייה – שכן, על
25 פניו נזקם לחלק מהשנים מצוי באי מימוש הפטור ונזקם לחלק מהשנים מצוי רק בעלות
26 השולית של הגשת הדוח לגבי קבלת הפטור (במאמר מוסגר אציין כי באשר לגמלאים אלו
27 תחול ביתר שאת השאלה מדוע לא מימשו את הפטור לכל השנים בכל הנוגע לאשם או
28 רשלנות תורמים). הנה כי כן באשר לכלל חברי הקבוצה, לא ניתן לשלול קיומו של נזק
29 בשיעור כזה או אחר (תימוכין לעניין זה ניתן למצוא גם בקביעות בית המשפט בעניין שבי"ט
30 בסעיף 29 לפסק הדין).

31 לאור כל זאת, ניתן לקבוע כי לשלב זה של הדיון הוכח קיומו של נזק לחברי הקבוצה.

32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

61. ולבסוף – משהוכח כנדרש לשלב זה קיומם של רשלנות ונזק לכאוריים, יש להוכיח קיומו של קשר סיבתי בין הרשלנות לבין הנזק. אשר לכך, טוענות הקרנות כי גם ככל שהן התרשלו עת לא זיכו את הפטור (עובדה שכאמור מוכחשת על ידן), הרי שהמבקשים – או לחלופין אנשי המקצוע מטעמם, עורך הדין שלהם או רואה החשבון שלהם – ידעו או היה עליהם לדעת על דבר הפטור הנוסף ומשכך, אין קשר סיבתי בין רשלנותן של הקרנות לבין הנזק. כהשלמה לכך טוענות הקרנות כי המבקשים – כמו גם כל חברי הקבוצה - יכלו לאיין לחלוטין את נזקם על ידי הגשת בקשה להחזר מס. אשר לכך, נטען כי כל המבקשים (כמו גם חברי הקבוצה) יכלו לעשות כן באשר לחלק הארי של שנות התביעה במועד הגשת בקשת האישור, תחת הגשת בקשת אישור וחלקם יכולים עדיין לעשות כן. זאת בין היתר לאור האפשרות שניתנה להם במסגרת פסק הדין בעניין שב"ט, אפשרות אשר הובאה לידיעת כל חברי הקבוצה כחלק מהסכם הפשרה בעניין שב"ט.
- לאחר ששקלתי את טענותיהן של הקרנות, הנני סבורה כי טענות אלו אין לקבל בכל הנוגע לעצם קביעת האחריות, קרי כשוללות קשר סיבתי בין הנזק לבין הרשלנות. זאת בהינתן שמדובר בטענות הנסבות על אשם תורם, או חלוקת אחריות בין מעוולים – שאין בהן כדי לשלול את עצם האחריות. כך, לעניין זה נקבע בעניין סירוגה, בסעיף 26 לפסק הדין כי : "אין מבטלים זכות מהותית לשיפוי או להשתתפות מפני הגנות דיוניות המוקנות למעוול או לחייב במשותף"
- נוסף על כך, יפות לעניין זה קביעות בית המשפט העליון ברע"א 2809/18 רונית קסברי נ' אברהם רוזן (26.11.2018), בסעיף 9 לפסק הדין :
- " אשם תורם מכוח סעיף 68 לפקודה, הוא אשם עצמי של הניזוק כלפי עצמו, אשר מקים אחריות מסוימת לנזק-שלו, אך לא אחריות לעוולה. אשם תורם אינו קובע אחריות אלא רלוונטי לשאלת הנזק, והוא מעניק הגנה למזיק "לא מפני האחריות בניזיקין גופה, אלא מפני החובה לפצות את הניזוק על כל נזקו" (ע"א 6581/98 זאבי נ' מדינת ישראל - מחלקת עבודות ציבוריות, פ"ד נט(6) 1, 16 (2005)). כאשר בית המשפט קובע רשלנות תורמת של ניזוק, אין לפנינו שני מעוולים, אלא מעוול אחד שגרם באשמו לנזק, מול ניזוק שהתדרשל כלפי עצמו ולכן יש להפחית מהנזק שנגרם לו. פועלו של האשם התורם הוא אפוא בהפחתת הפיצוי לניזוק ולא בחיובו בפיצוי למזיק. ככלל, אשם תורם, כשמו כן הוא, משמש כצינה ולא כחנית, ויטודותיו ורכיביו שונים מאלה של אשם יוצר אחריות."
- ובהקשה לענייננו – האשם התורם הנטען של המבקשים או של חברי הקבוצה - אינו קובע אחריות, אלא שהוא נוגע רק לשלב בחינת שיעור הנזק ובהתאמה, אין הוא רלוונטי לעניין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 עצם אחריותן של הקרנות. כך הם גם פני הדברים בכל הנוגע לטענות בדבר העוולות
2 המיוחסות לרואה החשבון או לעורכי הדין של המבקשים, אשר לאלו, הרי שגם ככל שיש
3 ממש בטענות – ואינני מחווה דעתי בשלב זה בהקשר לכך – הרי שממילא דבר קיומו של
4 מעוול נוסף אין בו כדי להפקיע כשלעצמו את אחריות המעוול הראשון. אלא שבהתאם
5 להוראות סעיף 11 לפקודת הנזיקין, מעוולים אלו: "יהיו חבים יחד על אותו מעשה
6 כמעוולים יחד וניתנים להיתבע עליה יחד ולחוד". הנה כי כן, גם ככל שעל פניו יכול
7 שיש להישמע לטענות הקרנות ולפיהן, התנהלות המבקשים וחברי הקבוצה ודיעותיהם יש
8 בהן כדי לתמוך קיומו של אשם תורם לפתחם או כי מעשי מי מטעמם יש בו כדי להקים
9 עולה כנגדו – כל אלו אינם רלוונטיים לשאלת האחריות אלא לשאלת שיעור הנזק שיושת
10 על הקרנות בסופו של יום ובהתאמה, הרי שממילא המועד לברר טענות אלו הוא בעת בירור
11 הנזק, קרי בעת בירור התביעה לגופה.

12
13 במאמר מוסגר אציין כי בסיכומי התשובה מטעמם טענו המבקשים כי גם לאחר הפנייה
14 לחברי הקבוצה בעקבות עניין שב"ט, מיעוט הגמלאים פנו בבקשות להחזר מס (ראו סעיף
15 23 לסיכומי התשובה מטעם המבקשים והנתונים המפורטים שם). בכך ביקשו המבקשים
16 לתמוך טענותיהם בדבר הנזק אשר נגרם מכך שהקרנות לא יזמו את מתן הפטור הנוסף
17 באופן ישיר. דא עקא, טענתם זו של המבקשים יכול שתהווה חרב פפיות בהמשך ההליך,
18 הואיל וככל שאמנם מיעוט הגמלאים פנו בעקבות פניית רשות המיסים אליהם וביקשו
19 החזר מס, יכול שבהמשך תשמע טענת הקרנות ולפיה תימוכין להעדר קשר סיבתי בין
20 התנהלותן ורשלנותן לבין הנזק לגמלאים, יכול שימצא גם באפשרות (נוכח הנתונים
21 שהוצגו) שגם לו היו פונות הקרנות לא היה בכך כדי להניע את הגמלאים והראייה- גם
22 לאחר פסק הדין בעניין שב"ט, לא פעלו הגמלאים למימוש זכויותיהם. גם דיון בטענה זו,
23 ככל שתועלה, יהיה מקום לערוך בשלב התובענה עצמה – זאת הואיל ועל פניו – הגם שהיא
24 עולה מתוך נתונים שהוצגו על ידי המבקשים עצמם – היא טעונה הוכחה.

25
26 .62 שלוש טענות נוספות הועלו על ידי הקרנות ועל ידי רשות המיסים כטענות הגנה מפני עילות
27 התביעה אשר יש לבררן במסגרת השאלה האם קיימת אפשרות סבירה לכך שהתובענה
28 תוכרע לטובת הקבוצה – האחת, ובהתאם לה דין התביעה להידחות על הסף לאור מעשה
29 בית דין הנובע מעניין שביט, השנייה ובהתאם לה דין התביעה להידחות על הסף הואיל
30 ותנאי להגשת תביעה להשבת מס היא הגשת בקשה להחזר מס לפי סעיף 160 לפקודה
31 והשלישית ובהתאם לה דין חלק מהתביעה להידחות על הסף מפאת התיישנות. גם טענות
32 אלו אינני מוצאת לקבל ולהלן יפורטו טעמי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1
- 2 אפתח בטענה בדבר קיומו של מעשה בית דין לאור פסק הדין בעניין שב"ט – אשר לטענה 63
- 3 זו - גם לו סברתי כי יש בפסק דין המאשר הסכם פשרה בהליך ייצוגי כדי להקים השתק
- 4 מפאת מעשה בית דין (ולעניין זה טרם נקבעה הלכה והדעות חלוקות, ראו דיון אשר נערך
- 5 על ידי כבי' השופטת שטמר בת"צ 24683-07-13 שוורצמן נ' סופרגז חברה ישראלית
- 6 להפצת גז בע"מ (23/1/17)) - הרי שממילא במקרה דנן אין מקום להשתיק את תביעתם
- 7 של המבקשים מפאת מעשה בית דין. זאת בהינתן שלא מדובר באותם צדדים להליך בעניין
- 8 שב"ט – אלא שהתביעה כאן היא כנגד הקרנות שלא היו צד להליך בעניין שב"ט. ויתרה
- 9 מכך, העילות כאן שונות- באשר שם נדונה חוקיות ההנחיות אשר ניתנו על ידי רשות
- 10 המיסים למשלמי הקצבאות ואילו כאן נדונה שאלת רשלנותן של הקרנות כלפי הגמלאים
- 11 ביישום הנחיות רשות המיסים, כמו גם ביישום הוראות תיקון 190 לפקודת מס הכנסה,
- 12 זאת לאור חובות האמון והזהירות החלות עליהן מתוקף יחסיהן המיוחדים עם הגמלאים.
- 13 יתרה מכך, בהתאם להסדר הפשרה בעניין שב"ט יש בו לכאורה כדי להיטיב את הנזקים
- 14 שנגרמו לחברי הקבוצה רק משנת 2016 ומשכך, ממילא אין בו כדי לשפות בגין נזקי
- 15 הקבוצה בשנים 2012-2015.
- 16
- 17 מכאן אפנה לבחון את הטענה ולפיה דין התביעה להידחות על הסף, הואיל ותנאי להגשת 64
- 18 תביעה להשבת מס הוא הגשת בקשה להחזר מס לפי סעיף 160 לפקודת מס הכנסה. טענה
- 19 זו משתיתות הקרנות כמו גם רשות המיסים על פסק הדין בעניין ג'קרי'. אלא שראשית –
- 20 פסק הדין בעניין ג'קרי' אינו רלוונטי לענייננו, בשים לב לכך, ששם התביעה הנדונה הייתה
- 21 תביעה כנגד רשות המיסים להשבת מס, זאת עשה שהתביעה כאן אינה תביעה להשבת מס
- 22 שנגבה ביתר, אלא היא תביעה לשיפוי בגין נזקים אשר נגרמו למבקשים כפועל יוצא
- 23 מהתנהלות הקרנות. ודוקו- יכול שבחלק מהמקרים יתאם שיעור הנזק את שיעור המס
- 24 אשר נגבה ביתר ואולם, ראשית- לא כך בכל המקרים ולשם הדוגמא יכול שיפסק פיצוי גם
- 25 למי שקיבל את המס בחזרה במסגרת הדוח השנתי שהגיש. נוסף על כך, אין בעצם ההלימה
- 26 בסכומי הנזק, כדי לשנות את עילת התביעה שהיא תביעת פיצוי בגין נזק ולא תביעה
- 27 להשבת המס אשר נגבה ביתר. במאמר מוסגר אציין כי לא מצאתי לייחס חשיבות כלשהי
- 28 לאופן בו התנסחו המבקשים בעת חקירתם הנגדית בנושא ואינני סבורה כי העובדה
- 29 שהמבקשים - שאינם משפטנים - לא דקו פורתא בהבחנה בין עילת התביעה לבין ביטוי
- 30 הנזק בפועל – יש בה כדי לשנות את מהות התביעה ומהות עילת התביעה. אציין כי
- 31 מנימוקים דומים יש גם לדחות את טענות רשות המיסים ולפיהן, לא ניתן להשיג במסגרת
- 32 התביעה כאן על דוחות שומה שהם כבר חלוטים לפי הוראות פקודת המיסים, כמו גם שלא
- 33 ניתן לנקוט בהליך כאן מבלי להידרש להליכי השגה בהתאם לפקודת המיסים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1
2 65. ולסיום אינני מוצאת לקבל גם את הטענה ולפיה דין חלק מהתביעה להידחות על הסף
3 מפאת התיישנות – בהקשר זה אפתח ואציין כי טענת ההתיישנות נסבה רק על חלק
4 מהשנים נשוא בקשת האישור – השנים 2012-2013 - אשר במועד הגשת בקשת האישור,
5 חלפו למעלה משבע שנים ממועד הניכויים בגינן. בהתאמה ברי כי אין בה כדי לבסס עילה
6 לדחיית בקשת האישור לגבי כל השנים. בהקשר לשנים 2012-2013, טענתן המרכזית של
7 הקרנות ורשות המיסים היא כי לא זו בלבד שחלה התיישנות בהקשר לשנים אלו, אלא
8 שהמבקשים וחברי הקבוצה אינם חוסים תחת ההגנה הקבועה בסעיף 8 לחוק ההתיישנות,
9 תשי"ח – 1958 (להלן: "חוק ההתיישנות") ("התיישנות שלא מדעת"). זאת הואיל והם
10 ידעו או למצער היה עליהם לדעת זה מכבר על העובדות המקימות את זכות התביעה כלפי
11 הקרנות וידיעותיהם אלו התגבשו לכל המאוחר במועד בו הוגשה התביעה בעניין שביט –
12 קרי בשנת 2018. לאור זאת, נטען כי עילות התביעה לשנים 2012-2013 התיישנו זה מכבר
13 ובכל מקרה התיישנו במועד הגשת בקשת האישור (2020). לתמיכה בטענות אלו מפנה רשות
14 המיסים לפסק הדין אשר ניתן בעניין אספיאדה (עע"מ 6993/15 עיריית תל אביב-יפו נ'
15 אספיאדה בע"מ (16.8.2016) (להלן: "עניין אספיאדה"), שם נקבע כי הליך ייצוגי אינו
16 מיועד לעקוף את ההתיישנות או להחיות דברים שקמה לגביהם התיישנות.
17 לאחר שבחנתי הטענות, נחה דעתי כי אין בהן כדי להוביל לדחיית בקשת האישור, באשר
18 לשנים 2012-2013, בשלב זה של הדיון.
19 אפתח ואציין כי ראשית, אמנם צודקת רשות המיסים בטענה ולפיה בעניין אספיאדה
20 נקבע כי אין בהליך ייצוגי כדי להחיות אפשרות לתבוע שאינה קיימת עוד (ראו דעת כבי
21 השופטת נאור בסיום פסק הדין). אלא שבמקרה דנן טוענים כאמור המבקשים כי הזכות
22 קיימת בהינתן תחולת סעיף 8 לחוק ההתיישנות, הקובע כי: "נעלמו מן התובע העובדות
23 המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא
24 יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות
25 אלה."
26 נושא ההתיישנות בתובענה ייצוגית בכלל והאפשרות להעלאת טענה לפי סעיף 8 לחוק
27 ההתיישנות כהגנה מטענה זו בתובענה ייצוגית בפרט, נדון בע"מ 6887/03 חיים רזניק נ'
28 ניר שיתופי אגודה ארצית שיתופית להתיישבות (20.7.2010) (להלן: "עניין רזניק").
29 באותו עניין, בסעיף 23, ציין בית המשפט העליון כי, גם ככל שלמבקש הפרטני עומדת טענת
30 הגנה לפי סעיף 8, שכן לא ידע על ההחלטה להפקיע את חברותו במשיבה, הרי שלא ניתן
31 להסיק מכך כי עובדה זו נסתרה גם מעיני כלל חברי הקבוצה. עוד צוין כי בהינתן שברי
32 שסעיף 8 לחוק ההתיישנות אינו יכול לסייע אלא למי שאכן לא ידע על ההחלטה, הרי שעל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 פניו יידרש בירור פרטני של שאלת הידיעה באשר לכל חבר מחברי הקבוצה. משכך, עלתה
2 השאלה האם ניתן לאשר תובענה ייצוגית כאשר הנתבע מעלה טענת התיישנות, וההכרעה
3 בשאלה אם יש לקבלה עשויה להשתנות בין חברי הקבוצה. בית המשפט העליון התחבט
4 באותו העניין בשאלת ההשלכה של הבירור הפרטני הנוגע לטענת ההתיישנות על הקביעה
5 בבקשת האישור ובכלל כך גם בשאלה האם המועד לדון בטענה זו הוא בשלב בירור בקשת
6 האישור או בשלב בירור התובענה. בסופו של דבר, נקבע בסעיף 30 כי: "אין לקבוע כלל
7 גורף באשר להשלכה של טענת התיישנות על התאמת תובענה לבירור כתובענה
8 ייצוגית. השיקולים אותם יש לשקול כאשר סוגיה של התיישנות מבחינה בין חברי
9 הקבוצה אינם שונים במהותם מאלו שיש לשקול כאשר קיים נושא אחר המצריך בירור
10 פרטני." יחד עם זאת, באותו עניין לא נדרש בית המשפט לקביעת קו הגבול בסוגיית
11 האינדיווידואליות שכן במקרה שנדון לפניו נקבע שגישה מקלה יש בה כדי להוביל למסקנה
12 ולפיה סביר כי כלל חברי הקבוצה היו מודעים להחלטה נשוא הדיון.
13 כאמור לאחר שבחנתי את הטענות במקרה דנן, אינני סבורה כי יש מקום לדון ולהכריע בהן
14 בשלב זה של ההליך והדברים נכונים במיוחד הואיל וכפי שפתיחתי וצינתי, אין בטענות אלו
15 כדי להוביל לדחיית בקשת האישור כולה, אלא רק בהתייחס לשנים ספציפיות. זאת ועוד,
16 הנני סבורה כי תימוכין לכך שאין מקום לדון בסוגיה זו בשלב זה, ניתן למצוא בקביעותיי
17 לעיל ולהלן ובהתאם להן יש לחלק את קבוצת התובעים לשתי קבוצות משנה. אשר לכך,
18 הנני סבורה כי למצער בכל הנוגע לחברי קבוצת המשנה הראשונה – קרי הגמלאים שלא
19 הגישו מעולם דוחות שנתיים לשלטונות המס ויתרה מכך, אף לא פנו בעקבות עניין שביט
20 והגישו תביעות להשבת מס, לא ניתן להכריע כבר בשלב זה כי ידעו או היה עליהם לדעת על
21 העובדות המקימות את עילת התביעה כבר בשלב הגשת בקשת האישור ובהתאמה לכך,
22 הנני סבורה כי יכול שתתקיים לגביהם טענת הגנה לפי סעיף 8 לחוק ההתיישנות. למצער
23 אינני סבורה כי זה השלב להכריע בטענה זו, הטענה בירור עובדתי ולו חלקי באשר לקבוצה
24 זו.

25 במאמר מוסגר ולשם שלמות היריעה, אציין כי המבקשים כאן מפנים לקביעותיי בת"צ
26 (מחוזי ת"א) 77438-12-20 רבקה רתה גילת נ' הראל פנסיה וגמל בע"מ (4.9.2022)
27 ואולם, אינני סבורה כי ניתן להסיק מעניין זה לעניין דנן. זאת, בהינתן שבאותו העניין
28 נדחתה טענת ההתיישנות הואיל והיא לא הועלתה בהזדמנות הראשונה ונוסף על כך, לגופם
29 של דברים, שם דובר בגביית דמי ניהול בגין חשבונות רדומים ומשכך, נקודת המוצא לדיון
30 הייתה כי בעלי החשבונות כלל אינם מודעים לדבר קיומם של החשבונות ומשכך, שם בשלב
31 בבקשת האישור לא מצאתי להכריע בסוגיה זו.

32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הבקשה מעוררת שאלות משותפות לכלל חברי הקבוצה – האם התובענה ראויה לידון כתובענה
2 ייצוגית והאם תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה להכרעה בתובענה;

3 66. מצאתי לרכז את החלק הראשון בתנאי הנקוב בסעיף 8(2) –
4 הואיל ולגופם של דברים טענות הצדדים באשר לשני תנאים אלו דומות. כך באשר לשני
5 התנאים מעלות הקרנות ורשות המיסים טענות ובהתאם להן, בירור התביעה יצריך בירור
6 פרטני של עילות התביעה באשר לכל חבר וחבר בקבוצה. בהתאמה נטען כי גם ככל
7 שקיימות שאלות משותפות בהן יש לדון, הרי שבמקרה דן המשקל הסגולי של השאלות
8 האינדיבידואליות גבוה יותר. עוד נטען כי לאור זאת, אף הבקשה אינה ראויה לידון
9 כתובענה ייצוגית, הואיל וזו אינה הדרך היעילה להכרעה בתובענה. בטענתן זו, מסתמכות
10 הקרנות ורשות המיסים במיוחד על קביעות בית המשפט בעניין ג'קרי. אשר לעניין ג'קרי,
11 כפי שפורט לעיל, הרי שעל פניו קביעות בית המשפט העליון בעניין ג'קרי אינן חלות
12 במישרין על ההליך כאן. זאת בשים לב לכך שבמקרה דן לא מדובר בתביעה להשבת מס,
13 אלא כאמור בתביעה נזיקית בגין הנזק אשר נגרם לחברי הקבוצה בשל התנהלותן של
14 הקרנות בכל הנוגע לזיכוי בפטור בעת ניכוי המס במקור. יחד עם זאת, טענות הקרנות
15 ורשות המיסים כי במיוחד האמור בסעיפים 53 ו-55 לפסק הדין בעניין ג'קרי, רלוונטי
16 לענייננו. זאת הואיל והרציונל אשר שימש בסיס לקביעות בית המשפט שם, הוא אותו
17 רציונל אשר יש בו כדי להוביל לקביעה ולפיה הבקשה כאן אינה מתאימה לידון כתובענה
18 ייצוגית. כך, בסעיפים 53 ו-55 לפסק הדין בעניין ג'קרי נקבע כי:
19 " מעבר לנדרש, אציין כי ספק בעיניי אם בקשת האישור, במתכונתה הנוכחית,
20 מקיימת את התנאים הקבועים בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות. נראה כי השאלה
21 המשפטית המשותפת, אשר צפויה להתברר במסגרת התובענה גופה, היא שאלת
22 החבות במס של חברי הקבוצה בקשר להכנסתם מהאזור. שאלה זאת, במובן המשפטי
23 הטהור, כלל אינה שנויה במחלוקת בין הצדדים. במסגרתו של בירור התובענה
24 הייצוגית – אם תאושר – בית המשפט יידרש אפוא לבדוק, ברמה עובדתית-קונקרטית,
25 את זכאותו של כל חבר וחבר בקבוצה להחזר המס, בהתאם לנתוניו האישיים. לנוכח
26 אופייה הפרטני של שאלת הזכאות, ובשל הצורך המסתמן בהתמודדות עם שאלות
27 אינדיבידואליות בהיקף נרחב – סבורני, כי תובענה ייצוגית אינה הדרך היעילה
28 וההוגנת להכרעה במחלוקת במקרה שלפנינו (ראו: סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות
29 ייצוגיות; וכן ע"א 6887/03 רזניק נ' ניר שיתופי אגודה ארצית שיתופית להתיישבות,
30 פסקאות 24-27 [פורסם בנבו] (20.7.2010); עניין אספיאדה, בפסקה 33).
31 ...

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 המערער מבקש להפוך את היוצרות ולחייב את רשות המיסים לערוך מיוזמתה שומות
2 לחברי הקבוצה, בין היתר על בסיס המידע שדווח לגביהם במסגרת טופסי 126
3 המוגשים אליה על ידי המעסיקים (מדובר בטופס דיווח על ניכויים ממשכורת שביצע
4 המעסיק לעובדיו; ראו: סעיפים 166(א) ו-166(ב) לפקודה). ברם, דומני כי אין די במידע
5 שבידי רשות המיסים – שכאמור כולל בתוכו נתונים המדווחים לה בטופסי 126 – כדי
6 לקבוע את חבות המס המלאה של חברי הקבוצה. ראשית, הנתונים הכלולים בטופס
7 126 אינם כוללים פרטים, ככל שישנם, על הכנסות נוספות של העובד ממקורות שאינם
8 המעסיק המדווח; וכן אין בהם כדי לוודא שכל הכנסותיו של העובד, לרבות אלו אשר
9 התקבלו מאותו המעסיק הישראלי, נצמחו בשטחי האזור בלבד, או שמא חלקם נצמחו
10 או הופקו בישראל. שנית, אין בידי הרשות נתונים רבים אחרים, כגון אלה אשר נוגעים
11 לנסיבותיהם האישיות של העובדים, אשר עשויים להשפיע על חישוב חבותם הסופית
12 במס. עריכת שומות בדרך זו – על בסיס מידע חלקי בלבד – לא רק שאינה יעילה,
13 אלא שהיא עשויה להוביל לטעויות בחישוב הזכאות להחזר המס. בכל הקשור
14 להחזרי מס, מן הראוי לנקוט במשנה זהירות על-מנת להבטיח גביית מס אמת בזכרנו
15 כי כספי המיסים נועדו לצרכי הציבור ולטובתו (ראו: עניין שחר, בעמ' 327). הדרך
16 להחזר המס אשר נקבעה בפקודה נועדה להבטיח בקרה על הוצאת הכספים מהקופה
17 הציבורית – כך שהחזרי מס יינתנו רק במקרים שיימצאו מתאימים לאחר בדיקה
18 קפדנית של כל הנתונים הרלבנטיים. בנסיבות אלו, הדרישה להגיש בקשה מסודרת
19 להחזר מס על גבי דוח מפורט, נוסף להיותה דרישה מחייבת על-פי הדין, נראית לי
20 נחוצה לשם ניהול תקין של קופת המדינה.”

21
22 לאחר שבחנתי את טענות הקרנות ורשות המיסים לעניין זה נחה דעתי כי אין בקיומן של .67
23 שאלות אינדיבידואליות במקרה דנן כדי להוביל לדחיית בקשת האישור. זאת ראשית בשים
24 לב לכך שקביעות בית המשפט בעניין ג'קרי הן באוביטר ובהתאמה אינן בגדר הלכה
25 פסוקה ויתרה מכך, נוכח ההלכה הפסוקה ובהתאם לה, במקרה של שונות ושאלות
26 אינדיבידואליות, יש לבחון את האפשרות לפתרון השונות או למצער לצימצומה על דרך
27 חלוקת הקבוצה לקבוצות משנה- פתרון אשר לגישתי ניתן להחיל במקרה דנן. כך, תנאי זה
28 בדבר קיומן של שאלות משותפות לקבוצה, נדון בעניין רזניק. באותו עניין (החל מסעיף 24
29 לפסק הדין), נבחנה השאלה: "מה הדין כאשר לצד השאלות המשותפות לחברי הקבוצה
30 ישנן שאלות שאינן משותפות." והודגש כי: "אין עסקינן במקרה בו קיימת שאלה
31 שהתשובה לה עשויה להשתנות בין חלקים שונים בתוך הקבוצה. בסיטואציה כזו,
32 יכול בית המשפט להתגבר על בעיית היעדר האחידות על ידי הגדרת תת-קבוצה בתוך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הקבוצה (סעיף 10(ג) לחוק תובענות ייצוגיות). אנו עוסקים במקרה בו השונות בתוך
2 הקבוצה הינה אינדיווידואלית או שהיא מפלגת את הקבוצה לחלקים קטנים, עד כי
3 חלוקה לתתי קבוצות אין בה כדי לפתור את הבעיה. " בית המשפט פירט כי הנושאים
4 לגביהם עשויה להתקיים שונות הם רבים ומגוונים. לעיתים עילות התביעה משותפות אבל
5 שאלת הזכאות לפיצוי או גובה הנזק שונים. במקרים אחרים השונות יכולה להתמקד
6 בעילת התביעה ועצם זכאות חבר הקבוצה לקבל את הסעד. ואולם, הודגש כי: "נקודת
7 המוצא היא, כי לא נדרש שכל השאלות המתעוררות בגדר התובענה הייצוגית תהיינה
8 משותפות לחברי הקבוצה. די בכך שיש שאלות משותפות של עובדה או משפט שהן
9 "מהותיות". " ועוד הובהר כי:

10 " אף שאין זה מן ההכרח כי כל השאלות המתעוררות בגדר התובענה הייצוגית
11 תהיינה משותפות לכל חברי הקבוצה, אין פירוש הדבר כי אם קיימות שאלות
12 משותפות ניתן לאשר את התובענה כיייצוגית, יהיו אשר יהיו השאלות
13 האינדיווידואליות המתעוררות בגדרה. הקביעה אם השאלות המשותפות הינן
14 "מהותיות", כדרישת סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, נגזרת גם מבחינתן ביחס
15 לשאלות שאינן משותפות. כמו כן, שונות רבה מידי בין חברי הקבוצה עלולה להביא
16 לאי התקיימותו של התנאי הקבוע בסעיף 8(א)(2) לחוק, הדורש כי התובענה
17 הייצוגית תהא "הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת". ישנם מקרים בהם ניתן
18 לאשר תובענה ייצוגית על אף שחלק מהשאלות המתעוררות בגדרה אינן משותפות
19 לחברי הקבוצה. אולם, ישנם מקרים בהם קיומו של מרכיב אינדיווידואלי יחרוץ את
20 גורל הבקשה לאישור תובענה ייצוגית לדחייה. השאלה מתי היעדר אחידות בין חברי
21 הקבוצה יביא לדחיית הבקשה לאישור תובענה ייצוגית היא שאלה קשה ומורכבת,
22 שדומה כי עד כה טרם זכתה לעיון ממצה בפסיקת בית משפט זה. במספר מקרים נדחו
23 בקשות לאישור תובענה ייצוגית, בין היתר על רקע קיומם של רכיבים
24 אינדיווידואליים ... מנגד, לא פעם הובעה הדעה כי הבדלים בין חברי הקבוצה אינם
25 מובילים בהכרח למסקנה כי לא ניתן לאשר תובענה כיייצוגית. מחלק מפסקי הדין
26 ניתן להבין שקביעה זו אינה מוגבלת לשוני המתבטא בגובה הנזק בלבד, אלא היא
27 עשויה להשתרע גם על נושאים הקשורים לעצם הזכאות ... נראה, כי יש ליתן משקל
28 בעניין זה לשאלה מה היקפם של הנושאים הפרטניים לעומת הנושאים המשותפים.
29 כמו כן, יש לבחון האם קיימת דרך הוגנת ויעילה להתמודד עם השאלות
30 האינדיווידואליות המתעוררות בגדר התובענה הייצוגית."
31 עוד הוסיף בית המשפט ופירט בעניין רזניק כי:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 "פיתרונות מסוימים למקרים של היעדר הומוגניות בין חברי הקבוצה ניתן למצוא
2 בסעיף 20(א)-(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, הכולל הוראות באשר לסעד שיעניק בית
3 המשפט (לניתוח הסעיף, ראו ע"א 345/03 רייכרט נ' יורשי המנוח שמש ז"ל, פסקאות
4 73-56 (השופט י' עדיאל) (פורסם בנבו, [7.6.07]). פיתרון אחר, העשוי להתאים
5 למקרים מסוימים, הוא מתן פסק דין הצהרתי בו תוכרענה השאלות המשותפות לחברי
6 הקבוצה, תוך הותרת השאלות הפרטניות להליכים אחרים."
7 (ראו בדומה גם קביעות בית המשפט בע"א 2718/09 "גדיש" קרנות גמולים בע"מ נ'
8 אלסינט בע"מ (28.5.2012), בסעיף 60 לפסק הדין).
9
10 לסוגיית השונות בין חברי הקבוצה ובכלל כך למקרים בהם שונות זו מחייבת בירור
11 אינדיבידואלי, נדרש בית המשפט העליון גם בעניין אספיאדה, שם, בסעיף 33 לפסק דינה
12 של כב' השופטת ברק ארז (בדעת רוב), נקבע:
13 "לצד היתרונות הגלומים בתובענה הייצוגית, כלי דיוני זה מעורר קשיים במקרים
14 שבהם נדרש בירור אינדיבידואלי מעמיק ביחס לפרטים שונים הנמנים עם הקבוצה.
15 אכן, אין הכרח כי כל השאלות המתעוררות בגדר התובענה הייצוגית תהיינה
16 משותפות לכל חברי הקבוצה. אולם, שונות רבה מדי בין חברי הקבוצה או צורך
17 בהתמודדות עם שאלות אינדיבידואליות בהיקף משמעותי עשויים להוביל למסקנה
18 כי התובענה הייצוגית אינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת (ראו: ע"א
19 6887/03 רזניק נ' ניר שיתופי אגודה ארצית שיתופית להתיישבות, [פורסם בנבו]
20 פסקאות 24-27 (20.7.2010)). קושי מסוג זה עשוי להתעורר אף בענייננו, לנוכח האופי
21 הפרטני של טענות הנוגעות לסיווג נכס לצורכי ארנונה. כידוע, הכרעה בסיווג של
22 נכס לצורכי ארנונה צריכה להיות מבוססת על בדיקה פרטנית, הנטועה במאפייניו
23 של כל נכס. אכן, הסיווג מתבצע בהתאם לקטגוריות שונות ולהיבטים עקרוניים.
24 אולם, אין בכך כדי לקבוע חזקות גורפות או לשלול את הבחינה העובדתית-
25 קונקרטית. כך למשל, אין הכרח כי סיווגו של מתקן קירור פשוט יהיה זהה לזה של
26 מפעל הקפאה מורכב, והוא הדין גם ביחס למקרים אחרים, כדוגמת סוגים שונים של
27 הוצאות לאור או של מכבסות (ראו: בר"ם 1711/13 מנהלת הארנונה בעיריית חולון
28 נ' תוצרת חקלאית מובחרת בע"מ [פורסם בנבו] (12.5.2013); בר"ם 2723/10 הוצאת
29 ספרים עם עובד בע"מ נ' מנהל הארנונה של עיריית תל אביב-יפו, [פורסם בנבו] פסקה
30 3 (23.5.2010); עע"ם 2503/13 זהר נ' עיריית ירושלים, [פורסם בנבו] פסקה 12
31 (4.2.2015)). אם כן, אופייה של הבחינה האינדיבידואלית הנדרשת לצורך סיווג נכס

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 עשויה להוות שיקול נוסף לכך שתובענה ייצוגית אינה הדרך היעילה וההוגנת לברר
2 תביעת השבה המבוססת על טענה לסיווג שגוי של נכסים לצורכי ארנונה. הדברים
3 מקבלים משנה תוקף לנוכח ההנחה כי לבעל עסק שמחויב בארנונה על-פי סיווג שגוי
4 עדיין קיים תמריץ לתקוף את השומה בעניינו על בסיס אינדיבידואלי (ראו והשוו:
5 ע"א 5378/11 פרנק נ' אולטייל [פורסם בנבו] (22.9.2014); אלון קלמנט "קווים מנחים
6 לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006" הפרקליט מט 131, 145-146
7 (2007))."
8 ולבסוף, נדונה שאלת השונות בין חברי הקבוצה, כמשליכה על האפשרות לברר את
9 התובענה כתובענה ייצוגית גם בבע"א 10085/08 תנובה - מרכז שיתופי נ' עזבון המנוח
10 תופיק ראבי ז"ל (4.12.2011) (להלן: "עניין תנובה"). בעניין תנובה, פתח בית המשפט
11 העליון וחיווה דעתו כי פסיקת בית המשפט העליון כפי שפורטה ולפיה שונות רבה בין חברי
12 הקבוצה עשויה להוביל למסקנה כי העניין אינו מתאים להתברר בדרך של תובענה ייצוגית,
13 נקבעה בעיקר: "באותם המקרים שבהם עשויה השונות להשליך על קביעת החבות ועל
14 דבר קיומה של עילת התביעה. החשש העיקרי המתעורר בהקשר זה הוא כי תפגע
15 זכותו של הנתבע לנהל הליך הוגן ולהעלות טענות הגנה שיש בפיו כלפי כל אחד
16 ואחד מחברי הקבוצה." כך היה לגישתו של בית המשפט העליון, לדוגמה בעניין רזניק
17 שם השונות בכל הנוגע לטענת ההתיישנות השליכה על עצם קיומה של עילת תביעה.
18 במקרה אשר הונח בפני בית המשפט בעניין תנובה, התמקדה טענת השונות - בדומה
19 לעניינינו – בשונות בכל הנוגע לנזק אשר נגרם לכל אחד מחברי הקבוצה ובהקשר לכך קבע
20 בית המשפט העליון כי:
21 "נימוק השונות שהעלתה תנובה אין בו כדי להועיל לה במקרה דנן. נימוק זה מתמקד
22 כל כולו בשלילת האפשרות לפסוק פיצויי אחיד בגין הנזק הלא ממוני שנגרם לחברי
23 הקבוצה בנסיבות העניין וזאת לטענתה בשל העדר אחידות מבחינת הניזוקים בהקשר
24 זה. שונות זו לא הצדיקה בעיני בית המשפט את שלילת אישורה של התובענה
25 כייצוגית ומקובלת על ידי עמדתו של בית משפט קמא כי אין בה גם כדי לשלול את
26 פסיקת הסעד לאחר בירורה של התובענה הייצוגית שאושרה כאמור. ראשית, גם
27 בתביעות שאינן מתנהלות כהליך ייצוגי והן מרובות נתבעים כגון תביעות שעניינן
28 ליקויי בנייה אין בית המשפט נמנע מפסיקת פיצויי אחיד על דרך האומדנא בגין ראש
29 הנזק הלא ממוני (ל"האחדת הנזק" בגין עוגמת נפש בתובענות רגילות המוגשות מטעם
30 מספר תובעים, ראו פסקי הדין המחוזיים הנזכרים בפסקה 121 לפסק הדין). שנית,
31 להבדיל משונות בין חברי הקבוצה הפוטנציאלית העשויה להשליך על קיומה של
32 עילת תביעה ועל עצם זכותו של כל חבר לקבלת סעד, השונות הנוגעת לגובה הפיצוי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 יש לה מענה במנגנונים השונים שנקבעו בסעיף 20 לחוק תובענות ייצוגיות, באשר
 2 לסעד אותו מוסמך בית המשפט להעניק. קביעתם של מנגנונים אלה נועדה להבטיח
 3 כי שונות בין חברי הקבוצה לעניין קביעת הסעד כמו גם קשיים אחרים בהוכחת הנזק
 4 הנובעים, למשל, מחוסר יכולת לזהות את חברי הקבוצה או לאתרם, לא יכשילו על
 5 הסף את בירור העניין בדרך של תובענה ייצוגית ואת הגשמת התכליות העומדות
 6 ביסודו של הליך זה מבחינת אינטרס הציבור ומבחינת הקבוצה הנוגעת בדבר, עליהן
 7 עמדנו בהרחבה לעיל. על כן, שונות לעניין גובה הנזק אין בה, ככלל, כדי להכשיל
 8 את בירורה של התובענה כייצוגית ואת מתן הסעד בגדרה, לרבות פיצוי אחיד שייקבע
 9 על דרך האומדנה, אלא אם כן לא ניתן בנסיבותיו של מקרה נתון לקבוע פיצוי הולם
 10 על-פי איזה מן המנגנונים הקבועים בסעיף 20.

11
 12 ריכוז ההלכה הפסוקה כפי שנסקרה לעיל מלמד כי מקום בו ניתן להתגבר על שונות בין .68
 13 חברי הקבוצה באמצעות המנגנונים הקבועים בסעיף 10(ג) לחוק תובענות ייצוגיות – על
 14 דרך חלוקת הקבוצה לקבוצות משנה, או בסעיף 20(ג) לחוק התובענות הייצוגיות-
 15 באמצעות קביעת פיצוי פרטני בהתבסס על הגשת דוחות פרטניים- יש לשקול אפשרויות
 16 אלו. הנני סבורה כי יישום התוויות אלו במקרה דנן, יש בו כדי להוביל לקביעה ולפיה עצם
 17 השונות בין חברי הקבוצה אין בה כדי להוביל לדחיית הבקשה. אלא שלעניין זה ניתן לעשות
 18 שימוש במנגנון הקבוע בסעיף 10 לחוק התובענות הייצוגיות על ידי חלוקת הקבוצה
 19 לקבוצות משנה ובסיום ההליך קיימת אפשרות לשקול קביעת הפיצוי על דרך שימוש
 20 במנגנונים הקבועים בסעיף 20 לחוק התובענות הייצוגיות ובכלל כך בפרט בסעיף 20(א)(1)
 21 ו- (2) המאפשרים קביעת פיצוי פרטני לחברי קבוצה אשר יוכיחו זכאותם תוך הגשת פירוט
 22 פרטני וכן, ניתן לקבוע מנגנון באשר לחלק מחברי הקבוצה, בהתאם לקבוע בסעיף 20(ג)
 23 לחוק התובענות הייצוגיות על דרך האומדנה (ראו סעיף 53 לפסק הדין בעניין תנובה).
 24 וביתר פירוט - הנני סבורה כי ניתן לחלק את הקבוצה לשתי קבוצות משנה, אשר את כל
 25 אחת מהן להוסיף ולחלק לתתי קבוצות. ואת הקבוצה השנייה לשלושה תתי קבוצות. כך,
 26 הנני סבורה כי ניתן לחלק את קבוצת התובעים לקבוצה ראשונה הכוללת את כל הגמלאים
 27 אשר לא הגישו דוחות שנתיים ואשר כפועל יוצא מכך לא זוכו בגין הפטור הנוסף בהמשך.
 28 על קבוצת גמלאים אלו ניתן להחיל את המנגנון הקבוע בסעיף 20(א)(1) ו (2) לחוק תובענות
 29 ייצוגיות, קרי בסופו של ההליך לקבוע כי הפיצוי אשר ינתן להם יהיה מותנה בהגשת דוח
 30 על ידם. הדוח יכלול מענה על מספר שאלות פשוטות שאינן טעונות בירור מיוחד ובכלל כך
 31 – האם זו קצבתם היחידה, האם היוונו מענקים מהמעסיק או סכומים מקופת גמל בפטור
 32 ממס, מה גובה קצבתם החודשית לכל אחת מהשנים, האם הגישו דוח שנתי, ומה שיעור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 המס השולי שלהם. ככל שהקצבה היא קצבתם היחידה, הם לא הגישו דוח שנתי לאורך
2 השנים, הם לא היוונו מענקים מהמעסיק או סכומים מקופת הגמל בפטור ממס וניתן מידע
3 באשר לשיעור קצבתם ושיעור המס השולי שלהם – הרי שעל פניו ניתן לחשב את הנזק
4 כפועל יוצא מהמחדל מזיכויים באופן אריתמטי פשוט, שאינו טעון בירורים או חקירות
5 מיוחדות. אציין כי את קבוצת משנה זו ניתן לחלק לחלוקה נוספת הכוללת את הגמלאים
6 אשר יכלו או עדיין יכולים להגיש בקשה להחזר מס – אשר לאלו, יש מקום לשקול הפחתת
7 שיעור נזקם בהלימה לאפשרותם לקבלת החזר מס.
8 קבוצת המשנה השנייה כוללת את הגמלאים שהגישו דוחות שנתיים – קבוצה זו יש לחלק
9 גם כן לתתי קבוצות:
10 תת הקבוצה הראשונה – גמלאים שהגישו דוחות שנתיים ובמסגרתם עתרו בכל השנים
11 למימוש הפטור הנוסף – אשר לתת קבוצה זו ניתן לקבוע את שיעור הפיצוי לקבוצה על דרך
12 האומדנה או לאחר קבלת ראיות הנוגעות לעלות הגשת הדיווח תוך ייחוס חלק יחסי
13 מעלויות אלו כנזקה של הקבוצה ובהתאמה – לפסוק פיצוי אחיד לכל הקבוצה.
14 תת הקבוצה השנייה- גמלאים שהגישו דוחות שנתיים במסגרתם לא עתרו לאורך כל השנים
15 למימוש הפטור הנוסף.
16 תת קבוצה שלישית גמלאים שהגישו דוחות שנתיים במסגרתם עתרו בחלק מהשנים
17 למימוש הפטור הנוסף.
18 על מנת לקבוע פיצוי לחברי שתי תתי הקבוצות האחרונות על פניו יש מקום לבירור פרטני
19 בשאלות מדוע לא התבקש הפטור הנוסף כלל ובאשר לחלק מהשנים בפרט. כמו כן, באשר
20 לגמלאים אלו יש לבחון את שאלת האשם התורם שלהם או האחריות המשותפת של
21 מעוולים נוספים שפעלו לשם הגשת הדוחות מטעמם וכיוצא בכך. יחד עם זאת, בשלב זה
22 אינני סבורה כי הצורך בקיום בירור בסוגיות אלו יש בו כדי להוביל להוצאת חברים אלו
23 מגדר הקבוצה בהחלטת האישור. זאת בהינתן שיש לבחון תחילה מה היקף חברים אלו אל
24 מול כלל חברי הקבוצה ובהתאמה, מה מידת ההכבדה שתידרש לשם הבירור הפרטני. יתרה
25 מכך, בהינתן שממילא הנני סבורה כי בחלק הארי של שאלות אלו ניתן לדון במשותף תוך
26 קביעת כלל אצבע (שבחלקו יהיה מבוסס על אומדנה) הנוגע לשיעור באחוזים של האשם
27 התורם או האחריות של המעוול המשותף לאחריותן של הקרנות.
28
29 הנני סבורה כי חלוקה לתתי קבוצה, תוך הידרשות למנגנונים הקבועים בחוק תובענות
30 ייצוגיות, תואמת את ההתוויות כפי שנקבעו בהלכה הפסוקה לעניין זה ויתרה מכך, יש
31 להידרש בה במיוחד בנסיבות המיוחדות במקרה דנן. זאת נוכח העובדה שעסקינן בקבוצת
32 תובעים גמלאים שהיא קבוצה מוחלשת אשר ספק באם יחידה ינקטו בהליכים פרטניים,
33 הגם הסכומים הגבוהים יחסית אשר נגבו מהם ביתר ויתרה מכך לאור החשיבות בחיסכון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הפנסיוני עליה הצביע בית המשפט בעניין צולר. לכך יש להוסיף כי למצער בכל הנוגע
2 לקבוצת המשנה הראשונה, מדובר בנזקים גבוהים לקבוצה שעל פניו לא הייתה מודעת
3 לזכויותיה באשר לא נדרשה להגשת דוחות שנתיים ובהתאמה על פניו, לא נעזרה באופן
4 שוטף באנשי מקצוע. יתרה מכך, הנני סבורה כי תימוכין נוסף לכך יש להידרש למנגנונים
5 חלופיים אלו, ניתן למצוא בכך שהמידע הרלוונטי הנוגע לחברי הקבוצה מצוי בידי רשות
6 המיסים, הנוטלת חלק בהליך לאור הודעת הצד השלישי כלפיה. זאת ניתן ללמוד הן
7 מתצהיר רו"ח אוקוקה במסגרתו פורטו נתונים באשר למבקשים עצמם והן מכך שבמסגרת
8 הסדר הפשרה בעניין שבי"ט ידעה רשות המיסים להצביע על נתונים רלוונטיים הנוגעים
9 לחברי הקבוצה וכן היו בידיה נתונים הנוגעים ליישום ההסדר נשוא הסכם הפשרה ובכלל
10 כך נתונים אשר איפשרו לה לפנות לחברי הקבוצה על מנת לעדכן אותם בדבר הפשרה אשר
11 הושגה בעניין שבי"ט.

12 הנה כי כן, הנני סבורה כי בחלוקה לתתי קבוצות יהיה כדי לאפשר דיון כולל בתובענה
13 כתובענה ייצוגית וכי אין בהבדלים בין חברי הקבוצה או בצורך בבירור פרטני בפני עצמו
14 כדי לאיין את האפשרות לדון בתובענה כתובענה ייצוגית.

15
16 69. לאור כל האמור והמפורט הנני קובעת כי במקרה דנן, הוכח לשלב זה של הדיון קיום
17 התנאים הקבועים בסעיפים 18(1) ו-18(2) הואיל וקיימות שאלות משותפות לחברי הקבוצה
18 ותובענה ייצוגית היא הדרך היעילה לקיים את הדיון.

19
20 **קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב;**

21 70. אשר לתנאי זה, אינני מוצאת להכביר במילים, נתתי דעתי לטענותיהן של הקרנות ובהתאם
22 להן הוסתרו על ידי המבקשים, כמו גם על ידי באי הכוח מטעמים טענות ומסמכים שונים
23 אשר על פניו היו בידיעתם ובידיהם. בכלל כך, נטען כי המבקשים לא גילו את הדוחות
24 השנתיים שהוגשו על ידם, אף לא גילו את עצם הגשת הדוחות על ידם וכן, לא גילו כי הם
25 עתרו במסגרת חלק מהדוחות לפטור הנוסף. עוד נטען כי כלל העובדות אשר שימשו בסיס
26 לתובענה היו ידועות לבאי הכוח המייצגים, לאור מעורבותם בהליך בעניין שבי"ט. זאת עוד
27 לעניין זה הוסיפו הקרנות וטענו כי טענותיהם של המבקשים כאן סותרות את הטענות
28 בעניין שבי"ט. לאחר שבחנתי טענות אלו, אינני סבורה כי יש בהן כדי להטיל דופי במבקשים
29 או בבאי כוחם באופן שיש בו כדי לתמוך בטענה כי עניינם של חברי הקבוצה ינוהל שלא
30 בדרך הולמת ובחוסר תום לב. זאת ראשית, הואיל והתרשמתי כי באי כוח המייצגים
31 פועלים באופן מקצועי ומביאים טענותיהם המשפטיות כדבעי. אציין עוד כי הטענות אשר
32 הועלו כאן אמנם שונות מאלו אשר הועלו בעניין שבי"ט ואולם ברובם של הדברים השונות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 נובעת משוני בין עילות התביעה כאן ושם גם מהשוני במיהות הנתבעים כאן ושם
2 והתאמת הטענות לנתבעים השונים. זאת ועוד, בכל הנוגע לגילוי הדוחות השנתיים שהוגשו
3 על ידי המבקשים, נוטה אני לקבל את הטענה ולפיה לגישת המבקשים הם לא נדרשו לגלות
4 את הדוחות, הואיל ועילת התביעה שלהם מבוססת על העדר זיכוי במקור ומשכך, העובדה
5 שבסופו של דבר זכו לפטור אינה מעלה או מורידה לעצם קיום עילת התביעה אלא רק
6 לעניין שיעור הנזק. במאמר מוסגר אציין כי אינני סבורה כי טענה זו נכונה כשלעצמה הואיל
7 ולגישתי – כפי שתפורט להלן – ככל שזוכו המבקשים בפטור הנוסף במסגרת הדוחות
8 השנתיים שהוגשו על ידם, היה מקום לפרט זאת, הואיל ושומה היה על המבקשים לפרט
9 את נזקם הפרטני כבר בשלב זה. יחד עם זאת, לעניין קיומו של תום לב, הנני סבורה כי
10 בהינתן שהסברים של המבקשים מקים ולו טענה משפטית אפשרית, אינני סבורה כי ניתן
11 לייחס להם חוסר תום לב רק משום שבסיכומו של דבר סברתי כי יש רלוונטיות לדוחות
12 אלו. לכך יש להוסיף כי אמנם המבקשים לא דקו פורתא בטענות המשפטיות השונות
13 ואולם, אינני סבורה כי ניתן לצפות מהמבקשים, אשר אינם אנשי משפט לדקדק בטענות
14 המשפטיות ולשם כך נועד ייצוג באמצעות עורכי דין. יתרה מכך, הנני מוצאת להוסיף
15 ולהדגיש כי התרשמותי הישירה מהמבקשים היא כי מדובר באנשים ישרים מהישוב, אשר
16 פעלו בהתאם להנחיות מקצועיות שניתנו להם, אין מדובר בתובעים סידרתיים או במי
17 שיצרו יש מאין עילת תביעה, אלא שזו הייתה קיימת לטובתם מזה שנים לאור ניכוי אשר
18 בוצע בקצבתם ואשר לא היו מודעים לדבר העוולות הלכאוריות אשר התבצעו כנגדם.
19 לאור כל זאת, הנני קובעת כי גם התנאים הקבועים בסעיף 8(3) ו- (4) לחוק תובענות
20 ייצוגיות מתקיימים.

21

22

קיומה של עילת תביעה אישית:

23 71. כאמור בהתאם להוראת סעיף 4 לחוק נדרש תובע ייצוגי להוכיח קיומה של עילת תביעה
24 אישית. במקרה דנן, במסגרת תצהירו פירט כל אחד מהמבקשים איזה מהמשיבות שילמה
25 לו קצבת פנסיה, כי מדובר בקצבתו היחידה וכי הוא לא היווה את קצבתו. נוסף על כך,
26 צירפו המבקשים את תלושי השכר שהונפקו להם על ידי המשיבות, מהם עולים נתוני שכרם
27 וכן בהם משוקף כי לא הוקנה להם הפטור הנוסף.
28 עוד פורט בסעיף 110 לבקשת האישור, נזקה של הקבוצה תוך דוגמה של שגב ולפיה,
29 ההכנסה האמיתית שלו היתה צריכה להיות פחותה בשנת 2019 ב – 14,246 ₪ (14% כפול
30 X12 8,480) לכן נגרם לו נזק בשיעור המס השולי שהוא שילם על סכום זה שהוא 20%-
31 2,849 ₪. נטען כי כך יש לחשב את הנזק שנגרם למבקשים כולם בנוגע לכל אחת ואחת
32 מהשנים נשוא התביעה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אשר לקיומה של עילת תביעה אישית – הרי שעל פניו לגופם של דברים, הקרנות אינן
2 חולקות על כך שהמבקשים (למעט לוי) מהווים חלק מהקבוצה- זאת בהינתן שהקרנות אינן
3 חולקות על כך שכל אחת מהקרנות שילמה לפחות לאחד מהמבקשים קצבה, כי כל אחד
4 מהמבקשים (למעט לוי) זכאי לפטור הנוסף וכן, אין הן חולקות על כך שהן לא זיכו את
5 הפטור הנוסף בקצבתם של המבקשים. למצער, הקרנות לא הביאו כל ראיה השוללת
6 טענותיהם אלו של המבקשים.
7 אלא שלטענת הקרנות, הואיל וחלק מהמבקשים הגישו דוחות שנתיים במסגרתם בחלק
8 מהשנים קיבלו את הפטור הנוסף, חלק מהמבקשים זכאים גם היום לקבל החזר מס בגין
9 הפטור הנוסף – יש בכך כדי לשלול את עילת התביעה האישית שלהם. בכל הנוגע ללוי
10 מוסיפות הקרנות ורשות המיסים וטוענות כי בהינתן שלאור גובה הכנסתה ממילא לא נוכח
11 מס בגין הכנסתה, הרי שממילא לא נגרם לה נזק ואין היא נכללת בגדר הקבוצה.
12 אפתח בלוי – אשר ללוי, הנני רואה עין בעין עם טענת הקרנות ורשות המיסים ולפיה אין
13 היא נכללת בקבוצה כפי שהוגדרה בבקשת האישור. זאת הואיל והקבוצה כוללת רק מי
14 שקיבל קצבה יחידה ממי מהקרנות אשר לא היוו את קצבתו ואשר משלמת הקצבה לא
15 זיכתה את קצבתו ביתרת הפטור - בהגדרה זו לוי אינה עומדת הואיל ולא היה מקום לזכות
16 את קצבתה בפטור הנוסף. ודוקו – בניגוד לנטען על ידי המבקשים, סוגיה זו אינה קשורה
17 רק להעדר נזק ללוי (הגם שעל פניו פועל יוצא הוא שללוי לא נגרם נזק), אלא שלוי אינה
18 נכללת בהגדרת הקבוצה הואיל ולא היה מקום לזכות את קצבתה ביתרת הפטור לאור גובה
19 הכנסתה. לאור זאת, הנני קובעת כי דין תביעתה האישית של לוי להידחות. אציין כי אין
20 כל משמעות לדחיית תביעתה האישית של לוי, בשים לב לכך שגם ברק (בנוסף ללוי) קיבל
21 את קצבתו מקנמ (המשיבה 3).
22 מכאן למבקשים כולם – לאחר שבחנתי את טענות הקרנות ורשות המיסים באשר לקיומה
23 של עילת תביעה אישית למבקשים, נחה דעתי כי אין בטענות כפי שפורטו כדי לאיין את
24 עילת התביעה של המבקשים. אשר לכך, אפתח ואציין (כפי שכבר ציינתי לעיל), כי ראוי
25 היה שהמבקשים היו מפרטים כל אחד את נזקו האישי ובכלל כך, היו מפרטים – ככל
26 שהגישו דוחות שנתיים במסגרתם קיבלו את החזר המס - כי כך אמנם ארע והיו מוסיפים
27 ומפרטים את שיעור הנזק אשר נגרם להם בפועל ובסופו של יום, כפי שהתכמת עובר להגשת
28 בקשת האישור. כך לא נהגו המבקשים ויש בכך פגם ואולם, פגם זה אינו יורד לשורשם של
29 דברים ולגישתי אין בו כשלעצמו כדי לאיין את עילת תביעתם האישית של המבקשים. זאת,
30 הואיל וכפי שנטען על ידי המבקשים, מחדלם זה של המבקשים משליך אולי לעניין היקף
31 הנזק שנגרם להם וגם על השאלה לאיזה תת קבוצה משתייכים המבקשים ואולם, אין בו
32 כדי לאיין את עילת התביעה שלהם, המושתתת על רשלנותן של הקרנות ונזק שנגרם להם
33 כפועל יוצא מכך (גם אם מדובר בנזק בשיעור נמוך יותר). בבחינת למעלה מן הצורך אציין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 כי הקרנות ורשות המיסים טענו כי חלק מהמבקשים זוכו בגין חלק מהשנים בפטור הנוסף
 2 במסגרת דוחותיהם השנתיים ואילו המבקשים טענו כי טענה זו לא הוכחה – במחלוקת זו
 3 אינני מוצאת להכריע בשלב זה של הדיון מפאת שניים. ראשית, בשים לב לכך שגם הקרנות
 4 וגם רשות המיסים מודות בכך שלמצער בחלק מהשנים לא זוכו המבקשים בגין הפטור
 5 הנוסף ובהתאמה, הרי שלמצער קיימת להם עילת תביעה בגין שנים אלו. שנית, בשים לב
 6 לקביעתי ולפיה גם למי שהגיש דוח שנתי וקיבל החזר של הפטור הנוסף קיימת עילת תביעה
 7 וקיים נזק וההבדל בין חברי הקבוצה מתמצה בשיעור הנזק (הן בשל החזר והן מטעמים
 8 של אשם תורם או קיומם של מעוולים נוספים) – הרי שגם לו הוכר למי מהמבקשים הפטור
 9 הנוסף בגין חלק מהשנים, אין בכך כדי לאיין את עילת תביעתו האישית.
 10 בשולי קביעתי זו ולשם שלמות היריעה אציין כי העובדה שהמבקשים נכללים על פניו
 11 במסגרת קבוצת המשנה השנייה, אין בה כדי לאיין את אפשרותם לייצג את הקבוצה כולה.
 12 (לעניין זה ראו עניין פסגות בעליון בסעיף 14 לפסק הדין; עניין סידוגה בסעיף 50 לפסק
 13 הדין; עניין רייכרט בעמודים 296-297 וכן- לאחרונה רע"א 5223/24 חב' אלקטרה
 14 השקעות (1998) בע"מ נ' סימי מלכה (19/9/24) בסעיף 10 לפסק הדין).
 15 בבחינת למעלה מן הצורך אוסיף ואציין כי בכל מקרה, גם ככל שמי מהמבקשים היה נעדר
 16 עילת תביעה אישית, לא היה בכך כדי להוביל לדחיית בקשת האישור. זאת הואיל ולגישתי
 17 קיימת עילת תביעה כנגד הקרנות כמפורט לעיל ומשכך ניתן היה להפעיל את המנגנון
 18 הקבוע בסעיף 8(ג)(2) לחוק תובענות ייצוגיות ולהורות על החלפת התובע המייצג.
 19
 20 72. לאור כל האמור והמפורט הנני קובעת כי מתקיימים במקרה דנן כלל התנאים הקבועים
 21 בחוק תובענות ייצוגיות ובהתאמה לכך כי יש לאשר את בקשת האישור.
 22

הודעת צד ג';

24 73. כפי שפורט, הוגשה בהליך כאן הודעת צד שלישי כנגד רשות המיסים, אשר לטענת רשות
 25 המיסים יש לדחותה מטעמים כפי שפורטו על ידי בהרחבה בפירוט טענותיה לעיל. לאחר
 26 שבחנתי את טענות רשות המיסים ובמיוחד בשים לב לפסיקת בית המשפט העליון בעניין
 27 סידוגה וכן בהינתן קביעותיו של בית המשפט בעניין שבי"ט באשר לאופן בו התנהלה רשות
 28 המיסים בכל הנוגע להנחיות שניתנו על ידה בהקשר לזיכוי הפטור הנוסף, נחה דעתי כי –
 29 לשלב זה של הדיון – יש להותיר את הודעת הצד השלישי על כנה וכי יש לבררה במסגרת
 30 ההליך העיקרי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אפתח בעצם האפשרות להגשת הודעת צד ג' כנגד רשות המיסים, הגם שהגנות המוקנות לה
2 בחוק תובענות ייצוגיות. סוגיה זו, של הגשת הודעת צד שלישי כנגד רשות ממשלתית, שיש
3 בה כל פניו כדי לעקוף את ההגנות המוקנות לרשות במסגרת חוק תובענות ייצוגיות, נדונה
4 בעניין סידורגה. באותו עניין נדונו שני ערעורים – האחד במסגרתו נדונה האפשרות להגשת
5 הודעת צד ג' של אגד – לה יוחסו במסגרת תובענה ייצוגית עוולות של אפליה – כנגד משרד
6 התחבורה, אשר נטען על ידי אגד שמתוקף אחריותו לפיקוח על אגד וכן מכוח הנחיות אשר
7 ניתנו על ידו, אחראי (למצער כמעול במשותף) עם אגד. השני – במסגרתו נבחנה האפשרות
8 של חברות סלולר – שנתבעו להשבת מע"מ שנגבה על ידן שלא כדין בגין שימוש בחו"ל –
9 כנגד רשות המיסים להשבת מס זה שנגבה ביתר. כרקע רלוונטי אציין כי בעניין אגד –
10 נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי, בקשה לצרף את משרד התחבורה כנתבע להליך ולאחר
11 מכן התקבלה בקשת האישור כנגד אגד משנקבע כי אגד הפלתה לרעה מבחינת השירות
12 ומבחינת המחיר את מי שלא נסע בקו מהדרין. לאחר אישור התובענה כייצוגית הגישה אגד
13 בקשה לאפשר לה לצרף את משרד התחבורה להליך כצד שלישי ובקשה זו נדחתה. ואילו
14 בענין חברות הסלולר - רשות המיסים הוציאה הנחיות בנוגע לחיוב מע"מ בגין מתן שירותי
15 תקשורת בחו"ל. הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד רשות המיסים בעניין זה וביום
16 29/9/16 קיבל בית המשפט המחוזי את התובענה הייצוגית והורה לרשות המיסים להשיב
17 לחברי הקבוצה המיוצגת באותו הליך את המע"מ שנגבה מהם ביתר בשנתיים שקדמו
18 לבקשת האישור. בעקבות כך הוגשו בקשות, אשר אוחדו להליך אחד, לאישור תובענות
19 ייצוגיות כנגד חברות הסלולר שגבו את המע"מ שלא כדין. להליך זה צורפה רשות המיסים
20 כנתבעת. לאחר מכן פרסמה רשות המיסים הנחיה חדשה ולפיה יש להטיל מע"מ בשיעור
21 אפס על השירותים נשוא הדיון. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשות כנגד חלק מחברות
22 הסלולר משנקבע כי הן פעלו על פי הנחיות רשות המיסים וכי ככל שתחוייבנה יוכלו הן
23 להגיש הודעת צד ג' כנגד רשות המיסים. נקבע כי בנסיבות אלו בהגשת בקשת האישור כנגד
24 חברות הסלולר, המבקשים מבקשים לעקוף את ההגנות המוקנות לרשות המיסים במסגרת
25 חוק תובענות ייצוגיות וכי אין ליתן יד לניסיון זה.

26 הערעורים על החלטות בתי המשפט המחוזיים בעניין אגד ובעניין חברות הסלולר נדונו
27 כאמור במאוחד על ידי בית המשפט העליון בעניין סידורגה. באותו עניין נקבע על ידי כבי
28 השופטת חיות (כתוארה אז) כי ההסדרים המיוחדים בסעיפים הנ"ל בחוק תובענות
29 ייצוגיות, מקנים לרשויות הגנות שהן דיוניות באופיין (סעיפים 22-27 לפסק הדין). בהמשך
30 לכך בחן בית המשפט העליון, האם לאור קביעתו זו, ניתן להגיש הודעת צד ג' כנגד הרשות,
31 מקום בו הנתבע בהליך ייצוגי טוען כי הוא זכאי להשתתפות או שיפוי ממנה בשל כל סעד
32 שיפסק כנגדו. אשר לכך, נקבע כי זכותו זו של הנתבע כנגד הצד השלישי היא זכות עצמאית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הנתונה לנתבע שלא על דרך סוברוגציה מזכותו של הניזוק, בגין כל תשלום שבו יחויב כלפי
2 התובע ומשכך, הסכסוך אשר נדון ומוכרע במסגרת ההודעה לצד שלישי הוא הסכסוך בין
3 הנתבע לבין הצד השלישי ולא הסכסוך שבין הצד השלישי לתובע. לאור זאת, נקבע כי הגם
4 שאפשרות התובע לתבוע ישירות את הרשות נחסם באותו העניין בשל ההגנות הקבועות
5 בחוק תובענות ייצוגיות, אין בכך כדי לשלול מהנתבע באותו הליך לעתור לקבלת אישור
6 למשלוח הודעת צד שלישי מתוקף זכות ההשתתפות לו הוא טוען (סעיף 34 לפסק הדין).
7 לאור קביעתו זו, בחן בית המשפט העליון האם מתקיימים באותו המקרה התנאים להגשת
8 הודעת צד ג' כפי שנקבעו בעניין ברע"א 5635/13 קורל-תל בע"מ נ' רז (1.4.2015) (להלן:
9 "עניין קורל תל") – ובכלל כך, ראשית, האם הנתבע הציג בבקשתו ביסוס ראוי לחבותו של
10 הצד השלישי כלפיו. בהקשר לתנאי זה נקבע בעניין קורל תל כי לצורך התקיימותו: "אין
11 מקום שביהמ"ש ייכנס לעובי הקורה בטענות המועלות בהודעה לצד השלישי, וודאי
12 שאין מקום לעריכת בירור עובדתי בעניין מעבר לכתוב בכתבי הטענות". עוד ציין בית
13 המשפט את השיקולים הנוספים כפי שנקבעו בעניין קורל תל, שהם – כי התובע אינו
14 מבקש לעשות שימוש לרעה בהודעת הצד השלישי שלא מתוך מטרה כנה להיפרע במסגרתה
15 ונוסף על כך כי קיימות נקודות השקה בין הסוגיות העומדות לבירור בתובענה הייצוגית
16 ובין אלה המצריכות בירור במסגרת ההודעה לצד שלישי.
17 בית המשפט בעניין סידוגה קבע כי במקרה לפניו התקיימו תנאים אלו ומשכך, איפשר
18 באותו העניין, הגשת הודעת צד ג' גם על ידי אגד כנגד משרד התחבורה וגם על ידי חברות
19 הסלולר כנגד רשות המיסים.

20
21 מן הכלל אל הפרט – במקרה דנן, טענות המבקשים כלפי הקרנות הן לרשלנותן של הקרנות 74
22 בישום מתן הפטור הנוסף לגמלאיהן. כפי שפורט לעיל, עילת תביעה זו אינה נוגעת להשבת
23 המס אשר נגבה ביתר, אלא היא תביעת פיצוי בגין הנזק שנגרם כפועל יוצא מהתנהלות
24 הקרנות- בין היתר עת יישמו את הנחיות רשות המיסים. במסגרת הודעת הצד השלישי
25 טוענות הקרנות לזכות שיפוי שלהן כלפי רשות המיסים. זאת משנטען על ידן בתמצית כי
26 ככל שלא זיכו בפטור הנוסף, עשו כן כפועל יוצא מהנחיות רשות המיסים שלא איפשרו להן
27 לזכות בפטור הנוסף. טענותיהן אלו של הקרנות כלפי רשות המיסים, מגלמות זכות תביעה
28 עצמאית של הקרנות כלפי רשות המיסים בגין כל תשלום בו תחויבנה כלפי הגמלאים. אשר
29 לביסוס טענותיהן אלו של הקרנות, הרי שמבלי לקבוע מסמרות, הנני סבורה כי לשם
30 קביעת זכות תביעה לכאורית (שדי בה לשלב זה), אצא חובתי בציטוט קביעותיו של בית
31 המשפט בעניין שבי"ט באשר להתנהלות רשות המיסים. כך, בסעיף 60 לפסק הדין קבע בית
32 המשפט כי אין מחלוקת שהתניית הפטור בכך שכל גמלאי מקרב הפורשים החדשים יפנה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 לפקיד השומה ויבקש את אישורו הייתה בבחינת דרישה שלא היה בה צורך וכי הצגת
2 אישור מסוג זה אינה קבועה בדבר החקיקה והיא פרי דרישה של רשות המיסים. זאת ועוד
3 בסעיף 23 לפסק דינו קבע בית המשפט בעניין שב"ט כי הנחית רשות המיסים אף ביחס
4 לפורשים הוותיקים לא הייתה נכונה. זאת הן הואיל ורשות המיסים קבעה כי הקרנות
5 רשאיות היו לתת את הפטור הגם שבהתאם לדין הן היו חייבות לעשות כן.
6 נוסף על כך, נקבע בסעיף 52 לעניין שב"ט כי: "במתן הפטור הנוסף לקצבה מזכה,
7 המחוקק ביקש להגשים תכליות חשובות – עידוד הפרשה לקצבה והקלה כלכלית על
8 גמלאים. בהצבת רף שאינו נדרש כתנאי למתן הפטור, הובילה המשיבה בפועל
9 לגביית מס מרכיב פטור – בהיקף של עשרות מיליוני ₪, ובכך פגעה בהגשמת תכלית
10 החקיקה."
11 עוד הוסיף בית המשפט המחוזי וקבע בסעיף 74 לפסק הדין בעניין שב"ט כי:
12 "המחוקק יכול לחוקק חוקי מס שתכליתם חשובה, אלא שבכך אין די ויש לבחון כיצד
13 הם מיושמים בפועל. תיקון 190 לפקודה ביקש לעודד חיטכון פנסיוני ולהטיב עם פלח
14 אוכלוסיה מתבגר ומזדקן, אשר לא אחת מצוי בתקופה המציבה לפתחו קשיים
15 ואתגרים. אלא שאין די בכוונת המחוקק ואף לא די בחקיקתה עלי חוק. יש לבחון
16 כיצד הדברים מיושמים בפועל. תביעה חשובה זו לימדה על כך שהצבת דרישת סף
17 שלא היה בה צורך, הובילה בפועל לכך שרכיב חשוב מתיקון החקיקה, בפועל לא
18 יושם, שכן הפטור הנוסף שקבע המחוקק לא הגיע ליעדו אלא הועבר למשיבה ונותר
19 בכיסה.
20 הכנסה שקובע המחוקק כי היא פטורה ממס, אין למסות. ההכרה בזכות הקניין
21 מחייבת לנהוג בהכנסה פטורה בזהירות, ולא להציב בפני מימוש הפטור חסמים שאין
22 בהם צורך ואין להם הצדקה. אף לא דאגה פטרנליסטית שמטרתה לוודא כי הנישום
23 מודע לכל זכויותיו, אינה יכולה להצדיק מיסוי הכנסה פטורה. עוד אוסיף, כי במדינה
24 שערכיה יהודיים ודמוקרטיים, ראוי לנהוג בזהירות יתירה שעה שעסקינן בהכנסה
25 פטורה ממס של פלח אוכלוסיה שאינו בשיא כוחו התעסוקתי, ולוודא שלא שוללים
26 ממנו פטור ממס שקבע המחוקק – ביחס להכנסה שמקורה מיגיע כפיו בשנות עבודתו."
27 נוסף על כך, נקבע על ידי בית המשפט בעניין שב"ט כי החובה לפעול בהתאם להוראות
28 רשות המיסים לא הותירה בידי משלמי הקצבאות את הברירה אלא לפעול בהתאם
29 להנחיותיה לאור הוראות סעיף 10 לתקנות הניכוי.
30 ולסיום, בכל הנוגע לאחריותה של רשות המיסים, הוסיף בית המשפט בעניין שב"ט וקבע
31 כי במצב בו קבעה רשות המיסים הנחיות אשר היא חייבת לדעת מראש כי הן מביאות
32 לגביית מס מהכנסות פטורות ובוודאי מקצבאות מצופה כי לכל הפחות תבחן בעצמה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 ומיוזמתה את הדברים מעת לעת ותפעל לתיקון הנדרש. צוין כי לא כך אירע בעניינינו, וכי
 2 משנת 2012 חלף די זמן כדי שבדיקה כזו תיערך, שעה שעשרות מיליוני ש"ח של קצבאות
 3 פטורות זרמו בשנים אלו לקופתה של הרשות ואולם, עד להגשת התובענה בדיקה כזו לא
 4 נערכה. נקבע כי תמונת דברים זו מחדדת את הבעייתיות בהנחיות שהוציאה הרשות
 5 ומחזקת את ההערכה שלו הייתה התובענה מתבררת היה סיכוי של ממש כי היא הייתה
 6 מוכרעת לטובת הקבוצה – ובהקשר לעניינינו – ביסס גם בכך את רשלנותה של רשות
 7 המיסים.

8
 9 בהינתן קביעות אלו בעניין שבטיט באשר להתנהלותה של רשות המיסים, הנני סבורה כי .75
 10 בשלב זה של הדיון, הוכח לכאורה כי למצער עיוולו הקרנות ורשות המיסים במשותף. זאת
 11 משהרשות אסרה על הפטור וכן פעלה באופן שלא הבהיר נכונה שניתן לזכות בפטור הנוסף
 12 בכפוף להצהרה פשוטה ואילו הקרנות לא הבהירו לגימלאיהן את זכויותיהם כדבעי. עוולה
 13 משותפת זו היא שהובילה לנזק. בהתאמה שלאחר בירור מידת אחריותו של כל אחד
 14 מהצדדים, יהיה מקום לבחון את חלוקת הנזק בין הקרנות לבין הצד השלישי. יפות לעניין
 15 זה קביעות בית המשפט העליון בעניין סירוגה בסעיף 38 לפסק הדין:

16 "כל אחד מהמעוולים אחראי כלפי הניזוק למלוא הנזק; הניזוק רשאי לתבוע כל אחד
 17 מהמעוולים בלי לצרף את האחרים; הניזוק אינו יכול להיפרע יותר מכפי נזקו; ואילו
 18 ביחסים הפנימיים בין המעוולים הם זכאים להשתתפות ולשיפוי מלא בינם לבין
 19 עצמם" (ע"א 7008/09 ג'אבר עדנאן עבד אל רחים נ' מוסבאח עבד אל קאדר, [פורסם
 20 בנבו] בפסקה 36 (7.9.2010))

21 בנסיבות אלו, בהן הגעתי למסקנה כי יש אפשרות סבירה לכך שיקבע כי רשות המיסים
 22 נושאת לכאורה באחריות נזיקית כמעוולת במשותף, הרי שעלה בידי הקרנות לבסס, ברמה
 23 הנדרשת לשלב זה, את חובת רשות המיסים להשתתפות כלפיהן. במאמר מוסגר אציין כי
 24 די בקביעתי זו לצורך שלב זה של הדיון ואולם, למען הסדר הטוב, אין בקביעתי זו כדי
 25 לשלול ביסוס הודעת הצד השלישי על העובדה שהכספים הועברו בפועל לידי רשות המיסים
 26 ומשכך, הותרתם בידה יכול שהיא מהווה עשיית עושר שלא במשפט. עוד מתקיימים
 27 השיקולים הנוספים אשר על בית המשפט לבחון – בכלל כך, לא הוכח כי הקרנות מבקשות
 28 לעשות שימוש לרעה בהודעת הצד השלישי שלא מתוך מטרה כנה להיפרע במסגרתה ונוסף
 29 על כך, השאלות אשר יש לבררן במסגרת הודעת הצד השלישי משיקות (ובחלק מהמקרים
 30 אף חופפות), לשאלות אשר יש לבחון במסגרת ההליך העיקרי. לאור כל זאת איפשרתי
 31 הגשת הודעת צד שלישי כנגד רשות המיסים ובשלב זה הנני סבורה כי יש להותירה על כנה
 32 ולבררה במסגרת הבירור ההליך העיקרי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1

2

סוף דבר;

3 76. לאור כל האמור לעיל, אני מאשרת את הבקשה כתביעה ייצוגית כנגד הקרנות בעילות של
4 רשלנות והפרת חובות האמון שלהן כלפי גמלאיהן.

5

6 77. הקבוצה תכלול: "כל יחיד אשר הגיע לגיל הזכאות, המקבל ו/או קיבל קצבה יחידה מאת
7 אחת מקרנות הפנסיה שבהסדר ואשר לא היוו את קצבתו, משלמת הקצבה שלו לא זיכתה
8 את קצבתו ביתרת הפטור (כהגדרתה לעיל) המגיעה לו על פי סעיף 9א' לפקודה ובהתאם
9 להוראת תקנה 9(ג) לתקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), תשנ"ג – 1993,
10 כולה או חלקה וזאת החל מיום 1.1.2012 ואילך."

11

12 78. התובעים המייצגים יהיו: מר אמיר שגב, מר יהודה שבח, מר אליעזר ברק ומר בצלאל
13 לינציץ

14

15 79. ב"כ התובעים המייצגים הם: עו"ד עדי ליבוביץ ועו"ד ירון שריזלי.

16

17 80. הסעדים הם פיצוי בגין הנזקים אשר נגרמו כפועל יוצא מהמחדל מזיכוי הפטור הנוסף
18 בקצבת כל אחד מחברי הקבוצה.

19

20 81. בהתאם לסמכותי בהתאם להוראות סעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות אני פוסקת לבאי כוח
21 המייצגים בגין טיפולם בתובענה עד לשלב זה סך של 50,000 ש"ח.

22

23 82. באי הכוח המייצגים יפרסמו הודעה בדבר אישור התובענה כיייצוגית, כאמור בסעיף 25
24 לחוק תובענות ייצוגיות. נוסח ההודעה יכלול את הפרטים הנדרשים על פי סעיף 14(א) לחוק
25 והבהרה על זכותו של כל חבר קבוצה לצאת מהקבוצה לפי סעיף 11 לחוק תובענות ייצוגיות.
26 גודל ההודעה ונוסחה יתואם בין באי הכוח המייצגים לבאי כוח המשיבות, ובלבד שגודל
27 האותיות יעלה בלפחות 33% על הקבוע בתקנות הגנת הצרכן (האותיות בחוזה אחיד
28 ובתנאי הכלול במידע אחר המיועד לצרכן), תשנ"ה – 1995. ההודעה תפורסם בשניים
29 מחמשת העיתונים היומיים הגדולים בישראל, ובאחד משלושת העיתונים הכלכליים
30 היומיים הגדולים בישראל, לפי בחירת באי הכוח המייצגים. נוסח ההודעה יתואם בין באי
31 כוח הצדדים ויובא לאישור בית המשפט תוך 14 יום ממועד החלטה זו. המשיבה תישא
32 בעלויות פרסום ההודעה.

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 83. המזכירות תעביר עותק של החלטה זו למנהל בתי המשפט כדי שיעדכן את פנקס התובענות
2 הייצוגיות.

3
4 84. כתב הגנה יוגש בתוך 60 יום מהיום. הואיל ואושרה שוב הודעת הצד השלישי כנגד רשות
5 המיסים, תגיש רשות המיסים כתב הגנה בהודעת צד ג' בתוך 120 יום מהיום.

6
7 85. בהתאמה למועדים כפי שנקבעו בסעיף 84, נקבע לתז"פ לשם בחינת הגשת כתבי
8 הגנה ליום 10/3/25.

9
10 86. המזכירות תדוור ההחלטה לצדדים.

11
12 ניתנה היום, ד' חשוון תשפ"ה, 05 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.

13

לימור ביבי, שופטת

14
15

